

Housing Finance Agency

AN GHNÍOMHAIREACHT
AIRGEADAIS TITHÍOCHTA CPT

AN GHNÍOMHAIREACHT AIRGEADAIS
TITHÍOCHTA CPT

Tuarascáil Bhliantúil 2013

Eolas fúinn

Is cuideachta í an Ghníomhaireacht Airgeadais Tithíochta cpt. (“an GAT”) atá faoi choimirce Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil na hÉireann. Bunaíodh í leis an an Acht um Ghníomhaireacht Airgeadais do Thithe, 1981 agus ionchorpraíodh in 1982 í.

Is é an tAire Comhshaoil, Pobal agus Rialtais Áitiúil a cheapann Bord an GAT, le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Tá 12 chomhalta ar an mBord agus tá ionadaithe ó chomhlachtaí ina gcomhaltaí air cosúil le comhaltaí agus oifigigh údarás áitiúil, agus státseirbhísigh sinsearach.

Clár na nÁbhar

Bord na Stiúrthóirí	2
Tuairisc an Chathaoirligh	4
Tuairisc an Phríomhfheidhmeannaigh	8
Tuairisc na Stiúrthóirí	12
Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorporáidigh	18
Ráiteas faoi Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí	28
Tuairisc an Iníúcháir Neamhspleáca do Chomhaltaí na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt	29
Ráiteas faoi na beartais chuntasaíochta	32
Cuntas ioncaim agus caiteachais	37
Ráiteas faoi iomlán an ghnóthachain agus an chaillteanais aitheanta	38
Clár comhardaithe	39
Ráiteas sreabhadh airgid	40
Réiteach idir an glan-sreabhadh airgid agus an ghluaiseacht i nglanfhiachas	41
Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad	42
Aguisín 1: Iarmhéid gan íoc ag údaráis áitiúla agus ag comhlachtaí tithíochta ceadaithe (neamhiniúchta)	71
Aguisín 2: Iasachtaí arna dtabhairt ar airleacan ag údaráis áitiúla agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe (neamhiniúchta)	73
Aguisín 3: Iarmhéid gan íoc ar an leabhar iasachta ó thaobh ráta, cinéal agus téarma na hiasachta (neamhiniúchta)	75
Aguisín 4: Struchtúr Foirne	76
Aguisín 5: Seirbhís Ardchaighdeán do Chustaiméirí agus Achoimre faoi Fhuinneamh a Chaomhnú	77

Bord na Stiúrthóirí

Michelle Norris
Cathaoirleach

Is léachtóir sinsearach í le Beartas Sóisialta i UCD agus díronn a hábhair spéise múinteoireachta agus taighde ar pholasaí tithíochta agus ar athbheochan uirbeach. Bhí baint aici le breis agus 20 tionscadal taighde ar na saincheisteanna sin, mar cheannaire nó mar rannpháirtí, le linn a gairme. Chuir sí breis agus 100 foilseachán amach ar thorthaí na dtionscadal sin. Sa bhliain 2011 cheap an Taoiseach í ina comhalta neamhspleách ar an gComhairle Náisiúnta Eacnamaíoch agus Shóisialta.

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

Is í an chuntasóireacht gairm Barry agus tá taithí aige ar chúrsaí dócmhainneachta agus ar obair leis an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Ó 1998, tá Barry tar éis a bheith ag obair leis an nGníomhaireacht Airgeadais Tithíochta i róil an Rialtóra Airgeadais / Rúnaí na Cuideachta agus mar Cheannasaí Cistíochta. Roghnaíodh Barry mar Phríomhfheidhmeannach i mí Mheáin Fómhair 2012 agus ar Bhord na Stiúrthóirí i mí Lúnasa 2013.

Colm Brophy

Is Comhairleoir é ar Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath ó 2008. Is comhalta Boird é de Bhord Fiontair Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus de Thurasóireacht Bhaile Átha Cliath Theas chomh maith. Is é Colm Bunaitheoir agus Bainisteoir Ginearálta T. E. Corporate Promotions – soláthraí speisialtóra seirbhísí bainistíochta imeachtaí.

Jackie Maguire

Tá sí ina bainisteoir ar Chomhairle Contae na Mhí ó 2013 i leith; chuir sí tús lena gairm sa Rialtas Áitiúil le Comhairle Contae na Mí i 1981, agus fuair sí ardú céime mar Cheann agus fuair sí ardú céime mar Cheann Airgeadais i 2000, mar Stiúrthóir Seirbhísí i 2003; agus bhí sí ina bainisteoir ar Chomhairle Contae Liatroma ó 2006 do 2013. Tá Diplóma i mBainistíocht Airgeadais agus Máistreacht in Airgeadas Tionscadail/ Bainistíocht Fiontair aici.

James Miley

Is Comhairleoir Gnó agus Stiúrthóir Cairte cáilithe é agus tá obair déanta aige i réimse leathan earnálacha idir chraolachán, chúnamh forbartha, polaitíocht agus gnó. Bhí sé ar dhuine de chomhbhunaitheoirí an láithreáin ghréasáin maoine www.myhome.ie, agus leis tá tuiscint ghrinn agus eolas beacht faighte aige ar mhargadh maoine na hÉireann. Chomh maith lena shaol oibre, bhí sé ina Chathaoirleach ar Concern Worldwide ó 2007 go 2010.

Michelle Murphy

Is í an Bainisteoir Réigiúnach í i Collins McNicholas Recruitment & HR Services Group, a chlúdaíonn iarthar na tíre. Tá céim M.Sc aici i mBainistiú Straitéiseach Acmhainní Daonna agus is Comhalta í den Institiúid Chairte um Fhorbairt Pearsanra.

Padraic Cafferty

Tá Padraic ina tiúrtóir ainistíochta le Datascan, ina Chathaoirleach Feidhmeannach le Northwood Technology Ltd, agus ina Dhílseánach le Lárionad Gnó Westpoint agus le Lárionad Gnó Sigmund, Glas Naíon, Baile Átha Cliath. Tá Padraic ina chomhalta le hInstitiúid Slándála na hÉireann faoi láthair agus is Iar-Uachtarán é ar Chumann Thionscal Slándála na hÉireann.

John Hogan

Is Rúnaí Cúnta é sa Rannán Beartas Baincéireachta sa Roinn Airgeadais. D'oibrigh John sa Roinn Oideachais, sa Roinn Comhshaoil agus sa Roinn Gnóthaí Eachtracha roimhe seo.

Gerry Leahy

Tá sé ina ghníomhaire eastáit ó 1980 agus féachtar air mar shaineolaí i réimse na tithíochta nua ó thaobh díolacháin agus forbairtí. Bhí Gerry ina Stiúrtóir ar Spóirt den Capaill Eirinn agus Eachtra Capaill Eirinn agus d'fhoilsigh Plean Straitéiseach ar Ardfhéidhmíocht ar Cháiliú do na Cluichí Oilimpeacha i Spóirt na hEachaíochta.

Michael Murray

Onóracha san Eacnamaíocht ó Choláiste na Tríonóide Baile Átha Cliath é agus d'fhóin sé i rólanna sinsearachta éagsúla sa bhaincéireacht i Londain agus i mBaile Átha Cliath ó 1977 go 2002. Chuaigh Michael isteach sa Choimisiún Eorpach i 2004, áit a d'fhan sé go dtí 2010, agus is é a bhí freagrach as comhairle a chur ar an gCoimisinéir um an Margadh Inmheánach maidir le rialáil ar bhaincéireacht agus ar na margaí urrús. Tá Michael ag obair mar chomhairleoir faoi láthair ar raon saincheisteanna maidir le seirbhísí airgeadais.

Philip Nugent

Is Príomhoifigeach é sa Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, agus tá sé freagrach as Polasáí Dramhaíola agus Éifeachtacht

Mary Lee Rhodes

Is Ollamh Cúnta le Bainistíocht Phoiblí í i gColáiste na Tríonóide Baile Átha Cliath. Díroinn a cuid taighde ar chórais bainistíochta poiblí chasta agus ar an dinimic a bhaineann le féidhmíocht. Tá sí ina ball den Choiste Rialála Eatramhach freisin, a bhfuil sé de chúram air an cód rialála deonach a chur i bhfeidhm d'earnáil na chomhlachtaí tithíochta ceadaithe agus ullmhú le haghaidh na rialála reachtúla. Tá baint aici freisin le taighde agus bainistíocht san earnáil neamhbhrabúis agus tá taithí aici ar bhainistíocht oibríochtaí agus teicneolaíocht baincéireachta ó JP Morgan, agus mar anailísí eacnamaíoch leis an Roinn Talmhaíochta i Stáit Aontaithe Mheiriceá.

Faisnéis Eile

An Rúnaí agus an Oifig Chláraithe

Tom Conroy, ACMA, CGMA

Oifig Chláraithe

46 Faiche Stiabhna,
Baile Átha Cliath 2.

T +353 1 872 5722
F +353 1 872 5878
R cosec@hfa.ie
I www.hfa.ie

Iníúcháirí

KPMG
Cuntasóirí Cairte, Gnólacht
Iníúcháireachta Reachtúil,
1 Plas Mháistir an Chuain,
IFSC,
Baile Átha Cliath 1.

Aturnaetha

McCann FitzGerald,
Cois Abhann a hAon,
Cé Sir John Rogerson,
Baile Átha Cliath 2.

Tuairisc an Chathaoirligh

Is údar mór áthais dom Turascáil Bhliantúil 2013 a chur i láthair, lena gclúdaítear an dara bliain de mhaoirseacht an Bhoird reatha ar an Gníomhaireacht Airgeadais Tithíochta ("GAT"). Tá sé ráite agam go bhfuil sé d'uaimhmian agam, le linn dom a bheith i mo Chathaoirleach ar an GAT, go leanfaimid ar aghaidh le bheith ag obair chun an tseirbhís is éifeachtúlaí agus is fearr luach is féidir a sholáthar do chustaiméirí reatha agus caidrimh, a bheidh tairbheach dúinn araon, a shaothrú le custaiméirí nua le cur ar a gcumas tithíocht a sholáthar do dhaoine aonair agus do theaghlaigh nach féidir leo tithíocht ón margadh a dhainiú. Is údar áthais dom a thuairisciú sa Turascáil Bhliantúil seo gur féidir linn dul chun cinn suntasach i leith an dá aidhm sin a léiriú.

Rialachas corparáideach agus pleanáil

Tá sé d'aidhm ag an GAT na caighdeáin is airde rialachais chorparáidigh a bhaint amach. Cloíonn sé leis an *gCód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit ("An Cód")* a d'eisigh an Roinn Airgeadais. Leagan an *Cód* creat amach atá le glacadh ag comhlachtaí Stáit chun dea-chleachtas do rialachas corparáideach i gcomhlachtaí Stáit tráchtála agus neamhtráchtála a bhaint amach. Faoi gCód cuireann an GAT tuarascálacha leath-bhliantúla ar fáil, in am, do na Ranna Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil ("RCPRÁ"), agus Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA).

Tá an Bord freagrach as córas rialaithe inmheánaigh an GAT. Tá eolas breise, ar ghá a nochtadh faoi Aguisín V den Chód, ar fáil le Rialachas agus Maoirseacht - Ráiteas Rialachais Chorparáidigh ar leathanach 18.

Tá Lámhleabhar um ar Bheartais agus ar Nósanna Imeachta ag an GAT atá tagarmharcáilte de réir an chleachtais is fearr agus a ghníomhaíonn mar uirlis riachtanach do bhainistíocht cheart agus chomhsheasmhach gnó an GAT. Déantar uasdátú bliantúil ar Phlean Corparáideach rollach cúig bliana an GAT, a fhoilsítear ar a láithreán gréasáin, agus cuirtear síos ar chlár gnó é go bhfaomhfaidh an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, agus an Bord ina dhiaidh sin é. Comhlíonann an GAT *Cód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe* (féach Rialachas agus Maoirseacht - Ráiteas Rialachais Chorparáidigh ar leathanach 18). Leanann an GAT ar aghaidh le bheith ag comhlíonadh *larscríbhinn Rialachais Chorparáidigh na hÉireann* arna heisiúint ag Stocmhalartán na hÉireann, atá glactha go deonach ag an GAT in 2011.

Chomh maith leis sin, déantar tuairisciú go rialta ar chuspóirí an GAT faoi Chomhaontú Bhóthar Haddington agus foilsítear iad go rialta ar a láithreán gréasáin, www.hfa.ie.

Bord na Stiúrthóirí

Tá Bord an GAT comhdhéanta de dhaoine aonair a thugann raon leathan agus fairsing taithí do ghníomhaíochtaí an GAT, agus iad roghnaithe as measc saineolaithe i réimsí amhail beartas tithíochta, an earnáil tithíochta dheonach, RCPRÁ agus Airgeadais, agus luacháil tithíochta agus ba cheart go gcumasóidís don GAT aghaidh a thabhairt ar dhúshlán amach anseo.

Déanann an Bord na mórchinntí straitéiseacha, agus coinníonn sé aige féin an rialú lánéifeachtach ach san

am céanna tugann sé don bhainistíocht feidhmiúcháin dóthain solúbthachta chun an gnó a reachtáil go héifeachtúil éifeachtach laistigh de fhrámaíocht lárnaithe tuairisceoireachta. Tugann gach Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin breithiúnas neamhspleách leis nó léi i leith na ngnóthaí ar fad a bpléann an Bord leo, lena n-áirítear na cinn sin a bhaineann le straitéis, feidhmíocht, acmhainní agus caighdeáin iompraíochta.

I mí Dheireadh Fómhair 2013, chuaigh Cathaoirleach agus Bainistíocht Shinsearach an GAT os comhair Chomh-Choiste an Oireachtais um Chomhshaol, Iompar, Chultúr agus na Gaeltachta, chun ról agus freagrachtaí na Ghíomhaireachta a leagan amach i ndáil le bainistíocht agus oibríochtaí maidir le comhlachtaí tithíochta Ceadaithe ("CTCanna"). Chuir an Coiste in iúl gur mhór aige obair an GAT agus thug siad ár staid dhaingean ó thaobh cúrsaí airgeadais faoi deara.

Inniúlacht Earnáil na CTCanna a Leathnú ó thaobh Cúrsaí Airgeadais

Dé hAoine 28 Feabhra 2014, d'óstáil an GAT seimineár dar teideal "Airgeadu Tithíocht Shóisialta in Éirinn" ar ar fhreastail cuid mhór de na geallsealbhoirí buntábhachtacha san earnáil. Chuir aoichainteoirí ón Ríocht Aontaithe, ón Ostair, ón Ollainn agus ó Éirinn múnlaí agus struchtúir dhifriúla i láthair maidir le tithíocht shóisialta a airgeadú. Fuarthas aiseolas an-dearfach faoin seimineár uathu siúd a d'fhreastail air agus úsáidfear na haschuir sa phróiseas leanúnach le struchtúir nua um airgeadú a fhorbairt don tithíocht shóisialta in Éirinn. Leanfaidh an GAT ar aghaidh le bheith ag imirt ról lárnach in bhforbairt na hearnála. Táim ag súil le bheith ag tuairisciú faoi dhul chun cinn maidir leis seo i dtuarascálacha amach anseo.

Saoráil Faisnéise

Bhí an GAT laistigh de raon an Achta um Shaoráil Faisnéise, 1997, ó 2002. Is féidir mionsonraí faoi rochtain ar thaifid an GAT agus faisnéis faoin GAT a fháil ar ár láithreán gréasáin, www.hfa.ie. Is é an tUasal Seán Cremen an tOifigeach um Shaoráil Faisnéise agus is é an an tUas. Barry O'Leary athbhreithnitheoir inmheánach an GAT. Fuarthas aon iarratas amháin ar fhaisnéis i 2013.

Tuairisc an Chathaoirligh (ar lean)

Caomhnú Fuinnimh

De réir an bheartais phoiblí reatha maidir le caomhnú fuinnimh, tá bearta caomhnaithe iomchuí glactha ag an GAT. In 2013, thug an GAT faoi raon tionscnamh chun ár bhfeidhmíocht ó thaobh fuinnimh a fheabhsú agus leanfaimid ar aghaidh le bheith ag féachaint le coigilteas ó thaobh cúrsaí éifeachtúlachta a chomhlíonadh i ngach gné dár ngnó in 2014. (Féach ar Aguisín 5 le haghaidh tuilleadh mionsonraí).

Riarachán agus foireann

Tá an GAT ar cheann den fhóirbheagán Gníomhaireachtaí Neamhthráchtála Stáit a fheidhmíonn gan tacaíocht státchiste. Cé gur comhlacht féinmhaoinithe í an GAT – mar a aithnítear i *dTuarascáil an Ghrúpa Speisialta ar Líon agus ar Chláir Chaiteachais sa tSeirbhís Phoiblí* (Tuarascáil Mhic Cárthaigh) – nach bhfaigheann leithdháileadh buiséid ón Státchiste, ina dhiaidh sin bíonn sé d’aidhm ag an mBord srian a choinneáil ar a costais riaracháin go cúramach. Sa chás go mbíonn rogha éigin ag an GAT maidir le caiteachas, coinnímid costais oibriúcháin chomh híseal agus is féidir, le linn dúinn an leibhéal seirbhíse a éilítear a sheachadadh. Mar chéatadán den leabhar iasachta i ndeireadh na bliana, thit costais riaracháin an GAT 0.06% go 0.03% sa tréimhse ó 2002 go 2013. Is ionann foireann an GAT agus coibhéis aon duine lánaimseartha déag. Is mór ag an GAT cáilíochtaí na solubthachta agus an tiomantais a léiríonn an fhoireann, go háirithe ar na leathanta deacra seo agus déanann sí iarracht, nuair is féidir, struchtúir chothromaíochta oibre is saoil a chur i bhfeidh ma thacaíonn le teaghlaigh. Ní íocann an GAT bónaí, pá le haghaidh ragoibre nó pá bisigh.

Is údar áthais dom a thuairisciú go raibh ciste pinsin an GAT maoinithe go hiomlán tráth an athbhreithnithe deiridh ar an 30ú de mhí Mheáin Fómhair 2012, agus muid ag comhlíonadh Chaighdeán Maoiniúcháin Bhord Pinsean na hÉireann.

Buíochas

Ní fhéadfadh an GAT, lena bunfhoireann bheag, feidhmiú go héifeachtach gan tiomantas, gairmiúlacht agus dianobair na foirne seo agus ba mhaith liom an deis seo a thapú le buíochas a ghabháil leo as a rannchuidiú i rith na bliana. Rud eile a bhí ina chuid bhuntábhachtach d’obair an GAT ab ea cuidiú agus comhoibriú a páirtithe leasmhara, lena n-áirítear an Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (*“GBCN”*), Banc Ceannais na hÉireann (*“An Banc Ceannais”*), a hiniúcháirí, dlíodóirí, conraitheoirí Teicneolaíochta Faisnéise agus baincéirí agus iad siúd go léir a sholáthraíonn seirbhísí riachtanacha. Gabhaimid buíochas as ucht a dtacaíochta, agus buíochas go háirithe leis na hAirí Comhshaoil, Pobail & Rialtais Áitiúil, Caiteachas Poiblí agus Athchóirithe, agus Airgeadais, agus lena bhfoirne. Is ar ár gcustaiméirí, na húdaráis áitiúla agus Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe, a dhíríonn an GAT agus is mór againn a gcúirtéis agus a n-éifeachtúlacht.

Ceapadh an an Phríomhfheidhmeannaigh Barry O’Leary mar Stiúrthóir an GAT i mí Lúnasa 2013. Thar ceann an Bhoird, ba mhaith liom comhghairdeas a dhéanamh le Barry faoina cheapachán agus guímid gach rath agus séan air ina ról as seo amach.

Dr Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

30 Aibreán 2014

Tuairisc an Phríomhfheidhmeannaigh

Príomhnithe a baineadh amach in 2013

Bliain mhaith ab ea 2013 agus an tír ag teacht amach as Clár Tacaíochta Airgeadais iltaobhach an AE/IMF d'Éirinn. D'éirigh go maith leis an GAT ó thaobh a sainordú a chomhlíonadh, mar atá, cistí a fhoinsiú agus a sholáthar d'údaráis áitiúla agus do ("CTCanna") ar na rátaí iomaíocha úis.

Is iad seo a leanas na nithe is suntasaí a tharla sa bhliain:

- Thuill an GAT €19.76 milliún (2012: €15.10 milliún) de ghnóthachan ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis ioncaim airgeadais.
- Baineadh an gnóthachan seo amach agus muid ag soláthar meánráta úis 1.95% (2012: 2.29%) dár gcustaiméirí
- Tá €93 milliún (2012: €73 milliún) sa chúlchiste anois rud atá ann chun na rioscaí fadtéarmacha agus fadsaoil a thagann chun cinn i bpunann iasachtaí an GAT a chlúdach.

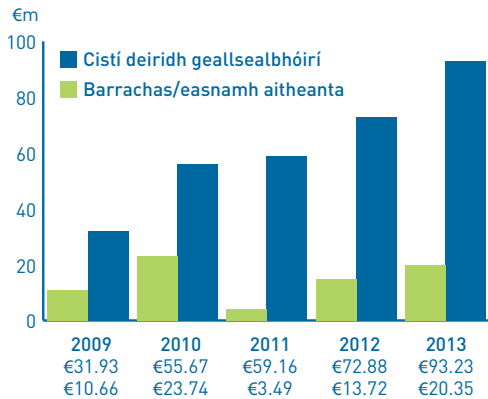
Torthaí agus díbhinní

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Gnóthachan ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis ioncaim airgeadais	19,760	15,104
Gnóthachan/caillteanas aachtúireachta	591	(1,381)
Gnóthachan/caillteanas aitheanta iomlán don bhliain airgeadais	20,351	13,723
Cistí Scairshealbhóirí ag tús na bliana	72,884	59,161
Cistí Scairshealbhóirí ag deireadh na bliana	93,235	72,884

Tá na torthaí sásúil agus léirítear leo brabúis a gineadh de bharr beartais a cheadaigh na Stiúrthóirí i leith na gcorrlach, rud a dearadh lena chinntiú go mbeidh dóthain cúchistí ag an GAT chun na costais a sheasamh a mheastar a thiocfaidh de bharr de bharr mímhéaitseálacha idir maoiniúchán treoirnasctha ar ráta seasta agus rioscaí eile.

Barrachas/Easnamh & Cúlchistí 2009-2013

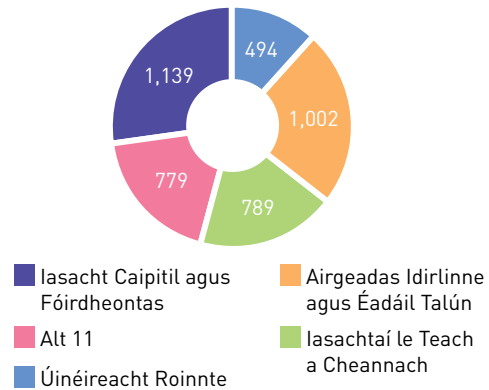
Déanann an Bord monatóireacht ghrinn ar mar a bhainistítear rioscaí is ar an méid a thuilltear, agus déantar coigeartuithe ar a cuid corrlach ó am go chéile lena chinntiú gur leor an fáltas chun leibhéal na gcúlchistí a theastaíonn, a ghiniúint.

Tá léirmheas achomair ar na rioscaí suntasacha don GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais agus ar na bealaí suntasacha atá sí nochtaithe do rioscaí, i leith a cuid sócmhainní, dliteanas agus ionstraimí airgeadais, leagtha amach in éineacht leis na cuspóirí agus beartais um bainistíocht rioscaí, a úsáideann an GAT i leith na rioscaí sin a bhainistiú, i Nóta 17 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais.

Iasachtaí d'údaráis áitiúla

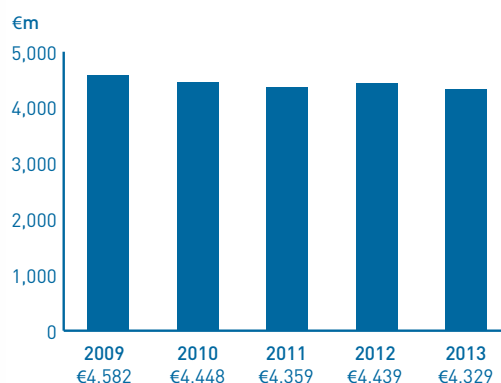
Faoi láthair tugann an Gníomhaireacht iasachtaí do 42 údarás áitiúil agus 3 CTCanna faoi éagsúlacht scéimeanna agus struchtúr. I 2013, b'fhiú €139 milliún na holl-airleacain iasachta agus b'fhiú €259 milliún na haisíocaíochtaí agus fuascailtí san iomlán, ag fágáil gur €120 milliún glansuim na bhfuascailtí a don bhliain.

Príomhchatagóirí iasachtaí a thug an GAT - 31 Nollaig 2013 € Milliún

Tuigeann an GAT an brú ó thaobh cúrsaí airgeadais a bhíonn ar an gcóras rialtais áitiúil agus ar go leor díobh siúd a bhain leas as iasachtaí ó údaráis áitiúla le teach a cheannach. Tá sí ag obair leis an RCPRÁ agus le húdaráis áitiúla chun a chinntiú go mbíonn an raon roghanna a leagtar amach faoi Chód Iompair an Bhainc Cheannais ar Riaráistí Morgáiste, lena n-áirítear athróg de chuid na n-údarás áitiúla den Phróiseas le Riaráistí Morgáiste a Réiteach, ar fáil d'iasachtaithe anásta in earnáil na n-údarás áitiúil. Tá struchtúir iasachtaí chuí á bhforbairt aici freisin d'údaráis áitiúla chun teacht níos fearr lena gcúinsí airgeadais. Is fiú a thabhairt faoi deara, in aineoinn gur tháinig struchtúir iasachtaí dá leithéid chun cinn agus in aineoinn na srianta ó thaobh cúrsaí airgeadais atá roimh údaráis áitiúla, go bhfuil siad ar fad ag comhlíonadh a gcuid oibleagáidí aisíocaíochta go léir don GAT.

Leabhar Iasachtaí 2009-2013

Tuairisc an Phríomhfheidhmeannaigh (ar lean)

Iasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe

Tá beartas tithíochta reatha an Rialtais bunaithe ar rogha, ar chothroime agus ar chothromas thar tionachtaí agus ar sheachadadh torthaí ardcháilíochta do na hacmhainní a infheistíodh. Is é cuspóir an bheartais rochtain ar thithíocht mhaith, inacmhainne, atá cuí do chúinsí teaghlaigh, agus ina rogha pobail, a chumasú do gach teaghlach. Lean an GAT ar aghaidh le bheith ag obair leis na CTCanna in 2013 chun airgeadas costéifeachtúil a thabhairt dóibh chun tithíocht shóisialta a sholáthar.

Tá Coiste Creidmheasa an GAT comhdhéanta de chomhaltaí Boird agus de lucht na Bainistíochta Sinsearaí. Tháinig an Coiste le chéile sé h-uair le linn na bliana agus, mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013 cheadaigh an GAT iarratais ar iasachtaí ar luach €37.64 milliún san iomlán (2012: €13.81 milliún), ar tugadh (€22.82 milliún 2012: €8.75 milliún) de ar leac tráth scríofa na tuarascála seo.

Táthar ag súil leis go dtiocfaidh fás suntasach ar leibhéal na n-iasachtaí sa réimse seo i gcomhair 2014 agus leanaimid ar aghaidh le bheith ag idirghníomhú go minic le CTCanna le sraith na dtáirgí a tháirgeamaid a mhionathrú chun feabhais. Tá mionsonraí breise ar na hiarratais ar chreidmheas a rinne na CTCanna ar chreidmheas le fáil ar Leathanach 14 den Tuarascáil seo.

Chuaigh Bord an GAT le beartas creidmheasa i mí Mheithimh 2013 agus tugadh seo cothrom le dáta ag an gcruinniú i mí Feabhra 2014. Táthar ag súil leis go bhfeicfear fás leanúnach ar leibhéal na n-iasachtaí sa réimse seo in 2014. Beidh dhá tháirge nua á dtairiscint freisin “Morgáiste le bheith Ar Cíos” agus airgeadú le haghaidh scéimeanna “Nua-Thógála”. Déanfar scéim na “Morgáistí le bheith Ar Cíos” a airgeadú trí Chomhaontú Áise a ndéanfaidh an Coiste Creidmheasa a thabhairt cothrom le dáta agus a cheadú ar bhonn bliantúil. Soláthróidh tionscadail Nua-Thógála/Foirgníochta airgeadú chun cabhrú le CTCanna cóiríocht oirúnach a sholáthar a úsáidfear le ligean amach ar cíos faoi thionscadail tithíochta sóisialta agus a bheidh incháilithe don Áis Léasaithe Caipitil Ar Airleacan agus don Chomhaontú Íocaíochta agus Infhaighteachta.

Rátaí úis

Ceanglaítear ar an GAT faoin Acht um An Ghníomhaireacht Airgeadais do Thithe, 1981 a cuid costas a sheasamh óna cuid oibríochtaí, agus déanann an GAT amhlaidh. Ní fhaigheann an GAT aon deontas nó fóirdheontas ón Státchiste.

Chuaigh an GAT le beartas ó thaobh rataí úis a shocrú a chuirfidh ar a cumas, agus rioscaí á gcur san áireamh, cóimheá airgid, ar a laghad, a bhaint amach de réir fhoráil an Achta. Chuathas leis an mbeartas seo in 2000 agus

cheadaigh an tAire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil é le toiliú an Aire Airgeadais. Socraíonn an GAT a cuid rataí úis athraitheacha mar sin ar corrlaigh os cionn chostas na gcistí chun freastal ar chostas na hoibre riaracháin agus rioscaí.

Ní thugann an GAT iasachtaí do dhaoine aonair nó do theaghlaigh go díreach. I ndáil le húdarais áitiúla, is iasachtaí lárnaithe í an GAT, go héifeachtach, thar a gceann úd. Tugann an Ghníomhaireacht bloc-iasachtaí do na húdarais áitiúla, agus tugann siadsan, faoi seach, iasachtaí do dhaoine aonair, agus corrlach curtha leis na hiasachtaí acu chun a gcuid costas riaracháin agus rioscaí a chlúdach agus na hiasachtaí á dtabhairt acu. Socraíonn an Ghníomhaireacht a cuid rataí úis ar leibhéal a chuirfidh ar a cumas, agus aon bhliain á tógáil in éineacht le ceann eile, agus cúrsaí riosca á gcur san áireamh, le cóimheá airgid a bhaint amach.

Rátaí a bhaineann le morgáistí

Tá rataí úis athraitheacha caighdeánacha an GAT fós ar na cinn is ísle dá bhfuil ar fáil sa mhargadh. Is é 2.75% an ráta reatha do lucht faighte iasachtaí tithíochta ó údarais áitiúla agus is ionann sin agus coigilteas 1.80% ar na meánrataí a ghearrtar ar iasachtaí le haghaidh morgáistí. Tugann seo coigilteas €1,800 ar ús ar iasacht €100,000 ar an meán a thógtar ar feadh téarma 25 bliana. Maidir le cinní an GAT ó thaobh athruithe ar rataí úis amach anseo a spreagfar de bharr ghluaiseachtaí an Bhainc Ceannais Eorpaigh/EURIBOR®, beidh aird ag an GAT, mar a bhí roimhe seo, ar chostas a cuid cistí agus ar an riachtanas a costas a sheasamh óna cuid oibríochtaí.

Rátaí nach mbaineann le morgáistí

In 2013, d'íoc údarais áitiúla ráta athraitheach 2.00% (2012: 2.29%) ar an meán le haghaidh iasachtaí chun críocha tithíochta agus críocha a bhain le tithíocht ach nach raibh ina morgáistí. Socraítear seo, go míosúil mar riaráiste, sa chaoi go léireofar costas chistí an GAT.

Iasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe

Ceadaíonn an Coiste Creidmheasa an ráta úis a bhaineann le gach iasacht. Déanann an Coiste Creidmheasa athbhreithniú ar an ráta úis a fheidhmítear i leith na punainne ar bhonn bliantúil. Bíonn struchtúr na rataí úis d'iasachtaí a thugtar do CTCanna go díreach níos áirde, mar atá, 3.21% (2012: 3.16%), rud a léiríonn na rioscaí níos áirde a bhaineann le hiasachtaí a thabhairt don earnáil neamhspleách neamhbrabúsach. Bíonn na rataí fós an-tarraingteach nuair a chuirtear iad i gcomparáid leis na rataí úis a bhíonn ar fáil ón margadh.

Maoiniú

Tiomsaíonn an Ghníomhaireacht formhór a cuid maoiniúcháin faoi láthair trí GBCN agus úsáid á baint as clár um Nótaí faoi Ráthaíocht ("NR") an GAT. Tá acmhainn €4.5 billiún sa chlár, a bhfuil breis is a dóthain ann chun riachtanais maoiniúcháin athraitheacha an GAT a chlúdach faoi láthair. Bhí suim €4.0 billiún tarraingthe síos ag an GAT faoi chlár um NR as a raibh €3.7 billiún maoinithe trí Nótaí faoi Ráthaíocht an GBCN. De bharr go mbíonn téarma na nótaí a eisítear faoin gclár seo réasúnta gearr, chuir seo ar chumas an GAT rátaí úis an-iomaíoch a thairiscint dá custaiméirí, agus soláthar maoiniúcháin dearbhaithe ar fáil di. Le haghaidh tuilleadh mionsonraí faoi iasachtaí a fuair an GAT, féach ar Nóta 17 (c) a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais.

Baineann an GAT úsáid freisin as an gclár um NR chun áis infheistíochta a chur ar fáil d'údarais áitiúla dá mbarrachas airgid, agus rátaí úis iomaíocha á dtairiscint. In 2013, dhéileáil an GAT le hocht údarás áitiúil déag sa réimse seo dá gnó (2012: fiche is a haon). Tháinig méadú 41% ar mheánláimhdeachas seachtainiúil infheistíochtaí go €132 milliún in 2013 (2012: €93 milliún). I dteannta an áis a bheith ina seirbhís solúbtha agus cost-éifeachtúil dár gcustaiméirí, is foinse mhaoiniúcháin tábhachtach don GAT fós í freisin.

Cé go mb'fhéidir go bhfuil an GAT ag filleadh ar mhaoiniú a fháil go neamhspleách ar mhargaí idirnáisiúnta ag tráth níos déanaí ná mar atá Éire i gcoitinne, dá ainneoin sin, tá an GAT réidh lena clár Páipéir Eurothrachtála (PE) a athsheoladh chun éascú léi filleadh ar staid féinmhaoinithe. Baineann struchtúr rátaí athraitheacha le formhór mór na n-iasachtaí ag an GAT, agus go traidisiúnta, ghin an Ghníomhaireacht an maoiniú le haghaidh na n-iasachtaí sin trí PE Státurraithe ar luach €6 billiún. Cé go raibh an GAT cuíosach neamhghníomhach in 2013, tá sé fós de chumas ag an GAT maoiniú seachtrach a thiomsú tríd an gClár sin, a liostaíodh an athuair ar Stocmhalartán na hÉireann sa cheathrú ráithe de 2013. Is deacair an tionchar ar chostas chistí an GAT a thomhas faoi láthair. Tá an Bord sásta go mbeidh raon leordhóthaineach de roghanna maoiniúcháin ar fáil chun ligean don GAT leanúint ar aghaidh le bheith ag comhlíonadh ár misin ó thaobh na rátaí is fearr is féidir a sholáthar dár gcustaiméirí.

Foireann

Ba mhaith liom mo bhuíochas a chur in iúl as ucht ar thug foireann an GAT go n-éireodh linn an obair ar fad, a bhfuil tuairisic fúithi sa Tuarascáil Bhliantúil, a chur i gcrích. Níl ach aon duine déag de bhaill foirne againn, agus ní amháin go rannchuidíonn gach duine lena mbaintear amach, ach glacann siad tuilleadh oibre orthu féin le fonn agus iad ag tabhairt aghaidh ar na dúshláin a bhaineann le níos lú acmhainní airgeadais agus foirne a bheith againn, agus foirne a bheith againn agus léiríonn siad sár-sholúbthacht, in-oiriúnacht agus éiteas na seirbhíse poiblí lena linn sin.

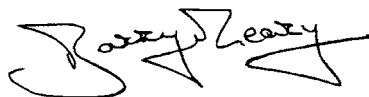
Ba mhaith liom an deis a thapú le fáilte a chur roimh Seán Cremen a ghlac le ról an Cheannasaí Cistíochta i mí Eanáir 2014.

Cé go mbeadh sé mícheart, de ghnáth, aird a dhíriú ar aon duine ar leith as measc foirne ar a bhfuil aon duine déag, ba mhaith liom, dá ainneoin sin, aitheantas ar leith a thabhairt do Tom Conroy, Rúnaí na Cuideachta, a raibh a chuid comhairle agus treorach bunriachtanach domsa le linn na bliana agus muid ag déileáil le folúntais foirne agus saoire speisialta ón obair. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le Tom, Aishling, Damian, Prionsias, Annette, Ursula, Nikki, Maria, Bernadette, Natalie, Karen, Loreto agus Margette as ucht a gcuid dianoire agus an mhéid sárluachmhair a thug siad don GAT i rith na bliana lena gcuid oibre.

Bord agus Cathaoirleach

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le gach duine de mo chuid có-chomhaltaí Boird as ucht a gcuid tiomantais agus scil seasmhach, a roinn iad go flaitiúil ar son an GAT.

Ar deireadh, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an gCathaoirleach, Dr Michelle Morris. Léirigh Michelle sárthiomantas don GAT, agus bhí sí flaitiúil lena cuid ama agus comhairle. Aithním an buíochas fiormhór atá agam dá cuid tacaíochta, go proifisiúnta agus go pearsanta le linn na bliana. Bíonn an caidreamh idir Cathaoirleach agus Príomhfheidhmeannach aon eagraíochta fíorthábhachtach, agus tá súil agam go leanfaimid ar aghaidh mar a thosaigh muid. Tús maith leath na hoibre.

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

3 Aibreán 2014

Tuairisc na Stiúrthóirí

Cuireann na Stiúrthóirí a dtuairisc bhliantúil agus na Ráitis Airgeadais iniúchta don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2013 i láthair.

1. Cúlra

Is cuideachta faoi theorainn scaireanna í an Ghníomhaireacht Airgeadais Tithíochta cpt ('an GAT') arna cur chun cinn ag an Aire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil faoi théarmaí an Achta um an nGníomhaireacht Airgeadais do Thithe, 1981, agus corpraíodh í ar 8 Feabhra 1982. Is iad príomhchuspóirí na cuideachta:

- cistí a thabhairt ar airleacan d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe lena n-úsáid chun cuspóir ar bith arna údarú ag na hAchtanna do Thithe; agus
- cistí a fháil ar iasacht nó a chruinniú chun na gcríoch seo.

Is é an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe úinéir tairbhiúil scairchaipiteal eisithe uile an GAT. Ceapann an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil na stiúrthóirí, le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

2. Torthaí agus díbhinní

	2013 €'000	2012 €'000
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain	20,351	13,723
Cistí scairshealbhóirí ag tús na bliana	72,884	59,161
Cistí scairshealbhóirí ag deireadh na bliana	93,235	72,884

Tá na torthaí sásúil agus léirítear leo brabúis a gineadh de bharr beartais a cheadaigh na Stiúrthóirí i leith na gcorrlach, rud a dearadh lena chinntiú go mbeidh dóthain cúchistí ag an GAT chun na costais a sheasamh a mheastar a thiocfaidh de bharr de bharr mímhéaitseálacha idir maoiniúchán treoirnasctha ar ráta seasta agus rioscaí eile.

Ní fhógraíonn na Stiúrthóirí íocaíocht díbhinne i gcomhair 2013 (2012: €20m). Féach ar chuid 15 de thuairisc na Stiúrthóirí ina dtugtar mionsonraí faoi mar a caitheadh leis an díbhinn seo a fógraíodh in 2012.

Tá léirmheas ar na rioscaí suntasacha don GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais agus ar na bealaí suntasacha atá sí nochtaithe do rioscaí, i leith a cuid sócmhainní, dliteanas agus ionstraimí airgeadais, leagtha amach in éineacht leis na cuspoirí agus beartaí um bainistíocht rioscaí, a úsáideann an GAT i leith na rioscaí sin a bhainistiú, i Nóta 17 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Tugtar aghaidh i dTuirisc na Stiúrthóirí ar na rioscaí suntasacha ó thaobh cúrsaí gnó a bhfuil an GAT nochtaithe dóibh agus cuirtear príomhtháscairí feidhmíochta chun suntais i dtuirisc an Phríomhfheidhmeannaigh.

3. Athbhreithniú ar fhorbairt an ghnó

(a) Iasachtaí d'údaráis áitiúla (a ceadaíodh roimh 27 Bealtaine 1986)

Bunaíodh an GAT chun iasachtaí treoirnasctha a eisiúint d'údaráis áitiúla go dtabharfaidís siúd airgead ar iasacht ar bhonn gníomhaireachta do dhaoine aonair. San iomlán, tugadh €403 milliún ar airleacan d'údaráis áitiúla faoin scéim seo agus úsáideadh é chun 15,571 morgáiste a mhaoiniú. Ar 31 Nollaig 2013 ba ionann iasachtaí den sórt

sin agus fuilleach €11.45 milliún a bhí gan íoc. Dlitear aon chaillteanais chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn as siocair na n-iasachtaí sin a chur ar an GAT.

(b) Iasachtaí d'údaráis áitiúla (a ceadaíodh i ndiaidh 27 Bealtaine 1986)

Bhí an GAT ag eisiúint iasachtaí le héifeacht ó mhí na Bealtaine 1986 d'údaráis áitiúla d'fhonn deontais feabhsúcháin a mhaoiniú chomh maith le hiasachtaí in-chomhshóite agus blianachta a bheidh bainteach le hioncam. Faoi Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 1992 cuireadh le cumhachtaí an GAT údaráis áitiúla a mhaoiniú le haghaidh aon cheann dá bhfeidhmeanna faoi Achtanna na dTithe. Dá thoradh sin tá iasachtaí eisithe ag an GAT d'údaráis áitiúla chun na scéimeanna tithíochta comhúinéireachta agus deonacha a mhaoiniú.

Coinníonn an t-údarás áitiúil cuid shuntasach de na cistí sin chun críocha ar nós talamh a cheannach. Tugann na húdaráis áitiúla an fuilleach ar iasacht d'iasachtaithe aonair. Bíonn na húdaráis áitiúla freagrach as aon chaillteanais a d'fhéadfadh tarlú dá bharr. I gcomhthéacs:

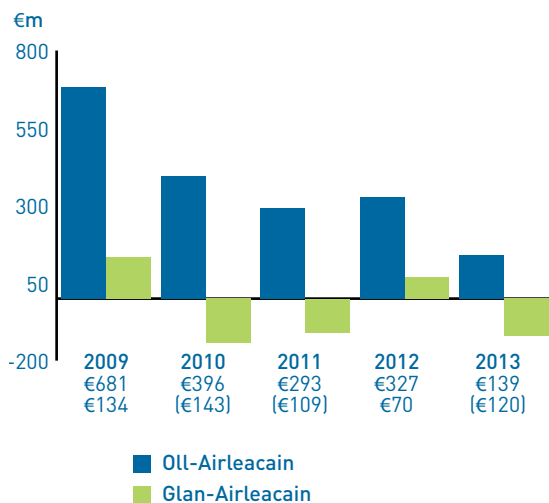
Tuairisc na Stiúrthóirí (ar lean)

- (i) gur comhlachtaí reachtúla iad údaráis áitiúla faoin Acht Rialtais Áitiúil 2001 agus achtacháin eile;
- (ii) gur ionann a n-ioncam nó a gcistí agus urrúis ó thaobh íocaíochta dlite don GAT gach méid a bhíonn i gceist atá dlite ag údaráis áitiúla (mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus an GAT);
- (iii) gurb é an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil a cheadaíonn gach iasacht a thugtar d'údaráis áitiúla;
- (iv) tuiscint an Bhoird go dtacaíonn Rialtas láir le húdaráis áitiúla ina n-oibleagáidí don GAT a bhaint amach; agus,
- (v) ní dheachaidh aon chaillteanais don GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986;

is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986 agus níl aon fhorálacha caillteanais iasachta taifeadta i leith na n-iasachtaí sin.

In 2013, b'ionnann ollmhéid na n-airleacan iasachtaí agus €139 milliún, b'ionann aisíocaíochtaí is fuascailtí agus €259 milliún, ag fágáil gur €120 milliún don bhliain suim na nglanfuascailtí don bhliain. B'ionann iasachtaí den sort sin agus iarmhéideanna €4.33 billiún a bhí gan íoc (2012: €4.41 billiún).

Oll airleacain agus glan airleacain 2009-2013

Féachann an GAT le bheith ag obair leis na húdaráis áitiúla le struchtúir chúil iasachtaí a fhorbairt dóibh gur fearr a bheidh siad ag teacht le cúinsí airgeadais na n-údarás féin. Maidir leis seo, féadfaidh an GAT téarmaí sínta a sholáthar le haghaidh iasachtaí, nó tréimhsí saor ó ús nó ath-idirbheartaíocht eile a thairiscint de réir mar is cúil.

I rith 2013, rinne an GAT ath-idirbheartaíocht i leith €108.03 milliún (2012: €33.38 milliún) d'iasachtaí nár bhain le tithíocht agus €28.60 milliún (2012: nialas)

d'iasachtaí a bhain le tithíocht. Tá an ath-idirbheartaíocht sin tarlaíthe i gcomhthéacs an €4.33 billiún d'iasachtaí a tugadh air airleacan d'údaráis áitiúla faoi mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013 agus mar sin, is ionann é sin agus thart faoi 3.80% de ghníomhaíochtaí a bheith ina gníomhaíocht ath-idirbheartaíochta in 2013 (2012: 0.75%).

Níor lagaíodh ná níor dí-aithníodh sócmhainní bunaidh na n-iasachtaí de bharr ath-idirbheartaíochta i leith iasachtaí a bhain agus iasachtaí nár bhain le tithíocht, toisc nár bh ionann é agus modhnú suntasach ar théarmaí. Scoireann an GAT de bheith ag meas go bhfuil ath-idirbheartaíocht déanta i leith na n-iasachtaí seo nuair a bheidh bliain amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe suas chun dáta, dulta in éag tar éis na hath-idirbheartaíochta. Maidir leis seo, measann an GAT go ndearnadh ath-idirbheartaíocht i leith luach €164.52 milliún d'iasachtaí (2012: €33.38 milliún) agus gur aithníodh €1.60 milliún (2012: €0.35 milliún) d'ioncam úis ar na sócmhainní sin.

Mar a bhí cúrsaí ag 31 Nollaig 2013, athraíodh €59.55 milliún (2012: €162.06 milliún) d'iasachtaí éadála talún ar theacht in aibíocht dóibh, i ngnáthchúrsa na hiasachta, ina n-iasachtaí blianachta, a bheadh le híoc ar ais thar thréimhse chomh fada le 30 bliain. Ní mheastar a thuilleadh gur iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith €132.40 milliún d'iasachtaí éadála talún, mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013 toisc go bhfuil bliain iomlán amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe faighte cothrom le dáta againn. B'ionann suim an úis a fabhraíodh ar iasachtaí a athraíodh ar theacht in aibíocht dóibh an 31 Nollaig 2013 agus €0.62m (2012: €1.72m).

(c) Iasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe

Faoi alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha) 2002, cumasaítear an GAT chun iasacht dhíreach a thabhairt do CTCanna, lena n-áirítear comhlachtaí tithíochta deonacha agus cumainn chomharthithíochta. Faoi Thionscnamh um Léasú Tithíochta Sóisialta na RCPRÁ, faigheann an Roinn sin, trí údaráis áitiúla, aonaid tithíochta cuí ar leas ó CTCanna, a thugtar ar cíos do thionóntaí tithíochta sóisialta atá ainmnithe ag údaráis áitiúla. Ceannaíonn nó tógann na comhlachtaí réadmhaoin agus maoinítear sin trí airgeadas i bhfoirm iasachtaí a thiomsaíonn an CTC (ón GAT nó ón earnáil phríobháideach). Maoineoidh ioncam a gheobhaidh na CTCanna ó léas, a thógann an Roinn amach ar feadh tréimhse chomh fada le 30 bliain, aisíocaíocht iasacht an GAT.

Bíonn ar CTCanna ar mian leo iasacht a fháil ón GAT measúnú airgeadais ginearálta a sheasamh chun stádas mar Chomhlacht Deimhnithe a fháil. Nuair a dhearbhaítear an stádas sin, agus nuair atá máistir-chomhaontú sínithe, is ansin amháin is feidir leo cur isteach ar airleacain iasachtaí a ndéantar a mheasúnú go neamhspleách ina dhiaidh. Mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013, fuarthas fiche iarratas (2012: Ocht n-iarratas déag)

ar stádas mar Chomhlacht Deimhnithe ó CTCanna. D'éirigh le sé chomhlacht tithíochta ceadaithe (2012: sé chinn) agus níor éirigh le dhá chomhlacht tithíochta déag, agus tá dhá cheann díobh siúd fós ag leanúint ar aghaidh leis an bpróiseas go n'éireoidh le hiarratas uathu. Tá liosta de CTCanna ceadaithe le fáil thíos.

1. Cumann Tithíochta Dheonach *Ciorcal*
2. Cumann Tithíochta *Clúid*
3. Cumann Tithíochta *Clanmil Ireland*
4. Iontaobhas Tithíochta *Oaklee Teo.*
5. Iontaobhas *Echach*
6. Cumann Tithíochta Túath

Tá 26 iarratas ar iasachtaí (2012: 8) lena mbaineann luach €37.64 milliún san iomlán (2012: €22.57 milliún), ceadaithe ag Coiste Creidmheasa an GAT, mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013, agus tá €22.82 milliún den tsuim sin tugtha ar airleacan (2012: €8.75 milliún). Táthar ag súil leis go leanfaidh an fás ar aghaidh ó thaobh leibhéal na n-iasachtaí sa réimse seo in 2014. Leanann an GAT ar aghaidh le bheith ag idirghníomhú go minic le CTCanna le sraith na dtáirgí a tháirgeamaid a mhionathrú chun feabhais.

Ceadaiódh NABCO (*Cumann Náisiúnta do Togail*) mar Chomhlacht Deimhnithe ag Coiste Creidmheasa an GAT i mí Feabhra 2014.

4. Gnóthas Leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na Ráitis Airgeadais a ullmhú. Agus measúnú á dhéanamh ar chumas an GAT leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, chuir Bord na Stiúrthóirí san áireamh na rioscaí suntasacha agus éiginnteachtaí atá ag dul i bhfeidhm ar an GAT faoi láthair, go háirithe maidir leis an deacracht a bhaineann le rochtain ar chistí.

Leagtar amach gníomhaíochtaí gnó an GAT, mar aon leis na tosca ar dócha go dtiocfaidh siad i bhfeidhm ar fhorbairt, ar fheidhmíocht agus ar sheasamh an GAT sa todhchaí, i dTuairisc na Stiúrthóirí agus an Phríomhfheidhmeannaigh ar leathanaigh 8 go dtí 17, sa chuid maidir le Bainistíocht Rioscaí thíos agus sa chuid ar 'Rochtain ar Mhaoiniú agus Gnóthas Leantach' laistigh den chuid ar Bhonn Ullmhúcháin den Ráiteas faoi bheartais chuntasáochta. Anuas air sin, tugtar cuntas mionsonraithe i Nóta 17 atá ag gabháil leis na Ráitis Airgeadais, ar aidhmeanna an GAT maidir le bainistíocht riosca airgeadais; mionsonraí dá n-ionstraimí airgeadais agus gníomhaíochtaí fálaíthe; agus a nochtadh do rioscaí creidmheasa, rioscaí leachtachta agus rioscaí margaidh. Cuirtear an mheasúnacht ar ghnóthas leantach i láthair ar leathanach 32.

5. Bainistíocht Rioscaí

Faoi mar a forordaiódh leis an *gCód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit*, ghlac an Bord agus Coiste Bainistíochta Rioscaí foirmiúil, atá comhdhéanta de lucht na bainistíochta sinsearaí, creat beartais bhainistíochta rioscaí atá i bhfeidhm ó 2009, a mbíonn maoirsiú á dhéanamh ag an gCoiste Iniúcháireachta air. Bainistíonn an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus Rúnaí na Cuideachta rioscaí an GAT le chéile agus freagracht chomhionann orthu ar fad, in áit Príomhoifigigh Rioscaí, faoi mar a cheadaítear faoin *gCód Cleachtais*. Tugann an Coiste súil ghéar ar an gCreat agus ar an mBeartas go rialta. Is mír sheasta í an mhonatóireacht ar rioscaí ar chlár gach cruinniú Boird. Cuireadh clabhsúr leis an oll-athbhreithniú is déanaí ar ár mBeartas agus Creat Bainistíochta Rioscaí i mí na Nollag 2011 tar éis athbhreithnithe neamhspleáigh ar chreat an bheartais lena chinntiú gur cuimsíodh gach riosca cuí. Cuireadh seo i ngníomh go hiomlán.

Is gnóthas airgeadais í an GAT, agus mar sin, na bunrioscaí a bhaineann leis an ngnó, baineann siad go bunúsach le cúrsaí airgeadais (i.e. rioscaí ó thaobh creidmheasa, leachtachta agus an mhargaidh) agus le cúrsaí cistíochta. Tugtar níos mó sonraí ar na rioscaí sin i Nóta 17. D'fhorbair an GAT próiseas bainistíochta rioscaí lena n-áirítear athbhreithnithe seasmhacha ar a punann iasachtaí agus airleacan, chomh maith le hathbhreithniú leanúnach ar rioscaí a bhaineann le cúrsaí cistíochta, rud a fhágann go mbíonn sí ann ann na rioscaí seo a bhainistiú. Chuaigh Bord an GAT le Beartas Creidmheasa maidir le hiasachtaí do CT Canna ag a chruinniú i mí Mheitheamh 2013, agus tugadh an Beartas cothrom le dáta le déanaí ag a chruinniú Boird i mí Feabhra 2014.

Baineann riosca iarmharach go príomha le hiasachtaí ar rátaí seasta agus treoirtas, agus le gluaiseachtaí an ráta bhoilscithe. Déileáiltear leis seo trí bheartas um chúlchistí agus chorrallagh faoi mar a phléitear i Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta an GAT agus freisin laistigh de Chlár na Rioscaí sa Chreat is Beartas um Bainistíocht Rioscaí. Déanann an GAT athbhreithniú cuimsitheach ar rioscaí go bliantúil, athbhreithniú a cheadaíonn an Bord agus a dhéanann cuid de bheartas na Gníomhaireachta um rátaí úis agus chúlchistí i gcomhair blianta ina dhiaidh. Cuirtear an Bord ar an eolas ar bhonn ráithiúil maidir le dálaí nua agus déantar gníomhartha ceartaitheacha más gá.

Maidir le hiasachtaí a thugann an GAT d'údaráis áitiúla, tá an GAT faoi dhliteanas i leith aon chaillteanas creidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn ó mhorgaistí roimh Bhealtaine 1986, a urraítear leis an mbunmhaoin mhorgaiste agus le hárachas um chosaint morgaiste. As suim €19.4 milliún de na hiasachtaí a tugadh roimh mhí na Bealtaine 1986 agus a bhí fós amuigh ag 31 Nollaig 2013 (2012: €19.9 milliún), níl ach €11.45 milliún (2012: €11.77 milliún) díobh sin fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na

Tuairisc na Stiúrthóirí (ar lean)

hiasachtaithe bunúsacha. Tá bearna an €7.95 milliún (2012: €8.6 milliún) tagtha chun cinn toisc nach gceanglaítear ar na húdaráis áitiúla iomlán na suimeanna airgid a fhaigheann siad i ndáil le fuascailtí agus aisiocaíochtaí a chur ar ais chuig an GAT, faoi mar a cheadaítear faoi théarmaí na háise iasachta. Is é tuairim an Bhoird, cosúil le hiasachtaí a tugadh i ndiaidh 1986, nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiarmhéid an €7.95 milliún seo (2012: €8.6 milliún).

Tá comhthaobhacht ag údaráis áitiúla i gcoinne fuilleach €11.45 milliún na n-iasachtaí a tugadh roimh 27 Bealtaine 1986, i bhfoirm leasanna morgáiste ar mhaoín agus is nuair nach leor an chomhthaobhacht sin chun an fiachas a urscaoileadh go bhfuil an GAT faoi dhliteanas i leith aon chaillteanais lagaithé a éireoidh. Ceanglaítear ar iasachtaithe aonair Árachas um Chosaint Morgáiste a bheith acu ar a gcuid réadmhaoine.

Clúdaíonn an tÁrachas seo an t-iasachtaí i gcás a báis nó míchumais maidir le suim na hiasachta atá amuigh, gan riaráistí san áireamh.

Meastar nach fiú le háireamh é riosca na haisiocaíochta maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986, seachas riosca ceannasach, os rud é gur le húdaráis áitiúla atá an gaol dlíthiúil, agus ní bhraitheann an riosca ar athruithe ar phraghsanna tithe ná ar athruithe eacnamaíocha eile. I gcomhthéacs:

- (a) údaráis áitiúla a bheith ina gcomhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus achtacháin eile,
- (b) a n-ioncaim nó a maoiniú a bheith mar urrús d'íocaíocht dlíte don GAT de na suimeanna go léir atá dlíte ó údaráis áitiúla (mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus an GAT),
- (c) go gceadaíonn an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil gach iasacht airleachta d'údaráis áitiúla, agus
- (d) go dtuigeann an Bord go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla agus iad ag freastal ar a n-oibleagáidí don GAT;
- (e) ní dheachaidh aon chaillteanais don GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986.

is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan údaráis áitiúla ar nó tar éis 27 Bealtaine 1986, agus nár taifeadadh aon fhorálacha caillteanais iasachta i leith na n-iasachtaí sin

Mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013, tar éis ath-idirbheartaíocht a bheith déanta i leith téarmaí iasachtaí áirithe, bhí gach údarás áitiúil suas chun dáta maidir lena gcuid aisiocaíochtaí sceidealaithe sa phunann seo.

Chuir an GAT tús le hiasachtaí a thabhairt do CTCanna in 2012, rud ab ionann agus aistriú bunúsach ó oibríochtaí agus ó phróifíl riosca an GAT atá ann cheana. Go dtí seo, bhí neamhchosaint an GAT dírithe ar údaráis áitiúla. Tugann iasachtú d'eintitis eile leibhéal riosca níos mó le fios agus éilíonn sé seo leibhéal éagsúil measúnaithe agus díchill chuí. Chun an riosca seo a mhaolú fostaíodh gnólacht mheasúnaithe airgeadais neamhspleách agus bunaíodh Coiste Creidmheasa chun na hiarratais uile a mheasúnú. Caithfidh CTCanna ar mian leo iasacht a fháil ón GAT measúnú airgeadais ginearálta a sheasamh chun stádas Comhlachta Deimhnithe a fháil. Ní féidir cur isteach ar airleacain iasachtaí go dtí go ndeimhnítear an stádas sin, rud a dhéantar a mheasúnú ar bhealach cosúil leis sin ina dhiaidh.

Bíonn tionchar ag a rátáil chreidmheasa faoi mar a mheasúnaíonn gníomhaireachtaí rátála idirnáisiúnta, i measc nithe eile, ar an rochtain a bhíonn ag an GAT ar iasachtaí airgid agus ar chostas na n-iasachtaí sin. Is é an toradh a bhíonn ar íosghrádú ar rátáil go gcruthaítear riosca go bhféadfadh infheistíochtaí seachtacha iarracht a dhéanamh an nochtadh creidmheasa a laghdú chuig an aonán ráthaíochta fiachais – Éire – agus dá réir sin chuig an GAT. Tharla íosghrádú rátálacha in Éirinn, agus dá réir ar an GAT, le linn 2010 agus 2011 agus chuir sin teorainn ar rochtain an GAT ar mhargaí caipitil ó thaobh candam agus tréimhse an mhaoinithe ECP araon, agus ní raibh aon mhaoiniú ECP in eisiúint ag 31 Nollaig 2013. Ba é €143 milliún iomlán an mhaoinithe ECP a tarraingíodh síos le linn na bliana, agus meántionacht 78 lá ag baint leis. Baineadh leas as socruithe maoinithe malartacha ón *GBCN* faoin gclár um NR.

Tuairiscíonn an Príomhfheidhmeannach don Bhord, thar cheann na Bainisteoireachta freisin maidir le hathruithe suntasacha sa timpeallacht ghnó agus sa timpeallacht sheachtrach, a théann i bhfeidhm ar rioscaí. Is mír sheasta cúrsaí rioscaí ar chlár oibre gach cruinniú Boird. Sa chás go n-aithnítear réimsí infheabhsaithe sa chóras, breithníonn an Bord na moltaí arna ndéanamh ag mBainisteoireacht agus ag an gCoiste Iniúchóireachta.

6. Stiúrthóirí

Tá na Stiúrthóirí tar éis na príomhríosaí agus neamhchinnteachtaí a théann i bhfeidhm ar an GAT a mheas. Maidir leis seo, tá na Stiúrthóirí tagtha ar an gconclúid go bhféadfadh an GAT a bheith nochtaithe do rioscaí ó thaobh cúrsaí creidmheasa, leachtachta agus ón margadh mar gheall ar an úsáid a bhaineann sí as ionstaimí airgeadais. Tá cuspóirí, beartais agus nósanna imeachta an GAT maidir leis na rioscaí seo a thomhas agus bhainistiú leagtha amach i Nóta 17 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais.

Níl aon leasanna i scaireanna nó i mbintiúir an GAT ag na Stiúrthóirí nó ag an Rúnaí.

7. Conarthai

Ní raibh aon chonradh ná socrú leis an GAT i rith na bliana a raibh leas ábhartha ag Stiúrthóir de chuid an GAT ann agus a bhí suntasach i ndáil le gnó an GAT.

8. Imeachtaí i ndiaidh an chláir chomhardaithe

Níor tharla aon imeachtaí suntasacha ó dheireadh na bliana a d'fhágfadh go gcaithfí na Ráitis Airgeadais a mhionathrú nó nóta a chur leo.

9. An tAcht Toghcháin, 1997

Níor thug an GAT aon síntiúis pholaitíochta i rith na bliana.

10. Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála) 2012

Tá dlíte ar an GAT ceanglais Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála), 2012 a chomhlíonadh, rialacháin lenar tugadh éifeacht do Threoir Uimh. 2011/7/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Feabhra 2011 agus dá réamhtheachta, Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála), 2002. Taispeánann athbhreithniú a rinneadh ar na hÍocaíochtaí go léir i rith na bliana dar críoch 31 Nollaig 2013 nach ndearnadh aon íocaíochtaí déanacha i rith 2013 faoin Acht thuas.

11. Taifid chuntasaíochta

Creideann na Stiúrthóirí gur chomhlíon siad forálacha alt 202 d'Acht na gCuideachtaí, 1990 maidir leis na leabhair chuntais trí phearsanra cuntasaíochta a fhostú a bhfuil saineolas cuí acu agus trí leordhóthain acmhainní a sholáthar d'fheidhm an airgeadais. Coimeádtar leabhair chuntais na cuideachta ag a hoifig chláraithe.

12. Rialachas Corparáideach

De réir mar a d'éiligh Cód Rialachais Chorporáidigh na Ríochta Aontaithe, a ghlac an GAT go deonach, d'ullmhaigh na Stiúrthóirí 'Rialachas agus Maoirseacht - Ráiteas Rialachais Chorporáidigh', atá leagtha amach ar Leathanaigh 18 go 27 agus ar chuid de thuairisc na Stiúrthóirí é chun críocha na hIonstraime Reachtúla 450/2009 de chuid Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Treoir 2006/46) 2009.

13. Iniúcháirí

De réir Alt 160 (2) d'Acht na gCuideachtaí, 1963 go dtí 2013, leanfaidh na hIniúcháirí, KPMG, Cuntasóirí Cairte, ar aghaidh le bheith in oifig.

14. Príomhrioscaí agus neamhchinnteachtaí

Tá na Stiúrthóirí tar éis na príomhrioscaí agus neamhchinnteachtaí a théann i bhfeidhm ar an GAT a mheas. Maidir leis seo, tá na Stiúrthóirí tagtha ar an gconclúid go bhféadfadh an GAT a bheith nochtaithe do rioscaí ó thaobh cúrsaí creidmheasa, leachtachta agus ón margadh, go príomha, mar gheall ar an úsáid a bhaineann sí as ionstaimí airgeadais. Tá cuspóirí, beartais agus nósanna imeachta an GAT maidir leis na rioscaí seo a thomhas agus bhainistiú leagtha amach i Nóta 17 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais.

15. Díbhinn

Fógraíodh agus comhaontaíodh díbhinn €20m do phríomh-scairshealbhóir an GAT, an tAire Caiteachais Phoiblí & Athchóirithe an scairshealbhóir tairbheach, ag an gCruinniú Cinn Bhliana an 25 Aibreán 2013.

Ó thráth a fhógartha sin, agus tar éis comhráit idir an RCPRÁ, agus an Roinn Caiteachais Phoiblí & Athchóirithe, maidir leis an úsáid a bheartófaí a bhaint as an díbhinn, chinn an Roinn Caiteachais Phoiblí & Athchóirithe, agus é ag tuiscint a thábhachtaí is atá sé aghaidh a thabhairt ar riaráistí morgáistí in earnáil na n-údarás áitiúil agus údarás áitiúil Ciste an Phróisis le Riaráiste Morgáistí a Réiteach ('PRMR') a threisiú, a chearta ar íocaíocht na díbhinne a tharscaoileadh ar an tuiscint go mbreithneodh an GAT ar úsáid a bhaint as an airgead mar chabhair chun aghaidh a thabhairt ar cheist na riaráistí morgáiste san earnáil rialtais áitiúil trí leithdháileadh a thabhairt do PRMR óna chuid cúlchistí. Féach ar Nóta 17 le haghaidh tuilleadh mionsonraí maidir le ciste PRMR.

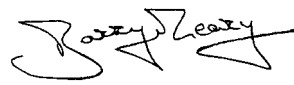
Rinne na scairshealbhóirí uile cinneadh an díbhinn a aisiompú trí rún i scríbhinn a ghlacadh i mí na Nollag 2013 lenar chomhaontaigh na scairshealbhóirí uile leis an gcinneadh. Chun ciste an €20m a íoc le Ciste PRMR go díreach, tugtar le fios le comhairle dlí go mb'fhéidir go mbeidh ar an GAT athruithe a dhéanamh ar a cuid cumhachtaí reachtúla, agus a hAirteagail Chomhlachais. Tá an Bord ag obair in éineacht lena comhairleoirí dlí agus leis an RCPRÁ chun an reachtaíocht riachtanach a leasú chomh maith le hAirteagail Chomhlachais na GAT. Is dócha go gcuirfear seo i gcrích i rith 2014. Níor fógraíodh aon díbhinn mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013.

Thar cheann an Bhoird,

Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

3 Aibreán 2014

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

3 Aibreán 2014

Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorparáidigh

Tá na Stiúrthóirí tiomanta do na caighdeáin is airde rialachais chorparáidigh a choinneáil ar bun agus tacaíonn siad le Cód Rialachais Chorpóraidigh na Ríochta Aontaithe (ar fáil ag www.frc.org.uk), ar tugadh an Comhchód air roimhe seo agus a chomhlíonann an GAT go deonach. Eisiódh an *Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit*, arna fhoilsiú ag an Roinn Airgeadais, i mí Mheitheamh 2009 agus comhlíonann an GAT an cód sin.

Tugann na Stiúrthóirí ar aird gur eisiódh Cód uasdátaithe um Rialachas Chorpóraideach na Ríochta Aontaithe ag deireadh mhí Mheáin Fómhair 2012, agus go bhfuil éifeacht leis ó thús mhí Eanáir 2013. Tuigeann na Stiúrthóirí go bhfuil feidhm fós leis an gcoincheap ‘comhlíon nó mínigh’ sa Chód uasdátaithe. Rinne an Bord athbhreithniú ar a cuid oibleagáidí le déanaí faoin reachtaíocht nua lena n-áireofar ceanglais bhreise ar an mBord agus ar Choistí Iniúcháireachta maidir le comhsheasmhacht agus oiriúnacht cúrsaí a nochtadh, chomh maith le halt ar leith don Choiste Iniúcháireachta sa Tuarascáil Bhliantúil. Faoi mar a cheanglaítear air an GAT le Cód Rialachais Chorpóraidigh na Ríochta Aontaithe, ar ghlac an GAT uirthi féin go deonach, tá ‘Rialachas agus Maoirseacht - Ráiteas Rialachais Chorpóraidigh’ ullmhaithe ag na Stiúrthóirí agus leagtar an Ráiteas seo amach sa chuid seo agus, chun críocha Rialacháin Ionstraim Reachtuil 450/2009 ón gComhphobal Eorpach (Treoir 2006/46) 2009, déanann an Ráiteas seo cuid de Thuairisc na Stiúrthóirí. Tá Cód Rialachais Chorpóraidigh na Ríochta Aontaithe comhlíonta ag an GAT ach amháin maidir le cúrsaí a phléitear sa Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorpóraidigh.

Cur i bhFeidhm Prionsabal agus Forálacha Chód Rialachais Chorpóraidigh na Ríochta Aontaithe

Míníonn an t-eolas seo a leanas an chaoi a gcuireann an GAT, prionsabail agus forálacha i bhfeidhm atá i gCód Rialachais Chorpóraidigh na Ríochta Aontaithe arna eisiúint ag An Chomhairle Tuairisceoireachta Airgeadais, in *Iarscríbhinn Rialachais Chorpóraidigh* na hÉireann arna eisiúint ag Stocmhalartán na hÉireann agus sa *Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit*, arna fhoilsiú ag an Roinn Airgeadais.

Bord na Stiúrthóirí

Ar 31 Nollaig 2013, bhí Bord na Stiúrthóirí comhdhéanta d’aon Stiúrthóir neamh-fheidhmiúcháin déag agus aon Stiúrthóir feidhmiúcháin amháin. Ceapann an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil na Stiúrthóirí i gcomhchomhairle leis an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ar feadh tréimhse nach mó ná cúig bliana, ach amháin sa chás gur cuí leis an Aire Stiúrthóir a athcheapadh ar feadh an darna téarma. Bíonn ról an Chathaoirligh agus ról an Phríomhfheidhmeannaigh scartha ó chéile. Fostaítear an Príomhfheidhmeannach ar bhonn lánaimseartha agus ní bhíonn aon ghnóthaí suntasacha eile ar a chúram. Bíonn gach Stiúrthóir eile, ach amháin an Príomhfheidhmeannach, ina Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin neamhspleacha. Tháinig an Bord le chéile 7 n-uair in 2013 agus bíonn sé freagrach as an GAT a bhainistiú i gceart.

Comhaltaí	Ceird	Dáta ceapacháin	Fad Seirbhíse go dtí 31 Noll 2013	Cruinnithe a reáchtáladh in 2013	Cruinnithe ar freastalaíodh in 2013
Michelle Norris (Cathaoirleach)	Léachtóir Sinsearach	22/2/2012	1 Bhliain, 10 mí	7	7
Barry O'Leary* (Príomhfheidhmeannach)	Príomhfheidhmeannach	26/8/2013	4 Mhí	3*	3
Colm Brophy	Comhairleoir	13/3/2012	1 Bhliain, 9 mí	7	7
Padraic Cafferty	Príomhfheidhmeannach Datascan	21/3/2012	1 Bhliain, 9 mí	7	6
John Hogan	Státseirbhíseach	22/2/2012	1 Bhliain, 10 mí	7	7
Gerry Leahy	Gníomhaire Réadmhaoine	30/4/2012	1 Bhliain, 8 mí	7	5
Jackie Maguire	Bainisteoir Contae	7/3/2002	11 Bhliain, 9 mí**	7	4
James Miley	Comhairleoir Gnó	13/3/2012	1 Bhliain, 9 mí	7	7
Michelle Murphy	Bainisteoir Réigiúnach Acmhainní Daonna	30/4/2012	1 Bhliain, 8 mí	7	7
Michael Murray	Sainchomhairleoir Seirbhísí Airgeadais	30/4/2012	1 Bhliain, 8 mí	7	7
Philip Nugent	Státseirbhíseach	7/4/2008	5 Bhliain, 8 mí	7	7
Mary Lee Rhodes	Léachtóir	21/3/2012	1 Bhliain, 9 mí	7	6

*Ceapadh ina Stiúrthóir an 26/8/13

**Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialacháis Chorporáidigh ar leathanach 26

Tá Bord na GAT comhdhéanta de dhaoine aonair a thugann raon leathan agus fairsing taithí do ghníomhaíochtaí an GAT, agus iad roghnaithe as measc daoine i réimsí amhail beartas tithíochta, an earnáil tithíochta dheonach, réimse na luachála tithíochta, agus na RCPRÁ agus Airgeadais agus ba cheart go gcumasóidís don GAT aghaidh a thabhairt ar dhúshláin ollmhóra amach anseo.

Déanann an Bord na mórchinntí straitéiseacha, agus coinníonn sé aige féin an rialú lánéifeachtach ach san am céanna tugann sé don bhainistíocht feidhmiúcháin dóthain solúbthachta chun an gnó a reachtáil go héifeachtúil éifeachtach laistigh de fhrámaíocht lárnaithe tuairisceoireachta. Tá sceideal foirmiúil ábhair a bhaineann leis an GAT agus a treo sa todhchaí coinnithe aige féin ag an mBord le cinntí a dhéanamh ina leith, lena n-áirítear gnóhachtálacha agus diúscairtí ollmhóra, ceapachán agus aistriú Rúnaí na Cuideachta, buiséid caiteachais agus beartaí bhainistiú riosca. Tugann gach Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin breithiúnas neamhspleách leis nó léi i leith na ngnóthaí a bpléann an Bord leo, lena n-áirítear na cinn sin a bhaineann le straitéis, feidhmíocht, acmhainní agus

caighdeán iompraíochta. Is féidir le gach comhalta den Bhord teacht ar chomhairle agus ar sheirbhísí Rúnaí na Cuideachta, a bhíonn freagrach as a chinntiú go leantar nósanna imeachta an Bhoird agus go gcomhlíontar na rialacha agus na rialacháin is infheidhme. Bíonn comhairleoirí gairmiúla an GAT ar fáil le haghaidh comhairliúcháin leis na Stiúrthóirí de réir mar is gá. Féadfaidh Stiúrthóirí Aonair comhairle ghairmiúil neamhspleách a ghlacadh, más gá, ar chostas an GAT.

Éagsúlacht sa Seomra Boird

Creideann an Bord go bhfuil an éagsúlacht tábhachtach don éifeachtacht agus tá siad tar éis a bheith ag leanúint na díospóireachta ó thaobh inscne, aoise, cultúir, cúlra oideachais agus taithí gairmiúil. Cé nach gcreideann an Bord go bhfuil cuótaí sonracha maidir le critéir cosúil le hinscne cuí agus go gcreideann an Bord gur chóir go dtabharfaí deiseanna ar bhonn fiúntais, creideann an Bord go bhfuil meascán ilghnéitheach de chúlra ó thaobh scileanna, taithí agus eolais tábhachtach, agus tá inscne ina chuid shuntasach den mheascán sin.

Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais

Chorparáidigh (ar lean)

Faoi mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013, tá ceathrar ban ar an mBord, as measc 12 chomhalta. Bíonn an Príomhfheidhmeannach agus na fostaithe faoi réir Cóid Iompraíochta agus caithfidh siad gach ceanglas reachtúil a chomhlíonadh, mar atá, an tAcht um Stádas Comhionann (2000), an tAcht um Chomhionannas (2004), an tAcht um Míchumas (2005) Cuid 5 agus an tAcht um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha) (2008), lena chinntiú go mbeidh an timpeallacht oibre saor ó idirdhealú bunaithe ar bhallraíocht de phobal an Lucht Siúil, ar chine nó ar bhunús eitneach, ar reiligiún nó chreideamh, ar aois, mhíchumas, chlaonadh gnéis nó inscne i ndáil le fostaíocht agus oiliúint cheirde nó gairmoiliúint. Ag breathnú amach ón mBord féin, aithníonn an GAT tábhacht na héagsúlachta lena n-áirítear éagsúlacht ó thaobh inscne agus na sochair a d'fhéadfadh seo a thabhairt don eagraíocht.

Coistí an Bhoird

Tá struchtúr éifeachtach de choistí curtha ar bun ag an mBord chun cabhrú leis a chuid freagrachtaí a chomhlíonadh. Féach ar na téarmaí tagartha do gach coiste boird atá ar fáil ar láithreán gréasáin an GAT, www.hfa.ie:

Coiste Iniúcháireachta

Is é cuspóir an Choiste Iniúcháireachta, de réir a théarmaí tagartha, cabhrú leis an mBord lena mhaoirseacht ghinearálta ar thuairisceoireacht airgeadais, rialuithe inmheánacha agus ar fheidhmeanna iniúcháireachta an GAT. Comhlíontar freagrachtaí an Choiste Iniúcháireachta trína chruinnithe agus trí thuairiscí a fháil ón mbainistíocht, ón gCoiste Bainistíochta Rioscaí (ina bhfuil an Príomhfheidhmeannach, Ceann an Chisteáin agus Rúnaí na Cuideachta/an Rialtóir Airgeadais), comhairleoirí seachtracha agus na hiniúcháirí seachtracha agus inmheánacha. Tugadh na téarmaí tagartha don choiste iniúcháireachta cothrom le dáta i mí Feabhra 2014 sa chaoi go gcuirfí san áireamh an t-athbhreithniú a rinneadh ar Chód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe. Tá clár oibre ag an gCoiste Iniúcháireachta, de réir a théarmaí tagartha, don bhliain lena n-áirítear:

- monatóireacht ar an bpróiseas tuairisceoireachta airgeadais, ionracas na ráiteas airgeadais agus aon fhógraí foirmiúla a bhaineann le feidhmíocht an GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais;
- athbhreithniú a dhéanamh ar bhreitheanna suntasacha maidir leis an tuairisceoireacht airgeadais;
- athbhreithniú a dhéanamh ar aon athruithe a bheartaítear a dhéanamh ar chleachtais rialachais chorparáidigh agus tacaíocht a thabhairt go nglacfaidh an Bord na hathruithe;

- monatóireacht a dhéanamh ar iniúcháireacht reachtúil na gcuntas airgeadais;
- athbhreithniú a dhéanamh ar fheidhmíocht, oibiachtúlacht, cháilíochtaí agus neamhspleáchas an Iniúcháir Seachtraigh;
- moltaí a dhéanamh don Bhord i ndáil le ceapachán an Iniúcháir Seachtraigh agus luach saothair is téarmaí fostaíochta na nIniúcháirí a cheadú;
- monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht shocruithe an GAT maidir le rioscaí a bhainistiú agus cúrsaí a rialú go himmheánach; agus,
- athbhreithniú a dhéanamh ar chostas cistí agus ar na rátaí úis a ghearrtar dá réir.

Ar aon dul le Foráil C.3.4 de Chód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe, tá sainchúram an Choiste leathnaithe ag an mBord sa chaoi go gcaithfidh an Coiste comhairle a thabhairt don Bhord go foirmiúil anois maidir le cibé acu an bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil agus na Raites Airgeadais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht an GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó.

Déanann an Coiste Bainistíochta Rioscaí maoirseacht ar rioscaí, agus tá an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus an Rialtóir Airgeadais ar an gCoiste sin. Tugann an Coiste seo tuairisc don Choiste Iniúcháireachta agus don Bhord ar bhonn rialta. Tá athbhreithniú bliantúil ar an Bainistíocht Riosca agus ar an Creatlach le ceadú ag an Bord ag a chruinniú i mí Aibreáin 2014.

Cruinnithe a socraíodh don Choiste Iniúcháireachta don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2013:

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh in 2013	Cruinnithe ar freastalaíodh in 2013
Colm Brophy	4	3
Padraic Cafferty	4	3
Gerry Leahy	4	3
Jackie Maguire	4	3
James Miley	4	2
Michael Murray	4	3

Freastalaíonn an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus ionadaithe na nIniúcháirí Seachtracha ar na cruinnithe ach cuireadh a fháil.

Monatóireacht ar Ionracas na Ráiteas Airgeadais lena n-áirítear Breitheanna Suntasacha

Tuairisceoireacht Airgeadais

Faigheann agus measann an Coiste Iniúcháireachta tuairiscí rialta maidir le feidhmíocht airgeadais ón mbainisteoireacht i rith na bliana, agus treoraíonn an Coiste obair na hiniúcháireachta inmheánaí agus faigheann tuairiscí maidir leis an obair sin. Pléann an Coiste straitéis agus fócas iniúcháireachta an Iniúcháir Seachtraigh freisin. Agus faisnéis ó an GAT seo á gcur san áireamh chomh maith le dearcaí ó chruinnithe Bhord na Stiúrthóirí, chinn an Coiste Iniúcháireachta príomhriosaí na tuairisceoireachta airgeadais a bhaineann le hinfhaighteacht an maoiniúcháin, le gnóthas leantach agus le socruithe d'fhiacha amhrasacha a thagann chun cinn ar iasachtaí i ndiaidh 1986, i gcomhthéacs choinníollacha reatha an mhargaidh.

Pléadh na saincheisteanna seo leis an mbainisteoireacht i rith na bliana; leis an iniúcháir tráth a d'athbhreithnigh agus a chomhaontaigh an coiste 'plean iniúcháireachta' an Iniúcháir Seachtraigh; agus freisin tráth a raibh críoch á chur leis an iniúcháireacht sheachtrach ar na Ráitis Airgeadais.

Thug an bhainisteoireacht le fios don Choiste Iniúcháireachta go raibh Ráitis Airgeadais iniúchta an GAT ullmhaithe de réir na Chleachtais Chuntasaíochta a nGlactar go Coitianta in Éirinn (CCGC na hÉireann). San áireamh leis an athbhreithniú seo, bhí plé leis an mbainisteoireacht faoi cháilíocht, ní amháin inghlacthacht phrionsabail chuntasaíochta an GAT, réasúntacht na meastachán agus na mbreitheanna suntasach, ach a shoiléire a nochtadh cúrsaí i Ráitis Airgeadais na GAT, lena n-áirítear an méid a nochtadh a bhain le meastacháin chriticiúla ó thaobh cúrsaí cuntasaíochta.

Infhaighteacht maoiniúcháin agus gnóthas leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na Ráitis Airgeadais a ullmhú. Is iad na rioscaí agus éiginnteachtaí is suntasaí atá ag dul i bhfeidhm ar an GAT faoi láthair ná deacrachtaí a bhaineann le rochtain ar chistí. Dá thoradh sin, tá an GAT fós ag brath go mór ar mhaoiniúchán gearrthéarmach. Foinsítear formhór mhaoiniúcháin na GAT ó GBCN tríd an gclár um NR. Tá athbhreithniú déanta againn ar na dearbhuithe scríofa atá faighte ón Roinn Airgeadais a seoladh chun na RCPRÁ á dheimhniú gur iarr lucht na Roinne ar an GBCN leanúint ar aghaidh le bheith ag soláthar mhaoiniúcháin na NR don GAT as seo go ceann an chéad 12 mhí eile. Leis an dearbhú seo, tugtar mionsonraí faoi cheanglas maoiniúcháin a thagann ag an am céanna leis na glanairleacain atá réamh-mheasta ag an GAT as seo go ceann dhá mhí dhéag.

Táimid sásta lenar nochtadh sna Ráitis Airgeadais seo maidir lena a oiriúnaí is atá an toimhde maidir le gnóthas leantach agus maidir le bheith ag teacht ar mhaoiniú.

Socruithe d'fhiacha amhrasacha a thagann chun cinn ar iasachtaí arna n-eisiúint i ndiaidh 1986

Agus muid ag measúnú an riosca ó thaobh cúrsaí creidmheasa a thagann chun cinn maidir le hiasachtaí arna n-eisiúint d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986, tá tuairim Bhord na Stiúrthóirí measta againn, is é sin, nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir leis na hiasachtaí seo. Tá an tuairim seo bunaithe ar na húdaráis áitiúla a bheith ina gcomhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil 2001, go bhfuil na hioncaim nó cistí ina n-urrús go n-íocfar íocaíochtaí atá dlite leis an GAT, go bhfuil na hiasachtaí ceadaithe ag an Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus ar thuiscint Bhord na Stiúrthóirí go dtacaíonn an Rialtas Lárnach leis na húdaráis áitiúla a gcuid oibleagáidí don GAT a chomhlíonadh. Ní dheachaigh aon chaillteanais don GAT ar na hiasachtaí a tugadh air airleacain d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986. Tá an Coiste Iniúcháireachta sásta leis an úsáid a baineadh as an toimhde seo agus na Ráitis Airgeadais seo á n-ullmhú agus leis na cúinsí seo a bheith á nochtadh.

Míráitis

Dearbhaigh an bhainisteoireacht don Choiste nach raibh siad ar an eolas faoi aon mhíráitis ábhartha nó mhíráitis neamhábhhartha a rinneadh d'aon ghnó go gcuirfí cás ar leith i láthair.

Comhráití leis an Iniúcháir

Tá tuairisc ón Iniúcháir Seachtrach faighte agus pléite ag an gCoiste Iniúcháireachta maidir le torthaí na hIniúcháireachta Seachtraí, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann leis na rioscaí a tugadh le fios thuas. Thuairiscigh na hIniúcháirí don Choiste faoi na míráitis a fuair siad i rith a gcuid oibre agus níl aon suimeanna ábhartha fós ann gan choigeartú.

Conclúid

Tar éis don Choiste Iniúcháireachta súil a thabhairt ar ar cuireadh i láthair agus ar na tuairiscí ón mbainisteoireacht agus ón iniúcháireacht inmheánach, agus dearcaí a chuir an t-Iniúcháir Seachtrach in iúl curtha san áireamh, tá an Coiste Iniúcháireachta sásta go dtugtar aghaidh go cuí ar na breitheanna criticiúla agus ar na meastacháin bhuntábhachtacha sna Ráitis Airgeadais, (i leith na suimeanna a dtuairiscítear ina dtaobh agus a nochtadh araon. Tá an Coiste sásta freisin go ndearnadh grinnscrúdú mar is cuí ar na toimhdí suntasacha a úsáideadh chun luach sócmhainní agus

Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais

Chorparáidigh (ar lean)

dliteanas a dhéanamh amach, gur tugadh a ndúshlán agus gur toimhdí sách láidir a bhí iontu.

Moladh go gCeadófaí na Ráitis Airgeadais

Agus an Coiste Iniúcháireachta ag brath ar na léirmheasanna agus comhráití seo, agus ar thuairiscí an Iniúchára Seachtraí, thuairiscigh an Coiste don Bhord go measann siad go bhfuil na Ráitis Airgeadais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht an GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó. Mhol an Coiste Iniúcháireachta freisin go gcuirfí na Ráitis Airgeadais iniúchta san áireamh i dTuarascáil Bhliantúil an GAT don bhliain dar chríoch 31 Nollaig, 2013.

Iniúcháireacht Sheachtrach

Tairiscintí ó Ghnólaigh Iniúcháireachta

Aithníonn an Coiste na forálacha atá i gCód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe i leith tairiscintí don obair iniúcháireachta. De réir an Cód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe sin, ceanglaítear ar chuideacháí FTSE 350 a gconradh don iniúcháireacht sheachtrach a chur amach le haghaidh tairiscintí anois gach 10 mbliana ar a laghad. Tá an Coiste tar éis na forálacha maidir le tairiscintí don obair iniúcháireachta atá leagtha amach sa Chód a mheas. Mar gheall ar mhéid an GAT, níl sé d'oibleagáid uirthi tairiscintí a iarraidh; ach coinneoidh an Coiste súil ar an scéal seo agus déanfaidh athbhreithniú air go bliantúil. Chuir an GAT próiseas foirmiúil tairisceana i gcrích le haghaidh seirbhísí iniúcháireachta sa bhliain chomh fada le 31 Nollaig 2013. I rith an phróisis seo, mhol an Coiste go gceapfaí KPMG mar Iniúcháirí Seachtracha neamhspleácha ar feadh tionacht trí bliana. Faoi réir KPMG a bheith ag feidhmiú go sásúil ar bhonn leanúnach, faoi láthair, tá faoin gCoiste tairiscintí a iarraidh don iniúcháireacht sheachtrach i rith na bliana airgeadais dar chríoch 31 Nollaig 2015.

Neamhspleáchas ár n-Iniúchára seachtrach a chinntiú

Creidimid go bhfuil neamhspleáchas ár n-Iniúchára Seachtraí fiorthábhachtach d'éifeachtacht ár rialachais chorparáidigh agus nár chóir amhras ar bith a bheith ann faoi. Is ábhar iontach dáiríre dar linn é neamhspleáchas an iniúchára agus déantar athbhreithniú ar an scéal go bliantúil. Tá KPMG tar éis dearbhuithe scríofa a sholáthar don Choiste Iniúcháireachta agus gach dá bhfuil gá á nochtadh acu maidir le cumarsáid an iniúchára neamhspleáigh leis an gCoiste Iniúcháireachta faoin neamhspleáchas, agus tá neamhspleáchas na gnólaigh sin pléite ag an gCoiste Iniúcháireachta leis an gnólaigh

iniúcháireachta neamhspleách agus bainisteoireacht na gnólaigh sin. Ní raibh aon cheisteanna ann le tabhairt d'aire lucht léite ár dTuarascála Bliantúla.

I 2013, seachas obair iniúcháireachta, bhronn an GAT obair, nach obair iniúcháireachta í, ar a hiniúcháir neamhspleách, lena n-áirítear seirbhísí cánachais. Rinne an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú ar obair, nach obair iniúcháireachta atá ann, a rinne an t-Iniúcháir Seachtrach agus dhearbhaigh nach bhfuil aon éifeacht aimhleasach ar neamhspleáchas nó ar oibiachtúlacht na hoibre iniúcháireachta í féin, nó aon éifeacht aimhleasach a fheictear a bheith air sin.

Is é seo a leanas an t-achomre ar tháillí le haghaidh seirbhísí iniúcháireachta agus neamh-iniúcháireachta d'iniúcháir neamhspleách an GAT, KPMG, do na blianta airgeadais dar chríoch 31 Nollaig 2013 agus 2012:

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Bliain dar chríoch		
Iniúcháireacht ar Ráitis Airgeadais	29	29
Seirbhísí comhairleacha cánach	4	3
Seirbhísí eile	-	8
Luach Saothair Iomlán na nIniúcháirí	33	40

Idirchaidreamh le hIniúcháirí Seachtracha

Soláthraíonn an Coiste Iniúcháireachta nasc idir an Bord agus na hIniúcháirí Seachtracha agus táthar neamhspleách ar bhainistíocht an GAT. Tá KPMG, gnólaigh chuntasóireachta chláráithe neamhspleách an GAT, freagrach as iniúcháireacht neamhspleách a dhéanamh ar Ráitis Airgeadais an GAT de réir na gCaighdeán Iniúcháireachta sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn. Tá údarás agus freagracht deiridh ag an gCoiste Iniúcháireachta as gnólaigh iniúcháireachta neamhspleách an GAT a roghnú, a chúiteamh, meastóireacht a dhéanamh uirthi, agus i gcás gur cuí, ath-ghnólaigh a chur ina háit. De réir Alt 160(2) d'Acht na gCuideachtaí 1963-2013, leanfaidh an t-Iniúcháir, KPMG, Cuntasóirí Cairte, ar aghaidh le bheith sa ról seo.

Déanann an Coiste Iniúcháireachta gach seirbhís dá bhfuil le soláthar ag Iniúcháirí Seachtracha a cheadú roimh ré. Áirítear leis na seirbhísí sin a cheadaítear roimh ré, seirbhísí iniúcháireachta, seirbhísí a bhaineann le hiniúcháireacht, seirbhísí cánach agus seirbhísí eile. Féach ar mhiondealú ar tháillí arna ngearradh ag iniúcháirí neamhspleácha seachtracha thuas.

Tá sé d'údarás ag an gCoiste Iniúchóireachta a chuid comhairleoirí féin ón taobh amuigh a fhostú freisin, lena n-áirítear saineolaithe i réimsí cuntaisíochta áirithe, de réir mar is cuí dar leis, seachas abhcóidithe nó comhairleoirí arna bhfostú ag an mbainisteoireacht.

Próiseas Iniúchóireachta Seachtraí a Mheasúnú

Déanann an Coiste athbhreithniú ar fheidhmíocht an Iniúcháir Seachtraí go bliantúil ag deireadh an timtríalla iniúchóireachta bliantúla. Leis an athbhreithniú, déantar aiseolas ón mbainisteoireacht agus, ó fhoireann an GAT a bhfuil lámh acu sa phróiseas iniúchóireachta, a chur san áireamh in éineacht le hathbhreithniú ar leibhéal na seirbhíse a sholáthraíonn KPMG don GAT. Bunaithe ar a bhreithniú ar an aiseolas, in éineacht lena mheasúnacht leanúnach féin, mar shampla, trí cháilíocht thuairiscí na nIniúcháirí seachtracha don Choiste, agus idirghníomhaíocht chomhpháirtí na hiniúchóireachta leis an gCoiste, tá an Coiste Iniúchóireachta sásta go leanann KPMG ar aghaidh le bheith ag soláthar seirbhíse iniúchóireachta éifeachtaí.

Athbhreithniú ar rialuithe inmheánacha

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as córas um rialú inmheánach a choinneáil ar bun a sholáthraíonn deimhniú réasúnta i dtaobh oibriúcháin éifeachtach éifeachtúil, i dtaobh an rialaithe inmheánaigh airgeadais, agus go bhfuil dlíthe agus rialacháin á gcomhlíonadh. Sa chomhthéacs seo, tugann an Coiste Iniúchóireachta aird ar na nithe a oireann, dar leo, do ghnó an GAT, d'ábharthacht na rioscaí airgeadais a bhíonn de dhlúth agus d'inneach an ghnó, agus do na costais agus na sochair choibhneasta i dtaca le sainrialuithe a chur i ngníomh.

Chomhaontaigh an Bord, ag a chruinniú i mí Mheáin Fómhair 2012, go gcoinneofaí tasc an athbhreithnithe mionsonraithe ar rioscaí mar mhír sheasta ar chlár oibre chruinnithe an Choiste Iniúchóireachta amach anseo. Tuairiscíonn an Coiste Iniúchóireachta, agus déanann moltaí don Bhord ina dhiaidh sin, faoina gcuid torthaí, agus tá sé curtha de chúram ar an mBord maoirseacht a dhéanamh ar rioscaí agus moltaí ón gCoiste a bhreithniú.

Ag formhór chruinnithe an Choiste Iniúchóireachta, déantar athbhreithniú ar réimse riosca amháin faoi mar a thuairiscítear go mion in Alt A4 de Chlár Rioscaí an GAT, ata laistigh de Chreat agus Beartas Bainistíochta Riosca an GAT.

Dearadh córas um rialú inmheánach an GAT chun deimhniú réasúnta, ach ní deimhniú absalóideach, a sholáthar in aghaidh an riosca go dtarlódh earráidí ábhartha, calaois nó caillteanais. Is féidir go mbeadh duine in ann teacht timpeall ar rialuithe inmheánacha, nó iad a sháru. Anuas air sin, mar gheall ar athrú ar chúinsí, d'fhéadfadh go mbeadh athrú ar éifeachtúlacht chórais rialaithe

inmheánaigh le himeacht aimsire agus féachann lucht bainistíochta an GAT leis na córais rialaithe inmheánacha a leasú in am trátha de réir mar a thagann athrú ar chúrsaí an ghnó lena mbaineann.

Measúnaíonn an Coiste Iniúchóireachta rioscaí ábhartha mar atá:

- rioscaí maidir le maoiniú, leachtacht agus gnóthas leantach;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí do CTCanna;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí d'údaráis áitiúla roimh 1986 agus;
- scéim pinsín le sochair shainithe.

Tá struchtúr eagrúcháin bunaithe ag na Stiúrthóirí lena ngabhann sainfhreagracht as an rialú inmheánach le haghaidh gach comhchuid de ghnó an GAT agus déanann an Príomhfheidhmeannach é sin a admháil go foirmiúil uair sa bhliain, i dteannta leis an bhfreagracht ghaolmhar as athbhreithniú a dhéanamh go tréimhsiúil ar éifeachtacht rialú inmheánach den sórt sin.

Is iad seo a leanas atá comhchodanna buntábhachtacha an chórais um rialú inmheánach:

- (a) struchtúr eagraíochta atá sainmhínithe go soiléir agus lena ndéantar dualgais agus teorainneacha údaráis a idirdhealú óna chéile go cuí;
- (b) an Bord a bheith ag déanamh athbhreithniú go leathbhliantúil ar rialuithe airgeadais inmheánacha atá ceadaithe ag an mBord agus a gcuirtear síos orthu i Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta;
- (c) teorainneacha agus nósanna imeachta atá sainmhínithe go soiléir le haghaidh caiteachais airgeadais lena n-áirítear cúrsaí soláthair agus caiteachas caipitil;
- (d) buiséid bhliantúla (agus bealaí chun torthaí iarbhir a chur i gcomparáid le buiséid i rith na bliana) agus pleananna fadtéarmacha don GAT ina sonraítear príomhrioscaí agus deiseanna;
- (e) cuntais bhainistíochta mhíosúla a ullmhaítear agus a gcuirtear i láthair an Bhoird;
- (f) déanann iniúcháir inmheánach athbhreithniú ar chórais agus ar rialuithe buntábhachtacha airgeadais;
- (g) pléann Coiste Iniúchóireachta le ceisteanna suntasacha a tharraingítear anuas in iniúchóireacht inmheánach nó sheachtrach, agus

Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorporáidigh (ar lean)

(h) ullmhú agus eisiúint tuairiscí airgeadais, an Tuarascáil Bhliantúil san áireamh, á mbainistiú ag an Rannóg Airgeadais faoi mhaoirseacht an Choiste Iniúcháireachta. Déantar próiseas tuairisceoireachta airgeadais a rialú trí úsáid a bhaint as beartais cuntasóireachta doiciméadaithe. Cé go bhfuil freagracht ar na Stiúrthóirí as na Ráitis Airgeadais a úllmhú, tacaíonn an Bhainistíocht Shinsearach leis na Stiúrthóirí, agus comhairleoirí gairmiúla chomh maith le, mar shampla achtúire, a bhfuil dualgas agus freagracht orthu eolas a chur ar fáil de réir na mbeartas aontaithe lena n-áirítear tabhairt chun críche agus réiteach na faisnéise airgeadais i gcórais phróiseála. Cuirtear taca lena cháilíocht trí shocrúitheid maidir le hidirdhealú idir dualgaisí chun seiceáil neamhspleách ar iomláine na dtuairiscí airgeadais a éascú. Tá an fhaisnéis airgeadais do gach bliain faoi réir a hathbhreithnithe ag an mBainistíocht Shinsearach sula gcuirtear í faoi bhráid an Choiste Iniúcháireachta í. Déanann an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú ar an Tuarascáil Bhliantúil freisin sula gcuirtear faoi bhráid an Bhoird í d'fhonn a fhaomhadh.

Tá athbhreithniú agus plé leis an mbainisteoireacht déanta ag an gCoiste Iniúcháireachta ar a mheasúnacht agus ar a thuairisc ar éifeachtacht chóras um rialú inmheánach an GAT don tuairisceoireacht airgeadais agus teicneolaíocht fhaisnéise mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013.

Éifeachtacht an Choiste

Déanann idir an Bord agus an Coiste féin athbhreithniú ar éifeachtacht an Choiste ar bhonn bliantúil. Tar éis athbhreithnithe dá leithéid, tá ríméad ar an gCoiste a thabhairt le fios go meastar go gcomhlíonann sé a chuid dualgas, de réir a théarmaí tagartha, go héifeachtach éifeachtúil.

Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird

Tháinig an Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird le chéile uair amháin i rith na bliana. Bunaíodh an Coiste in 2008, le meastóireacht fhoirmiúil a dhéanamh ar fheidhmíocht an Bhoird agus ar fheidhmíocht a Choistí agus a Stiúrthóirí indibhidiúla. Tuairiscíonn an Coiste seo don Bhord agus don Chathaoirleach go bliantúil maidir lena chinntí. Malartaítear ról Chathaoirleach an Choiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird ar bhonn róta idir comhaltaí an Choiste.

Déanann an Coiste athbhreithniú ar fheidhmíocht an Bhoird agus ar fheidhmíocht a Choistí agus déanann breithmheas freisin ar gach comhalta de Bhord na Stiúrthóirí chun a chinntiú go bhfuil a ról agus a gcuispóirí

á gcomhlíonadh go leordhóthanach acu. Tugann sé faoi athbhreithniú bliantúil ar neamhspleáchas gach Stiúrthóra freisin, lena n-áirítear na coinbhleachtaí leasa atá acu i ndáiríre, a d'fhéadfadh a bheith acu nó a fheictear a bheith acu agus na ceangail atá orthu ó thaobh ama de. Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh ar leathnachch 27 le haghaidh tuilleadh faisnéise.

Cruinnithe a socraíodh don Choiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2013:

Comhaltaí	Cruinnithe a Reáchtáladh in 2013	Cruinnithe ar Freastalaíodh in 2013
Colm Brophy	1	1
John Hogan	1	1
Jim Miley	1	1
Michelle Murphy	1	0

Coiste Airgeadais

Tá na Stiúrthóirí seo a leanas ina gcomhaltaí den Choiste Airgeadais: Michelle Norris (Cathaoirleach), Barry O'Leary (Príomhfheidhmeannach), John Hogan, Michael Murray, Philip Nugent agus Mary Lee Rhodes.

Cumhachtaítear an Coiste Airgeadais thar cheann an GAT le hairgead a fháil ar iasacht agus a chruinniú agus chun aon áiseanna ceadaithe a chur i ngníomh, a úsáid agus a fheidhmiú. Feidhmíonn an coiste faoi théarmaí tagartha foirmiúla atá ceadaithe ag na Stiúrthóirí. Níor tháinig aon chúinsí chun cinn i rith 2013 a d'fhág gur ghá cruinniú den Choiste Airgeadais a thionól.

Coiste um Luach Saothair

Is comhaltaí den Choiste um Luach Saothair na Stiúrthóirí seo a leanas: Michelle Norris (Cathaoirleach), Jackie Maguire agus Philip Nugent.

Fágann Téarmaí Tagartha an Choiste um Luach Saothair go bhfuil sé i dteideal moltaí a dhéanamh maidir le luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh lena mbreithniú ag an mBord, faoi réir cheadú a fháil ón Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil. Leagtar amach díolaíochtaí i Nóta 6 de na Ráitis Airgeadais de réir cheanglais Achtanna na gCuideachtaí, 1963 go dtí 2013. Níor eascair aon chúinsí i rith 2013 a thug gur ghá cruinniú den Choiste um Luach Saothair a thionól. Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh le haghaidh tuilleadh faisnéise.

Luach saothair na Stiúrthóirí

Cinneann an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil leibhéal luach saothair na Stiúrthóirí. Ní bhíonn luach saothair na Stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin nasctha le feidhmíocht. Tugann an tábla thíos mionsonraí na dtáillí go léir a íocadh le Stiúrthóirí i rith na bliana.

Comhaltaí	Táillí 2013 €	Táillí 2012 €
Michelle Norris	–*	–*
Colm Brophy	7,695	6,181
Padraic Cafferty	7,695	6,013
John Hogan	–	–
Gerry Leahy	7,695	5,172
Jackie Maguire	–	–
James Miley	7,695	5,172
Michelle Murphy	7,695	5,172
Michael Murray	7,695	6,181
Philip Nugent	–	–
Iomlán	46,170	33,891

* Fabhraíodh €5,182 i rith 2013 le híoc do Ollscoil na hÉireann Baile Átha Cliath mar chúiteamh in uaireanta oibre a chaill Michealle Norris mar gheall ar am a chaith sí i mbun a cuid dualgas mar chathaoirleach ar an GAT leis 2012 agus 2013.

Tá mionsonraí ar luach saothair an Stiúrthóra Fheidhmiúcháin/an Phríomhfheidhmeannaigh i Nóta 6 do na Ráitis Airgeadais. Cúitíodh costais iomlána €3,101 (2012: € 5,146) do Stiúrthóirí i rith 2013, ar chostais taistil agus chothabhála.

An Coiste Creidmheasa

Tá Coiste Creidmheasa an GAT comhdhéanta de chomhaltaí Boird agus an Bhainistíocht. Bunaíodh an Coiste sa bhliain 2009 chun rioscaí creidmheasa a choimeád faoi chuimsiú bheartas an Bhoird, le hathbhreithniú ar a dhéanamh ar acmhainneacht chreidmheasa CTCanna agus le teorainneacha maidir rioscaí creidmheasa a cheadú agus a chinntiú go mbíonn an cháipéisíocht ábhartha go léir in ord sula dtéitear ar aghaidh chun airgead dá leithéid a thabhairt ar airleacan do CTCanna. Feidhmíonn an coiste faoi théarmaí tagartha foirmiúla atá ceadaithe ag na Stiúrthóirí. Tháinig an Coiste Creidmheasa le chéile sé huairé i rith na bliana.

Cruinnithe a socraíodh don Choiste Creidmheasa don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2013:

Comhaltaí	Cruinnithe a Reáchtáladh in 2013	Cruinnithe ar Freastalaíodh in 2013
Michelle Norris	6	6
Barry O'Leary*	6	6
Colm Brophy	6	5
Tom Conroy	6	5
Jackie Maguire**	1	0
Michael Murray	6	5
Mary Lee Rhodes**	5	4

* Ceaptha mar Stiúrthóir an 26/8/13

** D'éirigh Jackie Maguire as an gCoiste an 25 Aibreán 2013 ar cheapachán Mary Lee Rhodes

Ionduchtú agus Forbairt Ghairmiúil

Tá próiseas ionductaithe ann do Stiúrthóirí nua. Athraíonn a mbíonn i gceist leis ó thaobh Stiúrthóirí Feidhmiúcháin agus Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin. Maidir leis an dara grúpa, tá an t ionductú deartha le Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin a chur ar an eolas faoin GAT agus a cuid oibriúcháin, agus cuimsíonn soláthar ábhair faisnéise ábhartha, lena n-áirítear mionsonraí de phleananna oibríochtúla agus straitéiseacha na Cuideachta, mar aon le clár cruinnithe leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus le lucht na bainistíochta sinsearaí.

Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorporáidigh (ar lean)

Caidreamh le scairshealbhóirí

Coinníonn na Stiúrthóirí agus an Bhainistíocht dialóg leanúnach ar bun le scairshealbhóirí an GAT maidir le ceisteanna straitéiseacha. Teastaíonn ceadú ón Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus/nó ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i leith gnóthaí sainithe áirithe agus coinnítear cumarsáid leanúnach ar bun leis na hAirí, trína Ranna, maidir leis na cúrsaí seo.

Freagracht agus Iniúcháireacht

Cuntais agus Freagrachtaí Stiúrthóirí

Dar leis na Stiúrthóirí, tá an Tuarascáil Airgeadais Bhliantúil don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2013 ag teacht le Prionsabail Chód na Ríochta Aontaithe a éilíonn cur i láthair ‘measúnú sothuigthe cothrom ar riocht agus ar ionchais na Cuideachta’. Tá athbhreithniú déanta ag na Stiúrthóirí ar Thuarascáil Bhliantúil 2013 agus creideann siad go gcuireann sé measúnú cothrom intuigthe i láthair ar riocht agus ionchais an GAT.

Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh

Is cúis áthais do na Stiúrthóirí a thuairisciú gur shocraigh an GAT *Cód Rialachais Chorporáidigh 2012 na Ríochta Aontaithe* (leisithe ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais), *larscribhinn Rialachais Chorporáidigh na hÉireann*, arna eisiúint ag Stocmhalartán na hÉireann agus an *Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit*, arna fhoilsiú ag an Roinn Airgeadais, a chomhlíonadh go deonach i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2013, ach amháin i gcás na nithe seo a leanas:

Méid agus struchtúr an Bhoird Reatha

Ceapann an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin ar feadh tréimhse nach mó ná cúig bliana. Féadfaidh an tAire, tar éis comhairliúcháin leis an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, Príomhoifigeach Feidhmiúcháin a cheapadh, agus dá thoradh, níl forálacha B.2.1 an Chóid infheidhme maidir leis an GAT. Tugann an próiseas ceapacháin seo aghaidh freisin ar riachtanas an GAT déanamh amach cén chaoi a mbreathnaítear ar Stiúrthóir mar dhuine neamhspleách nó mar dhuine nach bhfuil neamhspleách. Níl aon athruithe beartaithe ar mhéid ná ar struchtúr an Bhoird agus níltear ag súil le haon athruithe dá leithéid. Tá an Rialtas tar éis socruithe nua a thabhairt isteach chun ceapacháin a dhéanamh ar bhoird agus ar chomhlachtaí Stáit. Agus Bord reatha an GAT á cheapadh, d'iarr an RCPRÁ ar dhaoine a raibh suim acu ann, iarratas a chur isteach ar a láithreán gréasáin d'fholúntais ar bhoird chomhlachtaí faoina coimirce. Ní gá d'Airí a bheith teoranta dóibh siúd

a léiríonn spéis, ach cinnteoidh siad go mbeidh na cáilíochtaí cuí ag gach duine a cheapfar.

Shocraigh an Rialtas freisin go gceanglaítear orthu siúd atá á moladh lena gceapadh mar chathaoirligh ar bhoird Stáit, a bheith ar fáil don choiste Oireachtais cuí leis an gcur chuige a nglacfaidh siad mar chathaoirleach agus a ndearcadh ar a ndéanfaidh an comhlacht nó an bord atá i gceist, a phlé. Tar éis an phlé sin, glacfaidh an tAire nó an Rialtas, de réir mar is cuí, cinneadh leis an nduine ceaptha a dheimhniú mar chathaoirleach. Chuaigh Michelle Norris i láthair an Chomh-choiste Oireachtais um Chomhshaoil, Iompar, Chultúr agus an Ghaeltacht i 2012 chun na críche sin.

Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin neamhspleách sinsearach

Breithníodh an cheist ar chóir comhalta sinsearach aitheanta den Bhord, seachas an Cathaoirleach, a ainmniú le go bhféadfaí buairimh a chur faoina b(h)ráid, agus i bhfianaise an bealach a cheaptar Stiúrthóirí, an struchtúr scairsheilbhe agus nósanna imeachta reatha an Bhoird, de réir fhoráil A.4.1 den Chód. Thángthas ar an gconclúid nach bhfuil sé oiriúnach, agus cúrsaí mar atá faoi láthair, comhalta neamhfheidhmiúcháin a ainmniú don bhord mar Stiúrthóir Sinsearach Neamhspleách neamhfheidhmiúcháin..

Neamhspleáchas Stiúrtóra Neamhfheidhmiúcháin

Athcheapadh Jackie Maguire ar an mBord in 2012, agus í ceaptha in 2002 i dtosach. Is faide ná deich mbliana fad a seirbhíse ar an mBord agus foráiltear faoi fhoráil B.1.1, agus faoi Chód Rialachais Chorporáidigh na Ríochta Aontaithe go mbíonn míniú le tabhairt do scairshealbhóirí maidir lena neamhspleáchas leanúnach. Measann an Bord nach bhfuil ceist ar bith ann faoi ionracas agus neamhspleáchas Jackie Maguire, Uas. Tá sí neamhspleách ar an GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais agus tá tiomantais tráchtála eile nach beag aici. Tá taithí cuimsitheach aici ar an tionscal uathúil ina bhfeidhmíonn an GAT. Bhí a cuid taithí agus peirspictíochta fadtéarmaí fíorluachmhar don Bhord. Is é dearcadh an Bhoird nach dtagann tréimhse is faide ná deich bliana a bheith caite aici ar an mBord salach ar a cuid neamhspleáchais.

Nósanna imeachta le haghaidh toghcháin agus atoghcháin

Ceapann an tAire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil na Stiúrthóirí neamhfheidhmíocháin agus bíonn siad sa phost ar feadh cibé tréimhse a shainíonn an tAire agus an ceapachán á dhéanamh ach ní ar feadh tréimhse is faide ná cúig bliana, ach amháin sa chás gur cuí leis an Aire Stiúrthóir a athcheapadh don dara téarma, agus dá thoradh sin, níl feidhm ag forálacha B.2.1 den Chód le ceapachán Stiúrthóirí an GAT. Níl aon bheartas ann leis an mBord a athnuachan.

Luach saothair na Stiúrthóirí

Níl aon bheartas um luach saothair ann a forbraíodh go himheánach toisc go Cinneann an tAire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil leibhéal luach saothair na Stiúrthóirí neamhfheidhmíocháin. Socraítear luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh de réir na dtreoirínte reatha le haghaidh pá sa tSeirbhís Phoiblí. Ní bhíonn luach saothair Stiúrthóirí neamhfheidhmíocháin nasctha le feidhmíocht agus nochtáitear thuas é do gach Stiúrthóir neamhfheidhmíocháin ar leith mar tháillí i Nóta 6 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Déanann an Coiste um Luach Saothair moltaí i ndáil le luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh go mbreithneoidh an Bord iad, ach níor tionóladh an Coiste um Luach Saothair sa bhliain reatha.

Athbhreithniú Seachtrach ar an meastóireacht ar Fheidhmíocht an Bhoird

Éilítear le Foráil B.6.2 de Chód Rialachais Chorporáidigh na Ríochta Aontaithe gur chóir d'éascaitheoir seachtrach meastóireacht a dhéanamh ar Bhord chuideachtaí FTSE 350 gach trí bliana ar a laghad. Ní mheasann an GAT go mbaineann an fhoráil seo den chód lena struchtúr reatha.

Iniúcháireacht inmheánach

Mar gheall ar mhéid an GAT agus ar a bhfuil i gceist léi, níl feidhm na hIniúcháireachta Inmheánaí saor ó fhreagracht oibriúcháin. Tá na Stiúrthóirí sásta áfach go dtugtar leibhéal leordhóthaineach neamhspleáchais d'fheidhm na hIniúcháireachta inmheánaí chun ligean di a cuid dualgas a chomhlíonadh ar bhealach oibiachtúil atá sách neamhspleách.

Nochtadh maidir leis an scéim shochar sainithe do Stiúrthóirí

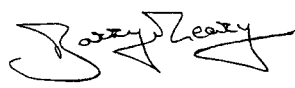
Chomhlíon na Stiúrthóirí na treoirínte maidir le nochtadh a leagtar amach sa Cód Rialachais Chorporáidigh na Ríochta Aontaithe, in ionad déanamh de réir an Chomhchóid ina leith seo, mar go meastar gur oiriúnaí sin do chás an GAT.

Thar cheann an Bhoird,

Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

3 Aibreán 2014

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

3 Aibreán 2014

Ráiteas faoi Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí

Bíonn na Stiúrthóirí Ráitis Airgeadais a ullmhú, de réir na ndlíthe agus na rialachán is infheidhme.

Ceanglaíonn dlí na gcuideachtaí ar na Stiúrthóirí Ráitis Airgeadais a ullmhú i leith gach bliain airgeadais. Faoi dlí sin roghnaigh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais a ullmhú de réir an Chleachtais Chuntasaíochta a nGlactar go Coitianta Leis in Éirinn, ina gcuimsítear an dlí is infheidhme agus na caighdeán chuntasaíochta arna n-eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais agus arna bhfógairt ag Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn in éineacht le hAchtanna na gCuideachtaí, 1963 go 2013. Faoi dhlí na gcuideachtaí, caithfidh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais a cheadú nuair atá siad sásta go dtugann siad léargas fíor cóthrom ar ghnóthaí na cuideachta agus ar an mbrabús agus ar an gcaillteanas don tréimhse sin.

Agus na Ráitis Airgeadais á n-ullmhú acu, ceanglaítear ar na Stiúrthóirí:

- beartais chuntasaíochta chuí a roghnú agus ansin iad a fheidhmiú ar bhealach comhleanúnach;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh a bheidh réasúnach agus críonna; agus
- na Ráitis Airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh ach amháin sa chás gur mí-oiriúnach glacadh leis go leanfaidh an GAT ar aghaidh i mbun gnó.

Ceanglaítear ar na Stiúrthóirí faoi dhlí na gcuideachtaí freisin tuairisc ó Stiúrthóirí a chur isteach lena n-áirítear athbhreithniú cothrom ar an ngnó agus cur síos ar na príomhrioscaí agus éiginnteachtaí. Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as leabhair chuntais chearta a choimeád a nochtaíonn le cruinneas réasúnach ag am ar bith staid airgeadais an GAT agus a chuireann ar a gcumas a chinntiú go gcomhlíonann a Ráitis Airgeadais Achtanna na gCuideachtaí, 1963 go 2013. Bíonn siad freagrach freisin as gach beart is féidir leo a dhéanamh le réasún a dhéanamh chun sócmhainní na cuideachta a chosaint agus chun teacht roimh chalaois agus mhírialtachtaí eile agus iad a bhrath.

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach freisin as an láithreán gréasáin (www.hfa.ie) a chothabháil agus as sláine an láithreáin. Bíonn na Stiúrthóirí freagrach freisin as Tuairisc Stiúrthóirí a ullmhú a chomhlíonfaidh ceanglais Achtanna na gCuideachtaí, 1963 to 2013.

Ráiteas na Stiúrthóirí

Dearbhaíonn gach duine de na Stiúrthóirí, a bhfuil a n-ainmneacha agus feidhmeanna liostaithe ar leathanaigh 2, 3 agus 19, ar feadh eolas agus tuairim gach duine:

- go dtugann Ráitis Airgeadais an GAT, arna ullmhú de réir CCGC na hEireann, léargas fíor cothrom ar shócmhainní, ar dhliteanais, ar staid airgeadais na Gníomhaireachta mar a bhí ag 31 Nollaig 2013 agus ar bhrabús an GAT don bhliain dar chríoch sin;
- go bhfuil an Tuarascáil Bhliantuil agus Ráitis Airgeadais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht an GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó.

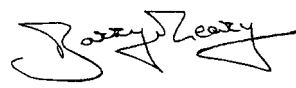
Go bhfuil Ráitis Airgeadais an GAT, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht an GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó.

Thar cheann an Bhoird,

Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

3 Aibreán 2014

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

3 Aibreán 2014

Tuairisc an Iniúcháir Neamhspleách do Chomhaltáí na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt.

Tuairim agus conclúidí ag teacht chun cinn ónár n-iniúcháireacht .

1. Tá ár dtuairim faoi na Ráitis Airgeadais gan mhodhnú

Tá iniúcháireacht déanta againn ar Ráitis Airgeadais ("Ráitis Airgeadais") na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt (an "GAT") don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2013 faoi mar atá leagtha amach ar leathanaigh 32-70, lena n-áirítear an Cuntas ioncaim agus caiteachais, Ráiteas i leith iomlán na nGnóthachain agus na gcaillteanas aitheanta, an Clár comhardaithe, an Ráiteas faoi shreabhadh airgid, Ráiteas faoi bheartais chuntasaíochta, agus na nótaí gaolmhara. Rinneadh ár n-iniúcháireacht de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta ar Iniúcháireacht (CIIs) (An Ríocht Aontaithe agus Éire).

Is é ár dtuairim:

- go dtugann na Ráitis Airgeadais léargas fíor cothrom, de réir na gCleachtas Cuntasaíochta a nGlactar go Coitianta Leo in Éirinn, ar an staid ina raibh gnóthaí an GAT ar 31 Nollaig 2013 agus ar a barrachas don bhliain dar chríoch sin; agus
- gur ullmhaíodh na ráitis i gceart de réir Achtanna na gCuideachtaí, 1963 go 2013.

2. Ár measúnacht ar rioscaí maidir le míráiteas ábhartha

Is iad na rioscaí maidir le míráitis ábhartha a dtugtar tuairisc mhionsonraithe fúthu sa chuid seo den tuairisc na rioscaí sin atá measta againn, inár dtuairim ghairmiúil, mar rioscaí a raibh an éifeacht is mó acu ar: an straitéis iniúcháireachta fhoriomlán; leithdháileadh acmhainní inár n-iniúcháireacht; agus ar a bheith ag stiúradh iarrachtaí na foirne a fostaíodh. Dearadh ár nósanna imeachta iniúcháireachta a bhaineann leis na rioscaí seo i gcomhthéacs ár n-iniúcháireachta ar na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán. Ní mhodhnaítear ár dtuairim maidir leis na Ráitis Airgeadais i leith aon cheann de na rioscaí seo, agus ní chuirimid tuairim in iúl maidir leis na rioscaí aonair seo.

Agus muid ag teacht ar ár dtuairim iniúcháireachta thuas maidir leis na ráitis iniúcháireachta, is iad seo a leanas na rioscaí maidir le míráiteas ábhartha a raibh an éifeacht is mó acu ar ár n-iniúcháireacht:

Rochtain ar Mhaoiniú agus ar Ghnóthas Leantach

Féach ar Leathanach 18 Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorpáraidigh, Leathanach 32 Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta.

An riosca

D'fhan an teacht a bhí ag an GAT ar mhargaí fiachais fós srianta mar a bhí le roinnt blianta anuas. Ar an 31 Nollaig 2013, níor soláthraíodh aon chuid de mhaoiniú an GAT faoi na cláir Páipéir Eurothrachtála. Tá riosca ann go mb'fhéidir nach mbeidh an GAT in ann teacht ar mhaoiniú dóthanach chun a cuid dliteanas a athmhaoiniú de réir mar a bhíonn siad dlite.

Ár bhFreagairt

San áireamh lenár gcuid nósanna imeachta, áiríodh cruinniú le Coiste Iniúcháireachta an GAT agus le Bainisteoireacht an Stáitchiste chun riachtanais agus pleananna an GAT ó thaobh maoiniú de thuiscint. Rinne muid grinnscrúdú freisin ar Bord Páipéar boird lenar tugadh eolas mionsonraithe faoi staid na Gníomhaireachta ó thaobh cúrsaí leachtachta de agus a teacht ar ar mhaoiniú. Lena chois sin, bhreithnigh muid na dearbhuithe scríofa ón Roinn Airgeadais do Roinn choimircíochta an GAT, an RCPRÁ, á dheimhniú gur bhreithnigh an Roinn Airgeadais ar staid an GAT ó thaobh cúrsaí leachtachta agus maoiniú, agus ó thaobh gur iarr an Roinn ar an GBCN maoiniú riachtanach na NR a sholáthar don GAT. Mheasamar freisin cibé an léiríonn an méid a nochtadh sna Ráitis Airgeadais measúnacht an Bhoird ar riosca an GAT ó thaobh cúrsaí maoithe go cuí, chomh maith le bonn ullmhúcháin na ráiteas mar ghnóthas leantach.

Riosca Creidmheasa le hiasachtaí a tugadh ar airleacain d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986

Féach ar Leathanach 18 Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorpáraidigh, Leathanach 32 Ráiteas faoi na beartais chuntasaíochta .

An Riosca

Tá riosca ann go dtiocfaidh riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, chun cinn ar iasachtaí a tugadh ar airleacan do na húdaráis áitiúla i ndiaidh 1986 agus gur chóir socruithe le haghaidh caillteanas ar iasachtaí a thairgeadh i leith na n-iasachtaí sin. Is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986.

Tuairisc an Iniúcháir Neamhspleách do Chomhaltaí na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt. (ar lean)

Ár bhFreagairt

Lenár nósanna imeachta, áiríodh stádas na n-údarás áitiúil a bhreithniú chomh maith le tacaíocht a fuarthas ón Rialtas lárnach, grinnscrúdú a dhéanamh ar na Máistir-Chomhaontuithe i Leith Iasachtaí, ar stair aisíocaíochta iasachtaí agus ar an stádas íocaíochta ar an 31 Nollaig 2013 agus cruinnithe le Coiste Iniúcháireachta an GAT agus baill na bainistíochta. Tá measúnacht déanta againn freisin ar an dtugtar a dhóthan de léiriú sa mhéid a nochtadh sna Ráitis Airgeadais ar mheasúnacht an Bhoird ar chúrsaí maidir le rioscaí creidmheasa i leith iasachtaí a tugadh i ndiaidh 1986.

3. Mar a chuir muid ábharthacht i bhfeidhm agus forléargas ar scóip ár n-iniúcháireachta

Téarma is ea ábharthacht a úsáidtear chun cur síos a dhéanamh ar leibhéal inghlactha an cruinnis i Ráitis Airgeadais. I gcaighdeáin iniúcháireachta, déantar cur síos ar mhíríteas nó ar easnamh mar rud “ábhartha” más rud é go bhféadfaí a bheith ag súil leis go réasúnach go bhféadfadh é dul i bhfeidhm ar chinntí a dhéanfaidh na húsáideoirí ó thaobh cúrsaí eacnamaíochta de ar bhonn na ráiteas airgeadais. Aithnímid “ábharthacht” suim airgid “do na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán” bunaithe ar na critéir seo agus cuirimid coincheap na hábharthachta i bhfeidhm agus an iniúcháireacht á pleanáil agus á feidhmiú, agus muid ag déanamh meastóireachta ar éifeacht míráiteas aitheanta ar an iniúcháireacht agus ar mhíráitis neamhcheartaithe, más ann dóibh, ar na Ráitis Airgeadais agus sa phróiseas lena ndéanaimid ár dtuairim fúthu.

Socraíodh gur €22 milliún an ábharthacht do na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán. Ríomhadh seo agus úsáid á baint as tagarmharc de shócmhainní iomlána, ar chinn muid, de réir ár dtuairime ghairmiúil, a bheith ar cheann de na príomh-thagarmharcanna laistigh de na Ráitis Airgeadais a bhaineann le comhaltaí an GAT agus iad ag measúnú na feidhmíochta ó thaobh cúrsaí airgeadais.

Chomhaontaigh muid le lucht an Choiste Iniúcháireachta gach míráiteas ceartaithe agus neamhcheartaithe a d’aithin muid trínár n-iniúcháireacht, os cionn €500,000, a thuairisciú chucu; le cois míráiteas iniúcháireachta eile faoi bhun an tairsigh sin a chreidimid gur fiú a thuairisciú ar fhoras cáilíochtúla.

Tá an GAT comhdhéanta de chomhchuid amháin a dtugtar cuntas ina thaobh ag príomhoifig an GAT. Rinne an fhoireann iniúcháireachta iniúcháireacht ar an gcomhchuid seo agus tairsigh na hábharthachta a leagadh amach thuas á n-úsáid. Dearadh scóip na hoibre iniúcháireachta sa chaoi go bhfreagrófaí go héifeachtach do rioscaí an mhíráitis ábhartha ar suntasach dar leis an

bhfoireann iniúcháireachta, rud a pléitear thuas, agus chun dearbhú réasúnach a sholáthar nach míluaitear na Ráitis Airgeadais ar fad go hábhartha.

4. Níl aon rud le tuairisciú againn i leith gnóthaí ar a bhfuil ceangal orainn tuairisciú ina dtaobh trí eisceacht

Ceanglaíonn Caighdeáin Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (CIIs) (an Ríocht Aontaithe agus Éire) go dtuairisceoid chugat má aithníonn muid, bunaithe ar an eolas a fhaighimid le linn ár n-iniúcháireachta, faisnéis sa Tuarascáil Bhliantúil ina bhfuil neamhréir ábhartha leis an eolas sin nó leis na Ráitis Airgeadais, nó míráiteas ábhartha fírice, nó atá míthreorach ar bhealach eile.

Go háirithe, ceanglaítear orainn tuairisciú duit:

- má d’aithin muid aon neamhréireanna idir an t-eolas a fuairamar i rith ár n-iniúcháireachta agus ráiteas na stiúrthóirí go measann siad go bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn sí an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhoirí measúnacht ar fheidhmíocht an aonáin, mar aon lena mhúnla agus a straitéis ghnó; nó
- mura nochtar na nithe sin, a chuir muid in iúl don Choiste Iniúcháireachta, i *Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorporáidigh*, mar is cuí.

Lena chois sin, ceanglaíonn Achtanna na gCuideachtaí orainn tuairisciú duit, mura ndéantar luach saothair na stiúrthóirí agus idirbhearta a shonraítear leis an dlí, a nochtadh dar linne.

Faoi gCód Cleachtais maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit (“an Cód”) ceanglaítear orainn tuairisciú duit mura léirítear leis an ráiteas maidir leis an gcóras um rialú inmheánach, a éilítear faoi gCód mar a áirítear ar leathanach 4 de Thuairisc an Chathaoirligh, mar a chomhlíon an GAT mír 13.1 (iii) den Chód nó mura bhfuil an ráiteas ag teacht leis an bhfaisnéis is eol dúinne de bharr ár n-oibre iniúcháireachta ar na Ráitis Airgeadais.

Déanaimid athbhreithniú freisin, mar a comhaontaíodh inár dtéarmaí fostaíochta ar na codanna den Ráiteas deonach faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh ar leathanach 26 a bhaineann leis an mbealach a chomhlíon an chuideachta forálacha Chód Rialachais Chorporáidigh na Ríochta Aontaithe agus dhá fhoráil larscríbhinn Rialachais Chorporáidigh na hÉireann atá sonraithe faoi Rialacha Liostaithe Stocmhlartán na hÉireann atá le hathbhreithniú ag an iniúcháir.

5. Leagtar amach thíos ár gconclúidí ar nithe eile ar a gceanglaíonn na hAchtanna na gCuideachtaí 1963 go 2013 orainn tuairisciú ina leith

Fuaireamar an fhaisnéis ar fad agus gach míniúchán a mheasaimid a bheith riachtanach chun críche ár n-iniúchóireachta.

Tá clár comhardaithe an GAT ag teacht le leabhair na gcuntas agus, dar linn, choinnigh an GAT leabhair chuntas chearta.

Táimid den tuairim go bhfuil an fhaisnéis a thugtar i dTuairisc na Stiúrthóirí ag teacht leis na Ráitis Airgeadais agus go bhfuil an cur síos a thugtar i *Rialachas agus Maoirseacht – Ráiteas Rialachais Chorporáidigh* faoi phríomhghnéithe na gcóras inmheánach rialaithe agus bainistíochta rioscaí i ndáil leis an bpróiseas leis na Ráitis Airgeadais a ullmhú, ag teacht leis na Ráitis Airgeadais.

6. Bonn ár dtuairisce, freagrachtaí agus srianta ar úsáid

Faoi mar a mhínítear níos iomláine sa Ráiteas faoi Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí mar atá leagtha amach ar leathanach 28, tá na stiúrthóirí freagrach as na Ráitis Airgeadais a ullmhú agus as a bheith sásta go dtugann siad léargas fíor cothrom. Tá sé de fhreagracht orainne iniúchadh a dhéanamh agus tuairim a chur in iúl faoi na Ráitis Airgeadais de réir an dlí is infheidhme agus na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn). Ceanglaíonn na caighdeáin sin orainn na Caighdeáin Eitice d'Iniúchóirí de chuid na Comhairle Tuairisceoireachta Airgeadais a chomhlíonadh.

Is éard a bhaineann le hiniúchóireacht a dhéantar de réir na *C/Is* (An Ríocht Aontaithe agus Éire) a dhóthan fianaise a fháil faoi na suimeanna agus an méid a nochtar sna Ráitis Airgeadais chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na Ráitis Airgeadais saor ó mhí-ráiteas ábhartha, cibé calaois nó earráid is cúis leis. Leis seo, áirítear measúnacht: ar cibé acu an n-oireann na beartais chuntasaíochta do chúinsí an GAT agus ar feidhmíodh iad go comhsheasmhach agus ar nochtadh iad go leordhóthaineach; réasúnacht na meastachán cuntasaíochta suntasach arna ndéanamh ag na stiúrthóirí; agus mar a cuireadh na Ráitis Airgeadais i láthair ar an iomlán.

Lena chois sin, léimid an fhaisnéis airgeadais agus neamhairgeadais ar fad sa Tuarascáil Bhliantúil chun aon neamhréireanna ábhartha leis na Ráitis Airgeadais iniúchta a aithint agus aon fhaisnéis, a aithint i gcás gur cosúil gur faisnéis atá ann atá mícheart go hábhartha agus atá bunaithe ar, nó ar neamhréir go hábhartha, leis an eolas a fuaireamar le linn dúinn an iniúchóireacht a

dhéanamh. Má thagaimid ar an eolas faoi aon nithe is cosúil le míráitis ábhartha nó míréireachtaí, déanaimid machnamh ar na himpleachtaí dár dtuairisc.

Cé go ndeantar iniúchóireacht a dhéantar de réir *C/Is* (an Ríocht Aontaithe agus Éire) le dearbhú réasúnach a sholáthar go n-aithneofar míráitis nó easnaimh ábhartha, ní thugtar ráthaíocht go ndéanfar amhlaidh leis an iniúchóireacht. Ina áit sin, pleanálann an t-iniúcháir an iniúchóireacht sa chaoi go ndéanfaidh sé nó sí amach fairsinge na tástála a theastaíonn go laghdófar an dóchúlacht, go leibhéal íseal oiriúnach, nach sáraíonn líon na míráiteas neamhcheartaithe agus neamhbhairte comhbhairtí an ábharthacht do na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán. Ceanglaítear orainn leis an tástail seo obair shuntasach iniúchóireachta a dhéanamh ar raon leathan sócmhainní, dlíteanas, ioncaim agus speansas chomh maith le cuid shuntasach ama ag na baill is mó taithí ar an bhfoireann iniúchóireachta, go háirithe an comhpháirtí atá freagrach as an iniúchóireacht, a dhíriú ar réimsí suibíachtúla den chuntasoireacht agus tuairisceoireacht, agus ar na réimsí sin amháin.

Tá an tuairisc seo á déanamh do chomhaltaí an GAT amháin, mar chomhlacht, de réir alt 193 d'Acht na gCuideachtaí, 1990. Rinneadh ár n-obair iniúchóireachta ionas go mbeimis in ann a rá le comhaltaí an GAT na nithe sin is gá dúinn a rá leo i dtuairisc iniúchára agus ní chun aon chríoch ar bith eile. A mhéid is a cheadaítear leis an dlí, ní ghlacaimid ná ní ghabhaimid orainn féin freagracht d'aon duine eile seachas an GAT agus comhaltaí an GAT mar chomhlacht, as ár n-obair iniúchóireachta, as an tuairisc seo nó as na na tuairimí atá déanta againn.

Jonathan Lew
le haghaidh agus thar ceann
KPMG

Cuntasóirí Cairte, Gnóilacht Iniúchóireachta Reachtúil
1 Plás Mháistir an Chuain
Lárionad Seirbhísí Airgeadais na hÉireann (IFSC),
Baile Átha Cliath 1
Éire

3 Aibreán 2014

Ráiteas faoi na beartais chuntasaíochta

Cuireadh na beartais chuntasaíochta seo a leanas i bhfeidhm ar bhealach comhleanúnach i dtaca le míreanna a mheastar a bheith ábhartha i ndáil le Ráitis Airgeadais an GAT.

An bonn ar ar ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais de réir choinbhinsiún an chostais stairiúil, ach amháin go sonraítear, ag luach cothrom i leith an riosca atá fálaíthe, sócmhainní airgeadais aitheanta agus dliteanais airgeadais aitheanta atá fálaíthe. Déantar gach ionstraim dhíorthach agus sócmhainn dá gcoinnítear i leith scéimeanna sochair shainithe a thomhas ar luach cothrom.

Comhlíonann na Ráitis Airgeadais an cleachtas cuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn, lena n-áirítear dlíthe na hÉireann a chomhlíonadh chomh maith le Caighdeán Tuairisceoireachta Airgeadais ("CTA") na Comhairle Tuairisceoireachta Airgeadais, faoi mar a d'fhógair Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn iad. Na beartais chuntasaíochta a leagtar amach thíos, cuireadh i bhfeidhm iad ar bhealach comhleanúnach i leith gach tréimhse dá gcuirtear i láthair sna Ráitis Airgeadais seo.

Mar gheall ar a bhfuil i gceist le gnó an GAT agus cineál na n-idirbheart a mbítear ina mbun, tá na Stiúrthóirí tar éis an cuntas brabús agus caillteanas a chur in oiriúint do chúinsí an ghnó de réir Alt 4(13) d'Acht na gCuideachtaí (Leasú), 1986. Roghnaigh na Stiúrthóirí a gcuid ráiteas airgeadais a chur i láthair i bhformáid a úsáideann forais airgeadais cosúil léi ina gcuirtear athrú ar an mbeartas airgeadais i ngníomh sa chaoi gur fearr a léireofar oibríochtaí an GAT. Dá réir sin, tá na figiúirí chomparáideacha i gcomhair 2012 athrangaithe agus curtha i láthair ar bhonn atá seasmhach le Ráitis Airgeadais na bliana reatha. Ní raibh aon athruithe ar an mbealach a dhéantar an fhaisnéis chomparáideach a thomhas agus ní raibh aon éifeacht ar staid an GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais nó ar thorthaí na n-oibríochtaí nó ar an sreabhadh airgid i gcomhair 2012.

Rochtain ar mhaoiniú agus gnóthas leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na Ráitis Airgeadais a ullmhú. Agus an measúnú seo á dhéanamh ag Bord na Stiúrthóirí faoi acmhainn an GAT leanacht ar aghaidh mar ghnóthas leantach, cuireadh san áireamh na rioscaí suntasacha agus éiginnteacht shuntasach atá ag dul i bhfeidhm ar an GAT faoi láthair, go háirithe maidir leis an deacracht a bhaineann le teacht ar mhaoiniú.

Tugtar de chumhacht don GAT faoi Alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha) 2002 agus faoi Alt 19 den Acht um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2002 a iarraidh ar an GBCN tabhairt faoi iasachtaí a fháil agus fiachas a bhainistiú thar ceann an GAT. Faoi réir na dtéarmaí i gcomhaontú foirmiúil idir an GBCN agus an GAT, is í an GAT a shocraíonn an beartas ginearálta ar dá réir a

tharlaíonn an maoiniú a dhéanann an GBCN maraon leis na hionstraimí fiachais cuí. Is i gcomhar go dlúth le GBCN, agus ar chomhairle GBCN, a oibríonn an GAT maidir leis na cláir i ndáil le PE agus NR. Bhí luach €3.70 billiún i bhfoirm NR ceannaithe ag GBCN faoin 31 Nollaig 2013 (2012: €3.98bn).

Bhí rochtain an GAT ar mhargaí fiachais srianta fós le roinnt blianta anuas. Mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013, níor soláthraíodh cuid ar bith de mhaoiniú an GAT faoin gclár PE agus NR (2012: €18 milliún). Ba é €143 milliún (2012: €317 milliún) iomlán an mhaoinithe PE a tarraingíodh síos le linn na bliana, agus meántionacht 78 lá ag baint leis (2012: 38 lá). I bhfianaise na héiginnteachta seo maidir le rochtain ar mhaoiniú, lorg an Bord dearbhú ón Roinn Airgeadais. Tá an Roinn Airgeadais tar éis riocht leachtachta agus maoiniúcháin an GAT bhreithniú go ceann 12 mí ón dáta a cheadófar na Ráitis Airgeadais seo agus d'iarr an Roinn go leanfadh an GBCN ar aghaidh le bheith ag cur maoiniú NR ar fáil don GAT. Bíonn na bannaí faoi ráthaíocht ag Aire Airgeadais na hÉireann.

Go stairiúil, thiomsaigh an GAT formhór a cuid maoiniúcháin tríd an gclár PE agus in 2013, liostaigh an GAT a clár PE ar Stocmhalartán na hÉireann an athuair le héascú le huair a d'fhéadfadh sí filleadh ar mhargaí seachtracha. Is deacair an tionchar ar chostas cistí an GAT a mheas faoi láthair, ach tá na Stiúrthóirí sása go bhfuil raon leordhóthaineach de roghanna maoinithe ar fáil di, rud a ligfidh don GAT leanúint ar aghaidh le bheith ag soláthar airgeadais leanúnaigh dá custaiméirí agus lena cuid oibríochtaí chomh fada agus is féidir a thuar amach anseo.

Tá na Stiúrthóirí sásta, i bhfianaise iarraidh na Roinne Airgeadais ar an GBCN, go mbeidh teacht ag an GAT ar mhaoiniú leordhóthanach go ceann 12 mí ar a laghad ón dáta a cheadófar na Ráitis Airgeadais seo; agus gur cuí i gcónaí na Ráitis Airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh, agus go leanfaidh an GAT i mbun gnó chomh fada agus is féidir a thuar.

Airgeadra feidhmiúil agus láithreoireachta

Cuirtear na Ráitis Airgeadais seo i láthair in Euro, airgeadra feidhmiúil an GAT. Ach amháin sa chás go dtugtar a mhalairt le fios, rinneadh an fhaisnéis airgeadais a chuirtear i láthair in euro a shlánú go dtí an an míle ba chóngaraí.

Úsáid as meastacháin agus breitheanna

Bíonn ar an lucht bainistíochta, le linn Ráitis Airgeadais a ullmhú, teacht ar mheastacháin, ar bhreithiúnais agus ar thoirmeach a mbíonn tionchar acu ar an mbealach a gcuirtear beartais chuntasaíochta i bhfeidhm agus ar an luach a luaitear le sócmhainní, dliteanais, ioncam agus costais.

Bíonn athbhreithniú á dhéanamh go leanúnach ar mheastacháin agus ar thoirní bunúsacha. Aithnítear leasú a dhéantar ar mheastacháin chuntasaíochta sa tréimhse ina ndéantar an meastachán a leasú agus in aon tréimhsí as sin amach a dtéann an leasú i bhfeidhm ina leith.

Tá na meastacháin a théann i bhfeidhm go mór ar na Ráitis Airgeadais, agus iad sin a mbeadh baol ann go dteastódh coigeartú ábhartha uathu an bhliain dar gcionn, i réimsí na gcaillteanas lagaithe a d'fhéadfadh a theacht i gceist maidir le hiasachtaí agus airleacain a eisíodh tar éis 1986.

Caillteanas lagaithe ar iasachtaí agus ar airleacain

Tugann an GAT iasachtaí do CTCanna go príomha. Tá próifíl riosca creidmheasa éagsúil ag na hiasachtaithe seo. Baineann an bhreith is suntasaí ar ar ullmháodh na Ráitis Airgeadais le dearcadh na Stiúrthóirí ar riosca creidmheasa na n-iasachtaí a eisíodh i ndiaidh 1986. Is féidir míniú níos mionsonraithe ina leith seo a fháil i Nóta 17(a).

Tugann an GAT iasachtaí d'údaráis áitiúla. I gcomhthéacs (a) gur comhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus faoi achtacháin eile na húdaráis áitiúla, agus (b) go bhfuil teacht isteach nó cistí na n-údarás áitiúil ina n-urrús i leith gach suim atá dlite don GAT a íoc go cúí léi ag údaráis áitiúla (mar a leagtar síos sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil faoi seach agus an GAT), (c) gach iasacht a thugtar ar airleacan do na húdráis áitiúla a bheith á fhaomhadh ag an Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, agus (d) tuiscint an Bhoird go dtacaíonn Rialtas láir le húdaráis áitiúla agus a n-oibleagáidí don GAT á gcomhlíonadh; (e) ní dheachaidh aon chaillteanas don GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986; is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986 agus níor taifeadadh aon soláthar caillteanas iasachta i leith na n-iasachtaí sin.

I measc réimsí eile a bhféadfadh tionchar nach mbeadh chomh suntasach acu ar thuairisceoireacht airgeadais an GAT, áirítear caillteanas de bharr lagú a d'fhéadfadh teacht chun cinn ar iasachtaí a eisíodh roimh 1986 agus sochair d'fhostaithe.

Dlítear aon chaillteanas chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn as an €11.45 milliún (2012: €11.77 milliún) atá fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha ar mhorgáistí a ceadáodh roimh an 27 Bealtaine 1986 agus a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste mar urrús leo, a chur ar an GAT. Tá comhsholáthar de €1.71 milliún aitheanta i leith na gcuntas sin. Tagair do Nóta 17 (a) le haghaidh tuilleadh mionsonraí.

Tosaíodh ar iasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach in 2012 agus aithnítear caillteanas de thoradh iasachta ar na hiasachtaí seo sa mhéid go dtagann caillteanas chun cinn. Níor tháinig aon chaillteanas dá leithéid chun cinn in 2013.

Sochair d'fhostaithe

Feidhmíonn an GAT scéim pinsin le sochair shainithe a dtagann gach ball den fhoireann faoina scáth; déantar luach margaidh sócmhainní agus luach achtúireachta dhliteanas na scéime a ríomh. Baineann leis sin go ndéanadh an lucht Bainistíochta, i gcomhairle le hachtúire seachtrach, toimhdí maidir le boilsciú ar phraghasanna, ardú ar thuarastail agus ar phinsin, fáiltas ar infheistíocht agus ré saolach na bhfostaithe sa todhchaí. Bíonn raon inghlactha i gceist inar féidir le meastacháin den chineál sin a theacht go dliteanach. D'fhéadfadh gur tionchar eile ar fad a bheadh ar na torthaí i leith na tréimhse agus ar an riocht airgeadais dá réir, dá mbainfí úsáid as malairt toimhdí. Foilsítear breis sonraí ina leith seo i Nóta 16 do na ráiteas airgeadais.

Sócmhainní agus dliteanas airgeadais

Aitheantas

Tugann an GAT aitheantas ar dtús, ar luach cóir, d'iasachtaí agus do shuimeanna ar airleacan, d'earlaisí, d'urrúis fiachais ar eisiúint agus do bhannaí innéacsnaasctha ar an dáta a gcuirtear tús leo.

Dí-aitheantas

Stadann GAT ó aitheantas a thabhairt do shócmhainn airgeadais nuair a théann na cearta faoi chonradh ar shreabhadh airgid ón tsócmhainn in éag, nó nuair a aistrítear na cearta faoi chonradh ar shreabhadh airgid an tsócmhainn airgeadais a fháil trí idirbheartaíocht lena n-aistrítear an riosca ar fad agus an gnóthachan uile a bheag nó a mhór a ghabhann le húinéireacht ar an tsócmhainn airgeadais. Aithnítear mar shócmhainn nó dliteanas ar leith d'aon leas i sócmhainní airgeadais aistrithe, ar leas é a chruthaigh nó a choimeád an GAT.

Stadann an GAT ó dhliteanas airgeadais a aithint nuair a bhíonn na dualgais a leagtar uirthi faoin gconradh curtha di aici nó ar sin a chur ar ceal nó a dhul in éag.

D'fhéadfadh an GAT idirbhearta a dhéanamh trína n-aistrítear sócmhainní atá aitheanta ar a clár comhardaithe ach go gcoinníonn sí gach riosca agus gach gnóthachan araon a bhaineann leis na sócmhainní aistrithe nó sciar áirithe díobh. Sa chás go gcoinnítear na rioscaí agus an gnóthachan ar fad, a bheag nó a mhór, ní stadtar sa chás sin ó na sócmhainní aistrithe a aithint ar an gclár comhardaithe.

Ráiteas faoi na beartais chuntasaíochta (ar lean)

Fritháireamh

Déantar fritháireamh maidir le sócmhainní agus dliteanais airgeadais agus cuirtear an tsuim ghlan i láthair sa chlár comhardaithe nuair atá de cheart ag an GAT faoin dlí, agus sa chás sin amháin, na suimeanna a fhritháireamh agus nuair atá de rún ag an GAT réiteach maidir leis an tsócmhainn ar bhonn glansuime nó an tsócmhainn a réadú agus an dliteanas a réiteach an tráth céanna. Cuirtear ioncam agus speansais i láthair ar bhonn glansuime nuair a bhíonn de rún agus d'acmhainn ag an GAT na suimeanna a fhritháireamh.

Costas amúchta a thomhas

Is ionann costas amúchta sócmhainne nó dliteanais airgeadais agus an tsuim a luaitear leis an tsócmhainn nó an dliteanas airgeadais nuair a aithnítear ar dtús é, lúide aiséilíochtaí i leith na príomhshuime, móide nó lúide an amúchadh carnach, agus modh an ráta éifeachtaigh úis á chur in úsáid maidir le haon difríocht idir an tsuim a aithníodh ar dtús agus an tsuim aibíochta, lúide aon laghdú maidir le lagú.

An luach cóir a mheas

Bíonn an próiseas maidir le luach cóir a lua le sócmhainní airgeadais agus le dliteanais airgeadais bunaithe ar phraghasanna foilsithe an mhargaidh nó ar thairiscintí praghasanna ó dhéileálaithe i ndáil le hionstraimí airgeadais arna dtrádáil ar mhargaí beo. Maidir le luach foilsithe an mhargaidh, is ar an bpraghas tairisceana a bhunaítear é ach sin a bheith ar fáil. I gcás na n-ionstraimí airgeadais eile ar fad, socraítear an luach cóir trí mhodhanna luachála a chur in úsáid. I gcás urrús nach mbíonn luach foilsithe an mhargaidh ar fáil lena aghaidh, baineann an GAT leas as teicnící meastacháin chun an luach cóir a shocrú. Áirítear ar na modhanna meastúcháin a úsáidtear, sreabhadh airgid lascainithe, samhaltacha inmheánacha lena mbaintear leas as sonraí soiléire an mhargaidh nó as comparáidí le hurrúis eile atá ar aon dul, a bheag nó a mhór, leis na cinn faoi chaibidil.

Iasachtaí agus suimeanna infhaighte

Is sócmhainní airgeadais nach díorthaigh iad iasachtaí agus suimeanna infhaighte, a mbíonn fócaíochtaí seasta nó fócaíochtaí indeimhnithe ag gabháil leo agus nach luaitear ar mhargadh beo agus nach bhfuil i gceist ag an GAT iad a dhíol láithreach ná sa ghearrthéarma.

Déantar iasachtaí agus suimeanna infhaighte a mheas ar dtús ar an luach cóir maidir leis an gcomaoin a fuarthas agus coinnítear ina dhiaidh sin iad arna lua de réir an chostais amúchta lúide soláthar maidir le lagú. Is ar bhonn an ráta úis éifeachtaigh a thugtar aitheantas don ioncam ó iasachtaí agus ó shuimeanna infhaighte.

Lagú a aithint agus a thomhas

Déanann an GAT, tráth an chláir chomhardaithe i ngach tréimhse airgeadais, an cheist a mheas cé acu an bhfuil fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú tarlaithe maidir le sócmhainní airgeadais nach ar luach cóir trí bhrabús nó caillteanas a iompraítear iad. Áirítear lagú tarlaithe maidir le sócmhainní airgeadais sa chás gur léir ó fhianaise oibiachtúil gur tharla eachtra caillteanais ó rinneadh an tsócmhainn a aithint ar dtús agus go bhfuil tionchar, ar féidir é a mheas go hiontaoifa, ag an eachtra caillteanais sin ar shreabhadh airgid na sócmhainne sin san am atá le teacht.

Déanann an GAT fianaise maidir le lagú a mheas ag leibhéal sócmhainne amháin faoi leith agus ag an leibhéal tiomsaithe chomh maith. Déantar measúnú maidir le gach sócmhainn airgeadais a bhfuil suntas léi aisti féin i ndáil le lagú faoi leith maidir leis an tsócmhainn sin.

Déantar gach sócmhainn shuntasach ansin nach meastar gur tharla lagú faoi leith i ndáil leo, a mheas mar thiomsú d'fhonn aon lagú a fúlaingíodh ach nár tuairiscíodh go fóill a thabhairt chun aire. Sócmhainní nach bhfuil suntasach astu féin, déantar an measúnú maidir le lagú ina leith arna dtabhairt ina dtiomsú de shócmhainní airgeadais (arna n-iompar de réir an chostais amúchta) a bhfuil tréithe riosca den chineál céanna ag baint leo. Déantar caillteanas mar gheall ar lagú ar shócmhainní arna n-iompar de réir an chostais amúchta a thomhas de réir an difríocht atá idir luach iompair na sócmhainní airgeadais agus luach reatha an tsreafa airgid measta arna lascainiú de réir an ráta úis éifeachtaigh a bhain leis na sócmhainní ar dtús. Déantar caillteanais a aithint i mbrabús agus i gcaillteanais agus léirítear iad i gcuntas liúntais maidir le hiasachtaí agus airgead ar airleacan.

Gníomhaíonn iarraidh ar ath-idirbheartaíocht mar rud a spreagfaidh tástáil maidir le lagú faoi CTA 26, toisc go bhféadfaidh sin a dhearbhu go bhfuil lagú tarlaithe. Déantar gach iasacht a mheasúnaítear le haghaidh ath-idirbheartaíochta a thástáil ó thaobh lagaithe faoi CTA 26 agus i gcás go measfar iasacht a bheith lagaithe, tiomsaítear soláthar cuí chun clúdach a dhéanamh ar an difríocht idir luach iompair na hiasachta, agus luach reatha shreabhadh an airgid thirim a mheasfar a bheidh ann amach anseo, agus é lascainithe de réir ráta úis bhunaidh éifeachtaigh na hiasachta. I gcás go mbeidh na téarmaí a bhaineann le hiasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith agus a cuireadh faoi réir fhoráil maidir le lagú, difriúil go maith ó théarmaí bunaidh na hiasachta, de réir anailíse cainníochtúla nó cáilíochtúla, déantar an iasacht bhunaidh a dhí-aithint agus aithnítear iasacht nua ar luach cothrom. Aithnítear aon difríocht idir luach iompair na hiasachta agus luach cothrom théarmaí nua na hiasachta tar éis ath-idirbheartaíochta sa ráiteas ioncaim.

Leantar den aitheantas maidir le hús ar an tsócmhainn lagaithe agus déantar díscríobh sa chás go meastar maidir le hiasacht nach féidir bailiúchán a dhéanamh i leith cuid de nó an iomláin, nó go bhfuil cuid de nó an t-iomlán maite. Cuirtear suimeanna díscríofa de mhuirear in aghaidh soláthairtí a rinneadh roimhe sin maidir le lagú nó luaitear sa chuntas ioncaim agus caiteachais go díreach iad.

Airgead tirim agus coibhéis airgid tirim

Is é atá i gceist le hairgead tirim agus a choibhéis ná airgead tirim sa bhanc agus ar láimh agus infheistíochtaí gearrthéarmacha, i bhfoirm nótaí gealltanais nó páipéar tráchtála den chuid is mó lena mbaineann aibíocht faoi cheann trí mhí nó tráth is luaithe ná sin, atá so-aistrithe go dtí suim airgid thirim atá ar eolas, agus ar fíorbheag an baol go dtiocfadh athrú ar a luach. Aithnítear ioncam ó infheistíochtaí den sórt sin ar bhonn úis éifeachtaigh ar feadh na tréimhse go dtarlaíonn aibíocht.

Sócmhainní seasta inláimhsithe agus cúrsaí dímheasa

Luaitear sócmhainní seasta inláimhsithe de réir an chostais lúide dímheas carntha agus aon lagú. Déantar an muirear maidir le dímheas a ríomh ar an mbonn seo a leanas sa chaoi is go ndéantar díscríobh ar chostas tosaigh gach sócmhainne seasta lúide an luach iarmharach i rith ré measta fiúntais gach sócmhainne seasta:

Trealamh ríomhaireachta	Líne dhíreach thar 3 bliana
Trealamh eile	Líne dhíreach thar 5 bliana

Déantar athbhreithniú go tráthrialta maidir le meastacháin i ndáil leis an ré measta fiúntais. Déantar soláthar freisin, nuair is gá sin, do lagú ar bith ar shócmhainní seasta inláimhsithe. Déantar athbhreithniú ar luach iompair na sócmhainní seasta inláimhsithe ar gach dáta tuairiscithe d'fhonn a dhéanamh amach cé acu an bhfuil aon chomhartha go bhfuil lagú i gceist. Má tá comhartha den sórt sin ann, déantar an tsócmhainn a thástáil maidir le lagú trí chomparáid a dhéanamh idir an luach iompair agus an luach a d'fhéadfaí a aisghabháil, luach is ionann agus cibé acu is airde idir an tsuim a gheofaí ón tsócmhainn a dhíol nó an luach atá leis an tsócmhainn in úsáid. Aithnítear caillteanais ó lagú sa chuntas ioncaim agus caiteachais.

Ús infhaighte agus iníoctha

Aithnítear ús atá infhaighte agus iníoctha maidir le hionstraimí airgeadais arna rangú mar iasachtaí agus airgead ar airleacan, agus mar dhliteanais airgeadais de

réir an chostais amúchta, ar bhonn ráta éifeachtach úis. Cuirtear san áireamh leis an ríomh sin ús a fuarthas nó a íocadh, táillí agus coimisiúin a íocadh nó a fuarthas atá ina ndlúthchuid den toradh chomh maith le costais incriminteacha na n-idirbheart. Nuair a bunaíodh an banna innéacsnaasctha, measadh go raibh dlúthbhaint ag gné an bhoilscithe leis an toradh agus nár ghá dá réir sin cuntasaíocht faoi leith i ndáil leis mar dhíorthach neadaithe. Déantar dá bharr sin toradh réamh-mheasta an bhoilscithe a chur san áireamh sa ríomh ar an ráta éifeachtach úis freisin agus déantar athmheasúnú air sin gach leathbhliain. Is ionann an ráta éifeachtach úis agus an ráta trína ndéantar lascainiú ar an sreabhadh airgid measta san am atá le teacht, ar feadh ré ionchais na hionstraime airgeadais nó, tréimhse níos giorra ná sin sa chás gur cuí sin, i ndáil le luach iompair glan na sócmhainne airgeadais nó an dliteanais airgeadais ar a aithint den chéad uair.

Airgeadra iasachta

Déantar idirbhearta ainmnithe in airgeadra seachas an euro a lua de réir na rátaí a bhí i réim tráth na beartaíochta féin. Aistrítear sócmhainní airgid agus dliteanais in airgeadra eachtrach de réir na rátaí atá i réim ar dháta an chláir chomhardaithe. Déileáiltear leis na difríochtaí malairte sa chuntas ioncaim agus caiteachais.

Tuairisciú teascán

Níl ach aon oibríocht amháin ag an GAT agus ní dhéantar sin ach in aon tír amháin. Déanann an bhainisteoireacht athbhreithniú ar oibríochtaí an GAT mar aonad iomlán agus ní dhéanann idirdhealú idir teascáin oibriúcháin. Mar sin, tuairiscítear oibríochtaí sna Ráitis Airgeadais seo mar theascán aonair.

Léas oibriúcháin

Áirítear costais maidir le léasanna oibriúcháin i gcaiteachas indíreach agus sin ar bhonn fabhruithe ar feadh théarma an léasa agus modh na líne dírí i bhfeidhm. Aithnítear dreasachtaí maidir leis an léas oibriúcháin ar an gclár comhardaithe agus scaoiltear iad ar bhonn dronnlineach thar an tréimhse chomh fada leis an chéad athbhreithniú de réir ráta an mhargaidh atá ina chuid den léas.

Ioncam airgeadais

Cuimsíonn ioncam airgeadais an t-ioncam ó ús ar chistí infheistithe. Aithnítear ioncam ó ús de réir mar a fhabhraíonn sé agus modh an ráta éifeachtaigh úis á úsáid.

Sochair na bhFostaithe

Is ionann easnamh nó barrachas glan an GAT maidir leis an bplean pinsin le sochair shainithe agus an t-easnamh nó an barrachas dá réir i ndáil le luach cóir shócmhainní an phlean i gcomórtas le luach reatha na sochar a bheidh dlíthe do na fostaithe san am atá le teacht i gcúiteamh ar a gcuid fónaimh le linn na tréimhse reatha agus tréimhsí roimhe seo. Is ionann an ráta lascaire a chuirtear i bhfeidhm agus toradh an mhargaidh ar bhannaí corparáideacha ardcháilíochta ag dáta an chláir chomhardaithe a bhfuil dátaí aibíochta ag dul leo a thagann a bheag nó a mhór leis na téarmaí maidir le dualgais an GAT. Achtúire cáilithe neamhspleách a dhéanann an t-áireamh agus is é modh chostas réamh-mheasta an aonaid a chuirtear i bhfeidhm. Cuirtear gnóthachain agus caillteanais achtúireachta go díreach ar an ráiteas faoi ghnóthachain agus caillteanais aitheanta sa tréimhse chéanna ina dtabhaítear iad.

Ar an tionchar ar an gcuntas ioncaim agus caiteachais áirítear an costas seirbhíse reatha, an costas seirbhíse roimhe seo, an costas úis maidir le dliteanais na scéime, agus an toradh measta maidir le sócmhainní an phlean.

An tEolas is Déanaí faoi Chaighdeán Chuntasaíochta

Amach sa bhliain 2012 agus go luath in 2013, d'eisigh an Chomhairle Tuairisceoireachta Airgeadais sa Ríocht Aontaithe sraith caighdeán a thagann in ionad Chaighdeán Chuntasaíochta na Ríochta Aontaithe agus na hÉireann ("SeanCCGC na Ríochta Aontaithe" agus "SeanCCGC na hÉireann"). Maidir le haonáin, ar ar gceanglaítear le dlíthe agus rialacháin is infheidhme, Caighdeán Tuairisceoireachta Idirnáisiúnta Airgeadais arna gceadú ag an AE ("CTIA") a fheidhmiú, leanfaidh siadsan ar aghaidh le bheith ag déanamh amhlaidh. Maidir le haonáin eile, faoi réir incháilitheachta, beidh siadsan in ann rogha a dhéanamh an ullmhóidh siad a gcuid ráiteas airgeadais de réir EU-CTIA, CTA 101 – Creat um Nochtadh Laghdaithe, CTA 102 – An Caighdeán Tuairisceoireachta is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, nó an Caighdeán Tuairisceoireachta Airgeadais d'Aonáin Níos Lú ("CCGC Nua"). Tosaíonn an dáta éigeantach éifeachtach maidir le comhlachtaí a bheith ag gluaiseacht chuig an CCGC Nua ar nó i ndiaidh an 1 Eanáir 2015, cé go gceadaítear d'aonáin tosú níos luaithe.

Tá an GAT ag breithniú a cuid roghanna ó thaobh cúrsaí cuntasaíochta faoi láthair agus ag measnú thionchar an athraithe ar an CCGC lena n-áirítear a cuid córas cuntasaíochta agus bainistíochta rioscaí, straitéisí um fálú agus sochair d'fhostaithe.

Mar aon lenár tharla i mblianta roimhe, ullmhaítear Ráitis Airgeadais 2013 faoi SheanCCGC na hÉireann agus ullmhófar Ráitis Airgeadais 2014 ar an mbonn céanna. Ullmhófar na Ráitis Airgeadais don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2015 faoin "CCGC Nua" roghnaithe, le comparáidí athluaite de réir mar is cuí.

Cuntas ioncaim agus caiteachais

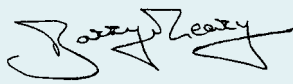
		31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	Nóta	€'000	€'000
Ioncam úis	3	90,925	107,508
Speansas úis	4	(69,964)	(90,819)
Glan ioncam ó ús		20,961	16,689
Caiteachas riaracháin	6	(1,194)	(1,171)
Dímheas ar shócmhainní inláimhsithe	9	(23)	(24)
Léas oibriúcháin	6	(153)	(153)
Speansais riaracháin d'údaráis áitiúla	5	(100)	(102)
Speansais ó lasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe go díreach	5	(107)	(71)
Muirir de bharr lagú	5	(299)	(328)
Gnóthachan ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh ioncam airgeadais		19,085	14,840
Ioncam airgeadais	7	811	376
Speansais airgeadais	7	(136)	(112)
Gnóthachan ar ghnáthghníomhaíochtaí i ndiaidh ioncaim airgeadais		19,760	15,104

Thar cheann an Bhoird,

Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

3 Aibreán 2014

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

3 Aibreán 2014

Ráiteas faoi iomlán an ghnóthachain agus an chailteanais aitheanta

		31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	Nóta	€'000	€'000
Gnóthachan ar ghnáthghníomhaíochtaí i ndiaidh ioncaim airgeadais		19,760	15,104
Gnóthachain /(caillteanas) achtúireachta	16	591	(1,381)
Gnóthachain aitheanta iomlána don bhliain airgeadais		20,351	13,723

Clár comhardaithe

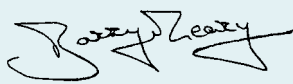
		31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
Sócmhainní	Nóta	€'000	€'000
Airgead tirim agus a choibhéis in airgead tirim	8	74,352	20,881
Sócmhainní inláimhsithe	9	51	41
Íasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	10	4,442,074	4,553,086
Fiachóirí agus infháltas eile		32	218
Sócmhainní iomlána		4,516,509	4,574,226
Dliteanais			
Urrúis fiachais In eisiúint	11	4,303,907	4,425,878
Íasacht banc	15	118,673	74,319
Easnamh na scéime pinsean	16	86	679
Ábhair iníoctha eile		608	466
Dliteanais iomlána		4,423,274	4,501,342
Cothromas			
Scairchaipitil ghlaoite	21	39	39
Barrachas coinnithe	22	93,196	72,845
Cothromas iomlán		93,235	72,884
Dliteanais agus cothromas iomlán		4,516,509	4,574,226

Thar cheann an Bhoird,

Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

3 Aibreán 2014

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

3 Aibreán 2014

Ráiteas sreabhaidh airgid

	Nóta	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Glan-insreabhadh/(eis-sreabhadh) airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin agus trádála	18	133,472	(61,510)
Torthaí ar infheistíochtaí agus ar sheirbhísíú airgeadais		-	-
Caiteachas caipitil	19	(33)	(26)
Insreabhadh/(eis-sreabhadh) airgid roimh bhainistíocht acmhainní leachtacha agus airgeadú		133,439	(61,536)
Insreabhadh/(eis-sreabhadh) airgid ó bhainistíocht acmhainní leachtacha agus airgeadú	20	(79,968)	81,924
Méadú ar airgead tirim i rith na bliana		53,471	20,388
Airgead tirim agus a choibhéis ag 1 Eanáir		20,881	493
Airgead tirim agus a choibhéis ag 31 Nollaig		74,352	20,881

Réiteach idir an glan-sreabhadh airgid agus an ghluaiseacht i nglanfhiachas

		31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	Nóta	€'000	€'000
Méadú ar airgead tirim i rith na bliana		53,471	20,388
Gluaiseachtaí neamhairgid	20	(2,350)	(5,076)
Insreabhadh airgid thirim ó athrú ar mhaoiniú fiachais	20	79,968	(81,924)
Gluaiseacht i bhfiachas glan i rith na bliana		131,089	(66,612)
Fiachas glan ag tús na bliana		(4,479,316)	(4,412,704)
Fiachas glan ag deireadh na bliana		(4,348,227)	(4,479,316)

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad

1. Stádas an GAT agus idirbhearta le páirtithe gaolmhara

Is cuideachta faoi theorainn scaireanna í GAT arna cur chun cinn ag an Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil faoi théarmaí an Achta um An Ghníomhaireacht Airgeadais do Thithe, 1981. Is é an tAire Airgeadais úinéir tairbhiúil scairchaipiteal eisithe an GAT. Bunaíodh an GAT ina cuideachta theoranta phríobháideach ar an 8 Feabhra 1982 agus rinneadh cuideachta theoranta phoiblí di ar an 13 Eanáir 1983.

Maidir le gnáthchúrsaí gnó, is é GBCN, ar comhlacht Rialtais freisin é agus a meastar dá bharr sin gur páirtí gaolmhar atá ann, a chuireann maoiniú ar fáil don GAT. Tugtar sonraí i Nóta 12 faoi na méideanna a bhí gan íoc ar an 31 Nollaig 2013 faoin gclár um NR arb é GBCN a chuireann ar fáil é. B'ionann iomlán an chaiteachais ar ús i ndáil leis na háiseanna sin, GBCN agus údaráis áitiúla san áireamh, i rith na bliana airgeadais agus €50.1 (2012: €67.8 milliún).

I ngnáthchúrsaí gnó, tugann an GAT cistí ar iasacht d'údaráis áitiúla, ar comhlachtaí Rialtais atá iontu agus a meastar dá bharr sin gur páirtithe gaolmhara iad. Tugtar sonraí i Nóta 3 leis na Ráitis Airgeadais faoin ús a saothraíodh ar na cistí ar airleacan sin. Aistríodh bainistíocht /frithghealladh scéim phinsin an GAT Airgeadais Tithíochta (féach Nóta 16) go *Irish Life Corporate Business*, le héifeacht ó 1 Eanáir 2012.

I ngnáthchúrsaí gnó, cuireann an GATcistí i dtaisce ó bharrachais ghearrthéarmacha a thagann chun cinn le Bainc-Aontas Éireann cpt, (atá i seilbh an stáit faoi láthair), nó an GBCN, ar chuntais an GAT a bhaineann leis an státchiste nó a bhaineann le speansais. Ba ionann agus €0.68 milliún an t-ús a tuilleadh ar na taiscí seo le linn 2013 (2012:€0.27 milliún) agus b'ionann agus €74.35 milliún (2012:€20.88 milliún) na suimeanna i dtaisce mar a bhí an 31 Nollaig 2013.

Idirbhearta le príomhphearsanra bainistíochta

Áirítear ar phríomhphearsanra an lucht bainistíochta na daoine sin a bhfuil d'údarás acu nó de fhreagracht orthu gníomhaíochtaí an GAT a rialú, agus áireofaí orthu seo Bord na Stiúrthóirí agus daoine ar leibhéal áirithe den bhainistíocht feidhmiúcháin. Chomh maith lena gcuid tuarastal, íocann an GAT ranníocaíochtaí le plan sochair shainithe iarfhostaíochta ar son príomhphearsanra den lucht bainistíochta. Is mar seo mar a leanas a cuimsíodh iomlán an chúitimh do phríomhphearsanra den lucht bainistíochta:

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Tuarastail *	183	217
Táillí stiúrthóirí	46	34
Ranníocaíochtaí pinsin	42	73
	271	324

* Tá san áireamh leis na tuarastail an luach saothair don Stiúrthóir Feidhmiúcháin/Príomhoifigeach Feidhmiúcháin a dtugtar sonraí i ngeall air i Nóta 6, chomh maith le príomhphearsanra bainistíochta atá ar tuarastal.

2. Stádas na Gníomhaireachta maidir le cúrsaí cánach

Faoi Alt 218 den Acht Comhdhlúite Cánacha 1997, tá ioncam a thuilleann an GAT de thoradh an ghnó maidir le hiasachtaí agus airleacain a dhéanamh faoi Alt 5 d'Acht na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe, 1981, saor ó Cháin Corparáide. Bíonn díolúine maidir le Cáin Chorporáide i gceist freisin maidir le hioncam atá inmhuirearaithe faoi Chás III, Sceideal D.

Faoi Alt 172(A) den Acht Comhdhlúite Cánacha 1999, tá de cheart ag an GAT díbhinní a íoc gan Cáin larchoimeáda Díbhinne bainte as.

3. Ioncam úis – gníomhaíochtaí leantacha

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Ús ar airleacain d'údaráis áitiúla:		
Tar éis 27 Bealtaine 1986	89,783	106,355
Roimh 27 Bealtaine 1986	762	1,038
Ús ar airleacain do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	380	115
	90,925	107,508

B'ionann luach iomlán an ioncaim ó ús ar shócmhainní airgeadais nach ar a luach cóir a iompraítear iad maidir leis an gcuntas ioncaim agus caiteachais agus €91.58 milliún, agus tá san áireamh leis sin €0.67 milliún d'ioncam airgeadais (féach Nóta 7) i ndáil leis an mbliain dar chríoch an 31 Nollaig 2013 (2012: €107.77 milliún a bhfuil €0.26 milliún d'ioncam airgeadais i gceist leis).

4. Speansas úis – gníomhaíochtaí leantacha

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
<i>Bannaí innéacsnaicthe – ús éifeachtach</i>		
Ús ar bhannaí	7,875	7,791
Préimh ar fhuascailt bannaí (Nóta 14)	2,141	4,866
<i>Costais stoic agus iasachtaí</i>		
Ús is iníoctha ar iasachtaí bainc, ar pháipéar tráchtála, ar nótaí faoi ráthaíocht agus ar stoc	59,661	77,918
<i>Táillí agus Speansas Coimisiúin</i>		
Táillí Páipéir Eurothráchtála (PE)	287	244
Speansas úis iomlán	69,964	90,819

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

5. Caiteachas nach caiteachais úis é

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Caiteachas Riaracháin		
Léas oibriúcháin (Nóta 6)	153	153
Caiteachas ginearálta, luach saothair do Stiúrthóirí agus costais fostaithe (Nóta 6)	1,194	1,171
Dímheas (Nóta 9)	23	24
Caiteachas riaracháin iomlán	1,370	1,348
Táillí riaracháin d'údaráis áitiúla	100	102
Speansas ó iasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe go díreach	107	71
Muirir de bharr lagú		
Muirir de bharr lagú a tarraingíodh ar iasachtaí a tugadh roimh Bhealtaine 1986*	299	328

*Féach ar Nóta 17 le haghaidh tuilleadh mionsonraí maidir le riosca creidmheasa .

Is leis an GAT a bhaineann dliteanais maidir le haon chaillteanais chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn maidir leis an €11.45 milliún (2012: €11.77 milliún) atá fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha ar mhorgáistí a ceadaíodh roimh an 27 Bealtaine 1986 a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste mar urrús leo. Tá soláthar dar luach €1.71 milliún (2012: €1.41 milliún) aitheanta i leith na n-iasachtaí sin. Tá breis sonraí ina leith sin le fáil i Nóta 17 (a). Tá an soláthar seo bunaithe ar an meastachán is fearr de chuid an GAT, agus é faoi réir ag athruithe sna toimhdí bunúsacha agus d'fhéadfadh go méadófaí nó go laghdófaí é sa todhchaí.

6. Caiteachas riaracháin

Ceangaltais maidir leis an léas oibriúcháin

Tá ceangaltais ar an nGníomhaireacht faoi léas oibriúcháin (áitribh oifige) íocaíochtaí bliantúla mar a leanas a dhéanamh:

Léas ag dul in éag:	Foirgnimh €'000
Tréimhse is giorra ná aon bhliain amháin	-
Tar éis bliana ach níos giorra ná cúig bliana	153
Tar éis cúig bliana	-

6. Caiteachas riaracháin (ar lean)

Caiteachas riaracháin

Thángthas ar an gcaiteachas riaracháin tar éis muirir:

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Luach saothair an Iniúcháir		
Iniúchadh ar Ráitis Airgeadais	29	29
Seirbhísí comhairleacha cánach	4	3
Seirbhísí eile	-	8
Luach saothair iomlán an Iniúcháir	33	40
Speansais ghinearálta	367	322
Luach saothair Stiúrthóirí		
Táillí – an Cathaoirleach	_*	_*
Táillí – Stiúrthóirí eile	46	34
Luach saothair an Stiúrthóra Feidhmiúcháin/an Phríomhoifigigh Fheidhmiúcháin	106**	123
Ranníocaíochtaí pinsin	42**	73
Luach saothair iomlán na Stiúrthóirí	194	230
Costais fostaithe (gan Stiúrthóirí san áireamh)		
Tuarastail	432	448
Costais leasa shóisialaigh	41	41
Costais seirbhíse - pinsean - faoi láthair	125	90
Costais seirbhíse - pinsean - san am atá caite	-	-
Costais iomlána a bhaineann le fostaithe	598	579
Luach saothair iomlán na Stiúrthóirí, costais iomlána a bhaineann le fostaithe agus caiteachas ginearálta iomlán (gan táillí riaracháin d'údaráis áitiúla san áireamh)	1,194	1,171

* Íocadh suim €5,182 (2012:€0) le hollscoil na hÉireann Baile Átha Cliath mar chúiteamh in uaireanta oibre a chaill Michealle Norris mar gheall ar am a chaith sí i mbun a cuid dualgas mar chathaoirleach ar an GAT le haghaidh 2012 agus 2013.

** Ceapadh Barry O'Leary ina stiúrthóir an 26 Lúnasa 2013 agus fuair sé luach saothair €34,715 agus €13,886 de ranníocaíochtaí pinsin ón uair a ceapadh é.

Ba é €183k suim iomlán na dtuarastail do phríomhbhaill na bainisteoireachta. Is le haghaidh na foirne riaracháin a bhí iarmhéid an €355k.

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

7. Ioncam airgeadais

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Ioncam infheistíochta ar thaiscí gearrthéarmacha	14	1
Ús a fuarthas ar iarmhéideanna airgid	681	271
Toradh measta ar shócmhainní pinsin	116	104
Glanioncam airgeadais	811	376

Costas airgeadais

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Costas úis ar dhliteanais phinsin	136	112
Glancostas airgeadais	136	112

8. Airgead tirim agus a chaibhéis in airgead tirim

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Airgead tirim sa bhanc agus ar láimh	352	20,881
Suimmeana arna gcoinneáil ina n-éarlaisí gearrthéarmacha leis an Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta	74,000	-
	74,352	20,881

9. Sócmhainní seasta inláimhsithe – Trealamh ríomhaireachta agus trealamh eile

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013
	€'000
Costas nó luacháil	
Ag 1 Eanáir 2013	186
Breisiúcháin	33
Diúscairtí*	-
Ag deireadh na bliana	219
Dímheas Carntha	
Ag tús na bliana	145
Diúscairtí*	-
Gearrtha i leith na bliana	23
Ag deireadh na bliana	168
Leabharluach glan	
31 Nollaig 2013	51
31 Nollaig 2012	41

* Ní dhearnadh diúscairt maidir le sócmhainní ar bith i rith na bliana. I 2012, rinneadh diúscairt maidir le sócmhainní ar €12,084 an costas bunaidh a bhí orthu. Bhí na sócmhainní iomlán dímheasta sular diúscaíodh iad, ar luach nialais.

10. Iasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Iasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla	4,305,935	4,431,900
Iasachtaí a tugadh ar airleacan do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	22,818	8,748
Iomlán na n-iarmhéideanna dlite ar airleacain	4,328,753	4,440,648
Lúide: caillteanais a tarraingíodh ach nár tuairiscíodh	(1,711)	(1,412)
	4,327,042	4,439,236
Dlíte ó údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	115,032	113,850
Iomlán na n-iasachtaí agus airleacan d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	4,442,074	4,553,086

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

10. Iasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe (ar lean)

Is leis an GAT a bhaineann dlíteanais maidir le haon chaillteanais chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn maidir leis an €11.45 milliún (2012: €11.77 milliún) atá fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha ar mhorgáistí a ceadáíodh roimh an 27 Bealtaine 1986 a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste mar urrús leo. Tá soláthar dar luach €1.71 milliún aitheanta i leith na n-iasachtaí sin. Tá breis sonraí ina leith sin le fáil i Nóta 17 (a). Tá an soláthar seo bunaithe ar an meastachán is fearr de chuid an GAT ar luach reatha an tsreafa airgid thirim a bheidh ann amach anseo i gcomparáid le luach iompair na n-iasachtaí faoi mar a bhí an 31 Nollaig 2013 agus é faoi réir ag athruithe sna toimhdí bunúsacha agus d'fhéadfadh go méadófaí nó go laghdófaí é sa todhchaí.

I gcomhthéacs (a) gur comhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus faoi achtacháin eile iad na húdaráis áitiúla, (b) go bhfuil teacht isteach nó cistí na n-údarás áitiúil ina n-urrús i leith gach suim atá dlite don GAT a íoc go cuí léi ag údaráis áitiúla (mar a leagtar síos sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil faoi seach agus an GAT, agus (c) go gceadaíonn an tAire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil gach iasacht a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla, agus (d) tuiscint an Bhoird go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla chun a n-oibleagáidí i leith an GAT a chomhlíonadh; agus, (e) ní dheachaidh aon chaillteanais don GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986.

Is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986 agus ní thaifeadtar aon fhorálacha caillteanais iasachta i leith na n-iasachtaí sin. Tagair le do thoil do Nóta 17 (a) le haghaidh breis sonraí.

Tosaíodh ar iasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach in 2012 agus aithnítear caillteanais de bhar na n-iasachtaí seo sa mhéid go dtagann caillteanais dá leithéid chun cinn. Níor tháinig aon chaillteanais dá leithéid chun cinn in 2013.

11. Úrrús fiachais ar eisiúint

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Páipéar Tráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht (Nóta 12)	4,004,668	4,128,990
Bannaí Innéacsnaasctha (Nóta 13)	202,369	200,378
Stoc na Gníomhaireachta 8.75% (Nóta 14)	96,870	96,510
Urrús Fiachais Iomlána a Eisiódh	4,303,907	4,425,878

12. Úrrús fiachais ar eisiúint – Páipéir Thráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Páipéir Thráchtála	-	17,962
Nótaí faoi Ráthaíocht		
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta	3,703,756	3,982,178
Údaráis Áitiúla	287,378	119,242
Ciste Comhshaoil	7,244	4,928
Iomlán an Pháipéir Thráchtála agus na Nótaí faoi Ráthaíocht a tugadh ar airleacan	3,998,378	4,124,311
Ús is iníoctha ar Pháipéir thráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht	6,290	4,680
Iomlán na bPáipéar Tráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht	4,004,668	4,128,990

Tagann an páipéar tráchtála agus na Nótaí faoi Ráthaíocht faoilánráthaíocht an Aire Airgeadais.

13. Úrrús fiachais ar eisiúint – Bannaí innéacsasctha

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Eisiúintí bannaí de chuid na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta Bannaí Innéacsasctha 4% 2015		
Luach ainmniúil bannaí	95,230	95,230
Glanspeansais neamhamúchta agus préimh/lascaine ar eisiúint	267	418
Soláthar do phréimh ar fhuascailt bannaí	104,881	102,740
Luach na mbannaí in eisiúint	200,378	198,388
Ús is infíochta ar Bannaí innéacsasctha	1,991	1,990
Iomlán na mBannaí Innéacsasctha	202,369	200,378

Leagtar amach aibíochtaí na n-urrús fiachais ar eisiúint i Nóta 17 (c).

Soláthar do phréimh ar fhuascailt Bannaí innéacsasctha

	Iomlán €'000	Iarchurtha €'000	Soláthraithe €'000
31 Nollaig 2013			
Ag tús na bliana	104,356	(1,616)	102,740
A d'eascair i rith na bliana	1,294	847	2,141
Ag deireadh na bliana	105,650	(769)	104,881
31 Nollaig 2012			
Ag tús na bliana	100,245	(2,371)	97,874
A d'eascair i rith na bliana	4,111	755	4,866
Ag deireadh na bliana	104,356	(1,616)	102,740

Is trí thagairt don chéatadán d'ardú ar an Innéacs Praghasanna Tomhaltais ó bhonndáta gach eisiúint den bhanna go dtí an t-innéacs is infheidhme sé mhí roimh dháta an chúpóin a bhaineann le hábhar a shocraítear an phréimh a bhíonn le híoc tráth na fuascailte. Tagann an banna faoi lánráthaíocht an Aire Airgeadais.

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

14. Úrrúis Fiachais ar eisiúint - Stoc na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta 8.75%

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Stoc na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta 8.75% ag parluach	95,230	95,230
Lúide: Lascaine neamhamúchta ar eisiúint	(1,510)	(1,870)
	93,720	93,360
Ús Cúpóin is iníochta	3,150	3,150
Iomlán	96,870	96,510

Tagann an parluach atá dlite ar fhuascailt an stoic seo agus an t-ús ar an stoc seo faoi lánráthaíocht an Aire Airgeadais. Tá mionsonraí faoi aibíochtaí na n-urrús fiachais atá in eisiúint sa tábla i Nóta 17 (c).

15. Úrrús fiachais ar eisiúint – Iasachtaí bainc

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Iasachtaí bainc		
Idir bliain amháin agus dhá bhliain	-	-
Idir dhá bhliain agus cúig bliana	5,022	1,438
Tráth is faide ná cúig bliana	113,651	72,880
	118,673	74,318

Tagann na hiasachtaí bainc is iníochta faoi lánráthaíocht an Aire Airgeadais, ach amháin dhá áis maidir le €25 milliún an ceann le Banc Infheistíochta na hEorpa agus Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa le haghaidh iasachtaí gan ráthaíocht le haghaidh tionscadal uisce, dramhaíola agus comhshaoil. Tá cur síos breise ar aibíocht na suimeanna atá dlite tar éis níos ná bliain amháin i Nóta 17(c).

16. Barrachas/(easnamh) pinsin

Feidhmíonn an GAT scéim pinsin le sochair shainithe a chlúdaíonn gach fostaí buan.

Ar an 30ú Meán Fómhair 2012 a rinneadh an luacháil iomlán achtúireachta is deireanaí agus úsáid á bhaint as an Modh Comhiomláin. Ba é an toimhde ba shuntasáí a bhí mar bhonn faoin luacháil achtúireachta go sáródh an ráta fadtéarma fáltais ar infheistíochtaí an boilsciú maidir le tuarastail le 2% in aghaidh na bliana.

Ar an 31 Nollaig 2012 b'ionann luach an mhargaidh ar shócmhainní an chiste agus €2.70 milliún (2012: €3.38 milliún). Tá ardú déanta ar na ranníocaíochtaí isteach sa chiste de réir moladh an achtúire. Tá an Tuarascáil Achtúireachta ar fáil lena grinnschrúdú ag comhaltaí na scéime.

16. Barrachas/(easnamh) pinsin (ar lean)

Chun críocha Sochair Scoir CTA 17, tá na luachálacha is déanaí tugtha cothrom le dáta go 31 Nollaig 2013 ag achtúire neamhspleách cáilithe agus úsáid á baint as modh na n-aonad réamh-mheasta. B'iad seo a leanas na príomhthoimhdí achtúireachta a úsáideadh:

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012	31 Nollaig 2011
	%	%	%
Ráta ardaithe ar thuarastail	3.50	3.50	3.75
Ráta ardaithe ar íocaíochtaí pinsin	2.00	2.00	2.00
Ráta lascaíne	4.00	3.25	5.10
Toimhde boilscithe	2.00	2.00	2.00
Ráta básmhaireachta			
Tar éis dul ar scor – fear in aois a 65	24.1 bliain	24.1 bliain	23.5 bliain
Tar éis dul ar scor – bean in aois a 65	27.8 bliain	27.8 bliain	25.3 bliain

Féadtar anailís a dhéanamh ar Bharrachais agus ar chaillteanas na scéime mar seo a leanas:

	31 Nol 2013	31 Nol 2012	31 Nol 2011	31 Nol 2010	31 Nol 2009
	€'000	€'000	€'000	€'000	
Sócmhainní Pinsin	2,699	3,381	2,773	2,631	2,823
Dlíteanais Phinsin	(2,785)	(4,060)	(2,124)	(1,894)	(2,344)
Barrachas/Easnamh	(86)	(679)	649	737	479

Tá an costas seo aitheanta sa líne costas riaracháin den chuntas ioncaim agus caiteachais.

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

16. Barrachas/(easnamh) pinsin (ar lean)

Arna bhunú ar na toimhdí sin, leagtar amach sa tábla seo a leanas margadhluach shócmhainní na scéime le sochair shainithe chomh maith le mionsonraí na rátaí fáltais fadtéarmacha ionchais a mbaintear leas astu chun an tsuim a luaitear sa chuntas ioncaim agus caiteachais a ríomh. Léirítear freisin an luacháil is deireanaí maidir le dliteanais na scéime arna leasú i ndáil le gluaiseachtaí sna toimhdí airgeadais:

	An ráta fáltais fadtéarmach a raibh súil leis ar 31 Nollaig 2013	An luach ar 31 Nollaig 2013	An ráta fáltais fadtéarmach a raibh súil leis ar 31 Nollaig 2012	An luach ar 31 Nollaig 2012	An ráta fáltais fadtéarmach a raibh súil leis ar 31 Nollaig 2011	An luach ar 31 Nollaig 2011
	%	€'000	%	€'000	%	€'000
Cothromais	6.10	2,264	5.70	2,691	7.00	1,335
Bannaí	3.10	385	2.70	644	4.00	1,258
Maoín	4.10	50	3.70	46	6.50	83
Airgead tirim agus sócmhainní eile	1.00	-	1.00	-	2.00	97
Iomlán mhargadhluach shócmhainní na scéime pinsin		2,699		3,381		2,773
Luach láithreach dliteanais na scéime pinsin		(2,785)		(4,060)		(2,124)
(Easnamh) /barrachas glan iomlán pinsin aitheanta ar an gclár comhardaithe		(86)		(679)		649

Rinneadh an fáltas ionchais a ríomh trí theacht ar mheán ualaithe na bhfáltas fadtéarmacha ionchais ó gach ceann de na príomhaicmí sócmhainní atá sa scéim – glactar le hualach de réir an sciar den scéim a bhaineann le gach ceann de na príomhaicmí sócmhainní sin. Léiríodh tionchar an tobhaigh pinsin sa toradh ionchais freisin. I gcás na gcothromas, glactar le toradh ionchais is ionann agus 6.1% p.a., 4.1% i gcás réadmhaoine agus 3.1% i gcás na mbannaí. Maidir le hairgead tirim, is ionann an fáltas a bhfuil súil leis agus 1.0%.

Athruithe i luach reatha na hoibleagáide sa tsochar sainithe mar a leanas:

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Luach reatha na hoibleagáide sa tsochar sainithe ar 1 Eanáir	(4,060)	(2,124)
Costas seirbhíse reatha agus roimhe seo	(125)	(90)
Costas Úis	(136)	(112)
Ranníocaíocht fostaithe	(25)	(20)
(Caillteanais) agus gnóthachain/achtúireachta	187	(1,725)
Sochair íoctha	1,374	11
Luach reatha oibleagáidí na sochar sainithe ag 31 Nollaig	(2,785)	(4,060)

16. Barrachas/(easnamh) pinsin (ar lean)

Mar seo a leanas na hathruithe i luach cóir na sócmhainní sa phlean:	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
Luach cóir ar shócmhainní an phlean ar 1 Eanáir	3,381	2,773
Toradh ionchais ar shócmhainní an phlean	116	104
Ranníocaíochtaí ó fhostóirí	147	150
Ranníocaíochtaí ó fhostaithe	25	20
Gnóthachain achtúireachta	404	344
Sochair íoctha	(1,374)	(10)
Luach cóir ar shócmhainní an phlean ar 31 Nollaig	2,699	3,381

Stair an ghnóthachain agus an chaillteanais achtúireachta

	31 Nol 2013	31 Nol 2012	31 Nol 2011	31 Nol 2010	31 Nol 2009
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
An difríocht idir toradh ionchais agus toradh iarbhair ar shócmhainní	404	344	(190)	75	152
Arna lua mar chéatadán de shócmhainní scéime	14.97%	10.17%	6.86%	2.85%	5.38%
Thaithí (caillteanais) agus gnóthachain ar dhliteanais na scéime	187	(1,725)	38	34	(89)
Arna lua mar chéatadán de dhliteanais na scéime	6.71%	42.49%	1.4%	1.8%	2.30%
Iomlán ghnóthachain agus (caillteanais) achtúireachta	591	(1,381)	(152)	109	63
Arna lua mar chéatadán de dhliteanais na scéime	21.22%	34.01%	7.16%	5.76%	2.69%

Gnóthachain agus caillteanais achtúireachta charnacha aitheanta san Ráiteas faoi Ghnóthachain agus Caillteanais Aitheanta:

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
Suim charnach ar 1 Eanáir	(2,500)	(1,119)
Aithníodh i rith na tréimhse	591	(1,381)
Suim charnach ar 31 Nollaig	(1,909)	(2,500)

Cuirtear na suimeanna a bhaineann leis an scéim shochar sainithe a aithníodh sa chuntas ioncaim agus caiteachais i láthair i Nóta 7.

Ranníocaíochtaí Fostóirí ionchais

	2014	2013
	€'000	€'000
Ranníocaíochtaí Fostóirí ionchais	130	130

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais

Réamhrá agus léargas ginearálta

Tharlódh nochtadh i gcás an GAT do rioscaí mar seo a leanas ón úsáid a bhaineann sí as ionstraimí airgeadais:

- riosca creidmheasa
- riosca leachtachta
- rioscaí margaidh (lena n-áirítear ráta úis, boilsciú agus airgeadra).

Cuirtear eolas i láthair sa nóta seo faoin nochtadh a bhaineann don GAT maidir le gach ceann de na rioscaí thuas chomh maith le heolas faoi chuspóirí, faoi bheartais agus faoi nósanna imeachta an GAT chun an baol ó rioscaí a mheas agus a bhainistiú.

Creat bainistíochta rioscaí

Is ar Bhord na Stiúrthóirí atá an fhreagracht ghinearálta maidir le creat bainistíochta i ndáil le rioscaí a chur ar bun don GAT agus maoirseacht a dhéanamh ina leith. Tá beartais bainistíocht riosca an GAT leagtha amach chun an baol ó rioscaí don GAT a shonrú agus anailís a dhéanamh air, chun teorainneacha agus rialuithe cuí a leagan síos agus chun monatóireacht a dhéanamh ar rioscaí agus ar chloí le teorainneacha. Déantar athbhreithniú rialta ar bheartais agus ar chórais bhainistíochta rioscaí d'fhonn athruithe ar riocht an mhargaidh, ar tháirgí agus ar na seirbhísí a tháirgtear a léiriú. Áirítear beartais ar úsáid hionstraimí díorthaigh airgeadais ar bheartais agus ar nósanna imeachta an GAT. Tacaíonn siad seo leis an GAT agus cinntíonn go gcomhlíonann sí a ceanglais faoi Shonraíocht agus Ceanglais an Aire Airgeadais arna n-eisiúint faoi fhorálacha an Achta um Idirbhearta Airgeadais Chuideachtaí Áirithe agus Chomhlachtaí Eile, 1992 agus cuireann siad sárchleachtas maidir le húsáid ionstraimí díorthaigh cisteáin san áireamh. Is í an phríomhaidhm a bhíonn le hionstaimí díorthaigh airgeadais a úsáid comhréir a dhéanamh maidir le riosca nó riosca maidir le hathruithe ionchais ar rátaí malairte eachtraí i ndáil le sócmhainní agus dliteanais an GAT a chur ar neamhní.

Ceadaítear faoin 'Sonraíocht agus Ceanglais' reatha (atá bailí go 31 Nollaig 2014), atá de réir beartas a d'aontaigh an Bord, conarthaí maidir le hiomlaoid rátaí úis (€400 milliún), réamhchonarthaí malairte eachtraí (€6.0 billiún), réamh-chomhaontuithe rátaí (€80 milliún), agus caidhpeanna rátaí úis (€300 milliún). Leagtar amach mionsonraí sa 'Sonraíocht agus Ceanglais' faoi na cineálacha frithpháirtithe agus faoi fhreagrachtaí an Bhoird i ndáil le bainistíocht díorthaigh.

Ní féidir idirbhearta a dhéanamh ach amháin le ceadú Phríomhfheidhmeannach an GAT nó le ceadú an Rialtóra Airgeadais (i gcás na n-idirbheart sin a bhfuil Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ag feidhmiú mar ghníomhaire/frithpháirtí, tá tugtha d'údarás do GAT Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta feidhmiú thar ceann an GAT, cé nach gá ceadú foirmiúil le haon idirbheart a dhéantar, ní mór a nótáil ag an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin nó ag an Rialtóir Airgeadais) agus cuirtear na hidirbhearta seo faoi phróiseas seiceála maidir le hiniúcháireacht inmheánach go tráthrialta a fhaid agus a bhíonn.

Déanann an GAT faoina clár PE a eisiúint in airgeadra seachas an euro. D'fhonn maolú fálaithe in aghaidh an riosca airgeadra sin, ceanglaíonn an GAT réamhchomhaontuithe rátaí maidir le hairgeadra iasachta. Ní raibh aon mhargáí PE gan íoc (2012: €18 milliún) ag an GAT ag deireadh na bliana. Tá sonraí breise maidir le riosca airgeadra san áireamh i Nóta (c) thíos.

Cé go leagan an tábla thíos amach cuspóir na hiasachta a cuireadh ar fáil d'údaráis áitiúla, measann an GAT go bhfuil dhá chatagóir iasachtaí go príomha aici le húdaráis áitiúla, mar atá, iad sin a ceadaíodh roimh an 27 Bealtaine 1986 agus iasachtaí a ceadaíodh ina dhiaidh sin. Ní hionann an phróifíl maidir le riosca creidmheasa i ndáil leis an dá chatagóir.

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(a) Riosca creidmheasa

Is éard is riosca creidmheasa ann ná riosca caillteanais airgeadais don GAT sa chás go dteipeann ar chustaiméir nó ar fhrithphairtí le hionstraim airgeadais na dualgaisí faoin gconradh a chomhlíonadh agus is i ndáil le hiasachtaí agus airgead a thugann an GAT ar airleacan dá cuid custaiméirí, údaráis áitiúla na hÉireann agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe, is mó a thagann sé i gceist. Leagtar uasnochtadh an GAT do riosca creidmheasa amach sa tábla thíos.

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Sócmhainní airgeadais		
lasachtaí ar airleacan d'údaráis áitiúla	4,305,935	4,431,900
lasachtaí ar airleacan do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta	22,818	8,748
Iomlán na nlasachtaí a tugadh ar airleacan	4,328,753	4,440,648
Lúide soláthar tiomsaithe – údaráis áitiúla	(1,711)	(1,412)
	4,327,042	4,439,236
Dlite ó údaráis áitiúla agus comhlachtaí ceadaithe tithíochta	115,032	113,850
Airgead tirim sa bhanc agus ar láimh	74,352	20,881
Dlite ó fhiachóirí agus infháltas eile	32	218
	4,516,458	4,574,184

Ceadaítear don GAT airgead a tabhairt ar airleacan dóibh seo a leanas faoi láthair:

- údaráis áitiúla agus an earnáil dheonach tithíochta d'fhonn a úsáid acusan chun críche ar bith a bhfuil údarás leis faoi Achtanna na dTithe 1966 go dtí 2009.
- údaráis áitiúla do thionscadail chaipitil arna n-údarú faoi alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 2002.

Déantar iarmhéideanna dlite ó Údaráis Áitiúla agus ó CTCanna a chatagóiriú mar a leanas:

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Iarmhéid dlite ar airleacain		
lasachtaí bainteach le Morgáiste Tithíochta *	1,293,405	1,364,841
Fóirdheontas Caipitil agus Cíos	1,139,420	1,174,124
Maoiniú Idirlinne	495,269	492,666
Éadail Talún	507,011	464,609
Tionscadail Uisce, Dramhaíola agus Comhshaoil	355,810	336,603
lasachtaí eile Tithíochta nach mbaineann le Morgáistí	515,020	599,057
Airleacain atá dlite ó údaráis áitiúla	4,305,935	4,431,900
Airleacain atá dlite ó chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	22,818	8,748
Olliomlán na n-iarmhéideanna dlite ar airleacain	4,328,753	4,440,648

* Tá €19.4m d'iasachtaí a eisíodh roimh 1986 san áireamh sna hiasachtaí Morgáiste a bhaineann le Tithíocht

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(a) Riosca creidmheasa (ar lean)

Beartais agus Nósanna Imeachta le riosca creidmheasa a bhainistiú

Comhthaobhacht

Tá dlíteanas ar an GAT maidir le haon chaillteanas creidmheasa a eascraíonn ar mhorgáistí a tugadh roimh Bhealtaine 1986 agus a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste agus árachas cosanta morgáiste mar urrús leo. Bíonn comhthaobhacht ar láimh ag na húdaráis áitiúla i bhfoirm leasanna morgáistí maidir leis an maoín agus bhíonn árachas cosanta morgáiste ag iasachtaithe aonair. Ní thagann an GAT faoi dhlíteanas i leith aon chaillteanas lagaithe a d'fhéadfadh teacht chun cinn ach amháin sa chás nach leor luach na comhthaobhachta sin chun an fiachas a scaoileadh.

Tá urrús ag an GAT ar iasachtaí tar éis Bealtaine 1986, nuair a urscaoileadh muirir agus íocaíochtaí tosaíochta, ar ioncain nó ar chistí na n-údarás áitiúla d'íocaíocht dlíte don GAT de na suimeanna dlíte uile. Níor cuireadh aon luach leis an muirear sin sa tábla thuas maidir le huasnochtadh riosca creidmheasa, mar gheall ar an rangú íseal atá aige.

Maidir le hiasachtaí do CTCanna, ceadáítear don GAT faoi alt 17 d'Acht na dTithe (Foráil Ilghnéitheach) 2002 iasachtaí a thabhairt do CTCanna.

Faoi Thionscnamh um Léasú Tithíochta Sóisialta na RCPRÁ, ligeann an Roinn sin, trí údarás áitiúla, aonaid tithíochta cuí ó CTCanna amach ar leas, a thugtar ar cíos do thionóntaí tithíochta sóisialta atá ainmnithe ag údarás áitiúla. Ceannaíonn nó tógann na comhlachtaí réadmhaoín agus maoínítear sin trí airgeadas i bhfoirm iasachtaí a thiomsaíonn an CTC (ón GAT nó ón earnáil phríobháideach). Maoineoidh ioncam a gheobhaidh na CTCanna ó léas, a thóg an Roinn sin amach ar feadh tréimhse chomh fada le 30 bliain, aisíocaíocht iasacht an GAT.

Tá Beartas Creidmheasa ceadaithe ag an GAT maidir le hiasachtaí a thabhairt do CTCanna a cheadaigh an Bord i mí Mheitheamh 2013, agus a tugadh cothrom le dáta le déanaí i mí Feabhra 2014. Coinníonn an Coiste Creidmheasa rioscaí creidmheasa laistigh de theorainneacha an Bhoird agus tuairiscíonn faoi chreidiúnacht CTCanna.

Iasachtaithe lagaithe agus dlíte thar téarma

Ní dhéantar uasdátú ar mheastacháin maidir le luach cóir ach amháin sa chás go meastar iasacht faoi leith a bheith dlíte thar téarma nó lagaithe. Seo mar leanas sainmhíniúchán maidir le dlíte thar téarma agus lagaithe:

Is ionann iasacht lagaithe agus iasacht a gcinneann an GAT gur dócha nach mbeifear in ann an phríomhshuim agus an t-ús ar fad atá dlíte a bhailiú de réir théarmaí an chonradh a ghabhann leis an iasacht. Iasachtaí a bhfuil íocaíochtaí úis nó íocaíochtaí príomhshuime faoin gconradh i ndáil leo dlíte thar a dtéarma. Ní raibh aon iasachtaí de chuid an GAT ná airgead ar airleacan dlíte thar a dtéarma ar an 31 Nollaig 2013 (2012: nialas). Tá sonraí iasachtaí a bhí faoi réir athchaibidlíochta i rith na bliana i gcuid na n-iasachtaí Athchaibidlíochta den nóta seo.

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
Anailís ar iasachtaí d'údarás áitiúla	€'000	€'000
iasachtaí roimh 1986	19,400	19,907
iasachtaí tar éis 1986	4,286,535	4,411,993
iasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	22,818	8,748
	4,328,753	4,440,648
Socrú le haghaidh caillteanas a tháinig ach nár tuairiscíodh		
iasachtaí roimh 1986	1,711	1,412
iasachtaí tar éis 1986	-	-
	1,711	1,412

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(a) Riosca creidmheasa (ar lean)

Ní fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986. Is comhlachtaí iad údaráis áitiúla atá comhdhéanta faoi reacht. Tá gach iasacht a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ceadaithe ag an Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil. Is é tuairim láidir an Bhoird nach n-eascraíonn riosca creidmheasa, sa chomhthéacs seo.

Aithnítear caillteanais de bharr iasachtaí a tugadh do CTCanna go díreach, sa mhéid go dtagann caillteanais chun cinn. Níor tháinig aon chaillteanais dá leithéid chun cinn in 2013.

Tá Bord na Stiúrthóirí freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar riosca creidmheasa an GAT lena n-áirítear:

- beartais chreidmheasa a chur le chéile i gcomhar leis an mBainistíocht maidir le coinníollacha comhthaobhachta, nósanna tuairiscíochta agus nósanna imeachta maidir le cúrsaí dlí de réir mar a oireann taobh istigh de na ceanglais reachtúla;
- an córas údaráis agus faofa maidir le frithpháirtithe nua (comhlachtaí nach údaráis áitiúla iad) agus rialacha maidir leis an gcomhchruinniú iasachta ina leith a leagan síos;
- athbhreithniú a dhéanamh maidir leis an gcomhlíontas i gcás beartas agus nósanna imeachta inmheánacha;
- monatóireacht a dhéanamh ar an gcaoi a nochtar an beartas maidir le hiasachtaí;
- aon iasachtaí a thugtar do CTCanna faoi théarma alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha) 2002 a cheadú agus a chinntiú go mbíonn gach iasacht a thugtar ar airleacan ag teacht le Beartas Creidmheasa an GAT;
- acmhainneacht chreidmheasa gach CTC a mheas agus a cheadú a thabhairt dá réir sin sula gceanglaíonn an GAT aon Mháistir-Chomhaontú maidir le hiasacht;
- cinntiú go mbíonn an cháipéisíocht ar fad a bhaineann le hábhar cruinnithe i gcás an iarratais ar chreidmheas; agus
- an riosca creidmheasa a choinneáil laistigh de theorainneacha ceadaithe an Bhoird.

Ciste an Phróisis le Riaráiste Morgáistí a Réiteach (PRMR)

Tá an RCPRÁ tar éis cúnamh a sholáthar maidir le bheith ag déileáil leis an ardú le déanaí ar riaráiste lucht faighte iasachtaí ó údaráis áitiúla, trí bheith ag eisiúint treoirlínte, i mí Lúnasa 2012, lena tugadh mionsonraí faoi PRMR a bhí beartaithe. Léiríonn siad seo Cód Iompair an Bhainc Ceannais maidir le Riaráiste Morgáistí agus tá sé de rún acu cur chuige a chaighdeánú i leith an ardaithe atá ag teacht ar leibhéil na riaráistí in Eanáil na núdarás áitiúil. Is éard atá i gceist le PRMR ná próiseas ina bhfuil cúig chéim a luadh i dtreoirlínte na RCPRÁ.

Sa chaoi go ndéanfar caillteanais amach anseo a fhritháireamh agus chun maolú a dhéanamh ar thionchar na srianta airgeadais atá le cur i bhfeidhm ar shruthanna ioncaim na n-údarás áitiúil, bhunaigh an Roinn CPRÁ préimh PRMR chun tosú ar chúlchistí a charnadh. Tá PRMR tar éis a bheith i bhfeidhm d'údaráis áitiúla ón 1 Deireadh Fómhair 2012 trí phréimh 0.55% a fheidhmiú i leith gach cuntas iasachta ar ráta athraitheach ag údaráis áitiúla a bhaineann le morgáistí. Baileoidh an GAT préimh 0.80% de PRMR (ón 1 Eanáir 2014) ar bhonn leathbhliantúil agus coinneofar i gcuntas ar leith é, ar a mbeidh ús á thuilleadh, agus é de rún ag an GAT go dtarraingeofar air, de réir mar is gá, nuair a thabharfar an t-údarú cuí.

Bhunaigh Cumann na mBainisteoirí Cathrach agus Contae Painéal Breithniúcháin chun PRMR a fheidhmiú agus chun iarratais ar chúnamh ó údaráis áitiúla faoin Scéim a mheasúnú. Tá Bainisteoir Contae, na Ceannasaithe Airgeadais agus Bainisteoir Feidhmiúcháin ar na Seirbhísí Bainistíochta Tithíochta ar an bPainéal seo. Déanfaidh údaráis áitiúla iarratais ar chúnamh ó PRMR ar bhonn leanúnach. Cuirfear cinní chun iarratais a cheadú/cuid díobh a cheadú in iúl don GAT, a dhéanfaidh socruithe ansin go n-íocfar an tsuim cheadaithe ó PRMR leis an údarás áitiúla a rinne an t-iarratas, de réir treoracha a gheobhaidh siad ón bPainéal.

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(a) Riosca creidmheasa (ar lean)

Ba cheart béim a leagan air nach mbeidh de ról ag an GAT i CPRMR ach an Préimh CPRMR a bhailiú, thar ceann na n-údarás áitiúil, agus ligean dóibh teacht ar na cistí sin faoi mar a iarrann an Painéal Breithniúcháin, de réir na dtreoracha a luadh thuas.

Deireadh á chur leis an Scéim Chomhiomlánaithe Talún

Tháinig an scéim seo de chuid na Roinne Comhshaoil i bhfeidhm in 2010 den chéad uair agus é de chuspóir leis an scéim go ndéanfaí laghdú, de réir a chéile, i gcaitheamh tréimhse thart faoi 10 mbliana, ar iarmhéid na n-iasachtaí a bheidh amuigh le haghaidh talún ar leabhair na n-údarás áitiúil.

Tugadh socruithe nua d'údarás áitiúla i mí Mheitheamh 2012 inar athraíodh téarmaí na scéime sa chaoi go gcaithfear iasachtaí talún, nach raibh ach an t-ús le hóc orthu, a bhfuil tagtha in aibíocht nó a thíocfaidh in aibíocht in 2012 agus ina dhiaidh sin, a íoc ar ais nó a athrú go mbeidh siad ina mblianacht chaighdeánach lena ngabhaidh téarma chomh fada le 25 bliana, agus an Roinn ag forchúiteamh chostas iomlán na n-íocaíochtaí caipitil agus blianachta úis.

I gcomhthéacs an bhrú leanúnaigh ar acmhainní an Státhiste, chuir an Roinn athbhreithniú eile ar fheidhmiú na Scéime seo i gcrích, i gcomhairle leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, in 2013. Leis an athbhreithniú, thángthas ar an gconclúid go gcuirfí deireadh leis an Scéim Chomhiomlánaithe Talún. Leanfaidh an Roinn Comhshaoil ar aghaidh le bheith ag cur maoiniúcháin ar fáil le híocaíochtaí iasachtaí blianachta a fhorchúiteamh le húdarás áitiúla i leith talún a ceadaíodh a bheith ina páirt den Scéim cheana féin. Spreagadh údarás áitiúla, nár glacadh iasachtaí dá gcuid isteach sa scéim cheana féin, le dul i dteagmháil leis an GAT le socruithe a dhéanamh de réir mar ba gha.

Leanfaidh an Roinn Comhshaoil ar aghaidh le bheith ag déileáil leis an GAT agus le hearnáil an rialtais áitiúil i ndáil le leabhar iasachtaí na n-údarás áitiúil a bhainistiú i gcoitinne. Tá an GAT tar éis téarmaí iasachtaí, a bhfuil ath-idirbheartaíocht déanta le hÚdarás Áitiúla i leith a dtéarmaí agus lena mbaineann tréimhse 'ús amháin' chomh fada le cúig bliana, a thairiscint i leith na n-iasachtaí sin, agus fillfidh na hiasachtaí le bheith ina ngnáthbhlianachtaí ina dhiaidh. Cuirfidh seo ar chumas na n-údarás Áitiúil malairt úsáide a lorg do na tailte.

Iasachtaí Ath-idirbheartaithe

Is ionann iasachtaí faoi théarmaí ath-idirbheartaithe agus iasachtaí a ndearnadh athstruchtúrú ina leith mar gheall ar chúinsí buiséid agus i gcás go bhfuil lamháltas déanta ag an GAT nach mbeadh san áireamh murach sin.

Féachann an GAT le bheith ag obair leis na húdarás áitiúla le struchtúir chuí iasachtaí a fhorbairt dóibh gur fearr a bheidh siad ag teacht le cúinsí airgeadais na n-údarás féin. Maidir leis seo, féadfaidh an GAT téarmaí sínte a sholáthar le haghaidh iasachtaí, thairiscint tréimhsí saor ó ús nó ath-idirbheartaíocht eile a thairiscint de réir mar is cuí.

I rith 2013, rinne an GAT ath-idirbheartaíocht i leith luach €108.03 milliún (2012: €33.38 milliún) d'iasachtaí nár bhain le tithíocht agus €28.60 milliún (2012: nialas) d'iasachtaí a bhain le tithíocht. Tharla an ath-idirbheartaíocht seo i gcomhthéacs €4.3 billiún d'iasachtaí a tugadh ar airleacain d'údarás áitiúla faoi mar a bhí 31 Nollaig 2013 agus mar sin, is ionann é agus gníomhaíocht ath-idirbheartaíochta circa. 3.80% in 2013 (2012: 0.75%).

Níor lagaíodh ná níor dí-aithníodh sócmhainní bunaidh na n-iasachtaí de bharr na hath-idirbheartaíochta seo. Scoireann an GAT de bheith ag meas go bhfuil ath-idirbheartaíocht déanta i leith na n-iasachtaí seo nuair a bheidh 1 bhliain amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe suas chun dáta, dulta in éag tar éis na hath-idirbheartaíochta. Maidir leis seo, measann an GAT go ndearnadh ath-idirbheartaíocht i leith luach €164.52 milliún d'iasachtaí (2012: €33.38 milliún) mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013 agus aithníodh €1.60 milliún (2012: €0.353 milliún) d'ioncam úis ar na sócmhainní sin.

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(a) Riosca creidmheasa (ar lean)

	Líon na n-iasachtaí	Luach Iompair €'000
Líon na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid tosaigh	39	33,375
Ath-idirbheartaíocht ina leith i rith na bliana	162	136,639
Aisíoctha i rith na bliana		(109)
Lúide iasachtaí nach meastar ath-idirbheartaíocht a bheith déanta ina leith a thuilleadh	(11)	(5,389)
Líon na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid deiridh	190	164,516

Tráth 31 Nollaig 2013, aistríodh €59.55 milliún (2012: €162.06 milliún) d'iasachtaí le haghaidh éadail talún, tráth a dtagtha in aibíocht, le bheith ina n-iasachtaí blianachta a bheadh le hóc ar ais thar tréimhse suas le 30 bliain. Ní mheastar go ndearnadh ath-idirbheartaíocht i leith €132.40 milliún d'iasachtaí le éadála talún a thuilleadh ag 31 Nollaig 2013 toisc go bhfuil aon bhliain lán amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe faighte cothrom le dáta againn. Is ionann an t-ús a fabhraíodh ar iasachtaí a athraíodh ar theacht in aibíocht dóibh ag 31 Nollaig 2013 agus €0.62 milliún (2012: €1.72 milliún).

Comhchruinniúcháin

Is le húdaráis áitiúla agus le comhlachtaí tithíochta ceadaithe (agus bíonn siad uile faoi cheadú ón Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil) a bhaineann gach iasacht agus airgead ar airleacan.

Gné eile den riosca creidmheasa maidir leis an GAT oiread agus atá an GAT nochtaithe d'institiúidí (Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta go príomha), a bhfuil infheistíochtaí gearrthéarmacha aici léi. Déanann an Bord beartas maidir leis an nochtacht i gcás infheistíochta agus frithpháirtithe a aontú go tráthrialta. Ní thagann infheistíocht i gceist faoi láthair ach amháin i gcomhthéacs na bainistíochta ó lá go lá ar chúrsaí leachtachta. Ag 31 Nollaig 2013, bhí €74 milliún infheistithe ag an GAT (2012: €nialas) i Nótaí Státchiste le Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta.

Is é Banc Aontais Éireann cpt an fhrithpháirtí maidir le hairgead tirim faoi láthair, agus suim de €0.352m ina seilbh an 31 Nollaig 2013 (2012: €20.881 milliún). Ar an 31 Nollaig 2013, ba é BB (2012: BB) an rátáil do Bhanc Aontais Éireann ag *Standard and Poor's*.

(b) Riosca Leachtachta

Is ionann riosca leachtachta agus an riosca go mbeadh deacracht ag an GAT maidir le hoibleagáidí óna dlíteanais airgeadais a shásamh. Is le ciste ó áis NR an GAT, agus sin faoi ráthaíocht Aire Airgeadais na hÉireann, a thugtar mórchuid iasachtaí an GAT- ar blianachtaí 30 bliain is mó atá i gceist leo. Bíonn éirim idir aon lá amháin agus trí mhí ag dul le Nótaí faoin áis sin, agus tréimhse 3 mhí leis an gcuid is mó de na Nótaí. I gcodarsnacht leis seo, bíonn meántearma iasachta bunaidh 24 bliain ag iasachtaí agus infháiltais (2012: 23 bliain). Is ionann seo ag mímhéaitseáil shuntasach sa phunann aibíochta, ach i bhfianaise na ndearbhuithe a fuarthas ón GBCN maidir le leanúnachas agus oiread na cistíochta ar ráta comhlúthach, is é tuairim an Bhoird go bhfuil dóthain acmhainní ar fáil chun freastal d'aon riosca leachtachta a eascródh as seo go ceann 12 mí. Tá NR ag an GAT le húdaráis áitiúla agus líon beag acu leis an gCiste Comhshaoil (féach Nóta 12).

Agus riosca leachtachta á bhainistiú, coinníonn bainisteoireacht an GAT cruinnithe rialta leis an GBCN, leis na Bainc, CTCanna agus le rannpháirtithe eile sa mhargadh chun an t-éileamh a bheidh ar iasachtaí amach anseo a mheasúnú, chomh maith le riachtanais mhaoiniúcháin; le rochtain ar fhoinsí maoiniúcháin a chomhaontú; le foinsí agus struchtúir mhalartacha mhaoiniúcháin a lorg; idirbheartaíocht a dhéanamh i leith téarmaí agus coinníollacha agus na tiomantais riachtanacha a fháil maidir le maoiniú. Maidir leis seo, tá an GBCN tar éis a dhearbhuí go bhfuil riachtanais mhaoiniúcháin an GAT i gcomhair 2014 curtha san áireamh mar chuid den phróiseas pleanála foriomlán le haghaidh maoiniúcháin Stáit.

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(b) Riosca Leachtachta (ar lean)

Leagtar amach sa tábla seo a leanas anailís aibíochta ar dhliteanais airgeadais ar bhonn neamhlascaine de réir aibíochta an chonartha atá fanta ag deireadh na bliana:

	Suim ghlanluacha	Ollsreabhadh ainmniúil isteach (amach)	Níos lú ná mí amháin	1–3 Mhí	3 Mhí go bhliain amháin	1–5 bliana	Níos mó ná 5 bliana
31 Nollaig 2013	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Dlíteanais neamhdhíorthaigh							
Áis nótaí faoi ráthaíocht	(3,998,378)	(4,009,667)	(2,321,601)	(1,688,066)	-	-	-
Iasacht inathraitheach 20 bliain	(118,673)	(127,234)	-	(86)	(9,113)	(34,904)	(83,131)
Bannaí innéacsnaasctha	(200,378)	(218,750)	-	-	(7,942)	(210,808)	-
Stoc ar Ráta Seasta 8.75%	(93,720)	(129,610)	-	(4,166)	(4,166)	(121,278)	-
	(4,411,149)	(4,485,261)	(2,321,601)	(1,692,318)	(21,221)	(366,990)	(83,131)

	Suim ghlanluacha	Ollsreabhadh ainmniúil isteach (amach)	Níos lú ná mí amháin	1–3 Mhí	3 Mhí go bhliain amháin	1–5 bliana	Níos mó ná 5 bliana
31 Nollaig 2012	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Dlíteanais neamhdhíorthaigh							
Clár Páipéir Eurothrachtála	(17,962)	(18,000)	(5,000)	(13,000)	-	-	-
Áis nótaí faoi ráthaíocht	(4,106,349)	(4,117,968)	(1,600,121)	(2,517,847)	-	-	-
Nóta meántéarmach ar ráta seasta	(74,320)	(78,398)	-	(83)	(6,041)	(23,816)	(48,458)
Áis Eisiúna Nótaí	(198,388)	(225,400)	-	-	(7,942)	(217,458)	-
Iasacht inathraitheach 20 bliain	(93,360)	(137,946)	-	(4,167)	(4,167)	(33,332)	(96,280)
	(4,490,379)	(4,577,712)	(1,605,121)	(2,535,097)	(18,150)	(274,606)	(144,738)

Bainistíocht an riosca leachtachta

Is é beartas an GAT i ndáil leis an riosca leachtachta a chinntiú, trí athbhreithniú go tráthrialta ar an riachtanas maidir le sreabhadh airgid, gur féidir léi a cuid dualgaisí maoinithe a shásamh go ceann tréimhse cúí.

Aontaíonn an Bord leasú síor-rialta ar an bPlean Corparáide cúig bliana sa chéad leath de gach bliain. Cuirtear i gcuntas lena linn sin ríomh inmheánach an GAT féin i ndáil le hacmainní, meastacháin faoi iasachtaí ar airleacan, iasachtaí a bheidh ag aibiú i rith na bliana agus roghanna ó thaobh maoinithe.

Cuirtear athbhreithniú rialta maidir le riocht airgeadais an GAT i láthair an Bhoird chomh maith le cuntais bhainistíochta míosúla.

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(b) Riosca Leachtachta (ar lean)

Déanann an Bord athbhreithniú go rialta ar an gclár fiachais reatha, lena n-áirítear tuairisc gach ráithe ar chistí comhoiriúnacha, ar shuimeanna a fuarthas ar iasacht agus suimeanna ar airleacan de réir chineál na n-iasachtaí agus an tráth aibíochta, chomh maith le mionchuntas ar chaipiteal, struchtúr rátaí úis, comhdhéanamh an airgeadra, costais iasachta, agus próifíl aibíochta.

Déanann an GAT maoiniú ar a cuid oibriúcháin trí mheascán d'eisiúintí bannaí, PE agus Nótaí Domhanda, rótharraingtí bainc agus brabús coinnithe. Le hAlt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha) 2002 agus Alt 19 den Acht um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2002, tugtar de chumhacht don GAT iarraidh ar an GBCN tabhairt faoi obair maidir le hiasachtaí a fháil agus fiachas a bhainistiú thar ceann an GAT. Gníomhaíonn an GAT i ndlúthchomhairle leis, agus ar chomhairle an GBCN maidir lena cláir PE agus NR. Bhí €3.70bn de NR annna ceannaithe ag an GBCN mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013 (2012: €3.98bn).

Ag 31 Nollaig 2013 níor soláthraíodh aon chuid de mhaoiniúchán an GAT faoin gclár PE (2012: €18 milliún). Ba é €143 milliún iomlán an mhaoinithe PE a tarraingíodh síos le linn na bliana, agus meántionacht 78 lá ag baint leis. Tá an Roinn Airgeadais tar éis riocht leachtachta agus cistíochta an GAT a bhreithniú go ceann 12 mí ón dáta a cheadófar na Ráitis Airgeadais seo agus d'iarr an Roinn go leanfadh an GBCN ag cur maoiniú NR ar fáil don GAT. Bíonn na NR ag Aire Airgeadais na hÉireann.

Bhí tionchar suntasach ag an íslíú céime maidir le rátaí creidmheasa an stáit roimhe seo, agus dá réir sin rátaí creidmheasa an GAT, agus ag tarraingt siar na hÉireann ó na margaí maoinithe, ar an teacht a bhí ag an GAT ar mhaoiniú tríd an gclár PE. I mí Eanáir 2014, rinne Moody's Investors Service uasghrádú ar an rátáil fiachais ghearrthéarmach a bhain le clár páipéir thráchtála €6 billiún na an GAT go P-3. Léiríonn an gníomh rátála seo uasghrádú Moody a rinneadh an 17 Eanáir 2014 ar Phoblacht na hÉireann, ráthóir an chlár PE, go Baa3/P-3 le dearcadh dearfach.

Fágann oibríochtaí maoinithe an GAT go mbíonn uirthi fiachas nua a chruinniú agus iasachtaí atá ag aibíú a athmhaoiniú. Bíonn áiseanna rótharraingte an GAT (€50 milliún ar fáil ar 31 Nollaig 2013) faoi réir ag athbhreithniú bliantúil ag bainc éirí an GAT. Tá roinnt iasachtaí meántearma ar ráta seasta eisithe ag an GAT roimhe seo d'údaráis áitiúla ar mhaithe le tithíocht agus cúrsaí a bhaineann le tithíocht agus rinne an GAT maoiniú i ndáil leis na hiasachtaí sin le Nótaí Meántearma ar ráta seasta comhoiriúnach. Mar gheall air sin, tá comhoiriúnú iomlán déanta ar na hiasachtaí ó thaobh téarma agus ráta úis agus níl aon riosca leachtachta i gceist leo. Ba é meánchostas fhiachas an GAT sa bhliain 2013 arna thabhairt de réir na bliana 1.25% i gcomparáid le 1.70% sa bhliain 2012 mar gheall ar laghdú ar rátaí EURIBOR i rith 2013.

(c) Rioscaí margaidh

Is ionann riosca margaidh agus an baol go rachadh athrú ar phraghsanna an mhargaidh, mar shampla rátaí úis agus rátaí malairte eachtraí, i bhfeidhm ar ioncam an GAT nó ar luach na n-ionstraimí airgeadais atá ina seilbh. Is é cuspóir na bainistíochta rioscaí margaidh go laghdófar oiread agus is féidir nó go bhfaighfear réidh go hiomlán le nochtacht do rioscaí an mhargaidh.

Bainistíocht rioscaí margaidh

Dealáíonn an GAT rioscaí margaidh ina rioscaí a bhaineann le hathrú ar rátaí athraitheacha úis, i rátaí malairte eachtraí agus i mboilsciú. Déantar bainistíocht ar nochtadh do riosca maidir le rátaí úis trí neamhréir idir a bhfuil faighte ar iasacht agus a bhfuil tugtha ar airleacan ag an GAT faoi scáth gach clár faoi leith - ráta innéacsasctha, ráta seasta agus ráta comhlúthach, a chúngú oiread agus is féidir sin. Cuirtear na neamhchinnteachtaí seo a leanas san áireamh agus an beartas á shocrú i leith:

- cásanna in ar féidir le iasachtaithe iasacht a fhuascailt gan phíonós;
- cásanna ina bhféadfadh nach mbeadh glacadh i gcónaí ag margaí speisialaithe (e.g. innéacsasctha) le heisiúintí agus le fuascailtí; agus
- cásanna ina bhfuil gnó na Gníomhaireachta faoi réir athruithe i mbeartas rialtais.

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(c) Rioscaí margaidh (ar lean)

Is é cur chuige ginearálta an GAT i ndáil le bainistiú nochtadh riosca ó thaobh rátaí úis ná corrlaigh a shaothrú chun cur leis an mbrabúsacht agus beart a dhéanamh chomh maith trí rátaí úis a shocrú lena gcosnaítear an GAT ar rioscaí iarmhairte, de réir mar a fheictear sin, trí thagairt a dhéanamh do chásanna agus do thiomhdí éagsúla. Déanann an Bord measúnú ar an gcás go rialta agus socraíonn leibhéal na gcúlchistí atá de dhíth uair sa bhliain.

Déantar anailís ar na holldliteanais airgeadais thíos:

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Ráta seasta	50,392	97,204
Ráta Comhlúthach:		
EURIBOR®	4,339,706	4,344,440
Innéacsnaascha	128,071	133,735
	4,518,169	4,575,379

Thug an GAT airleacain nua ar ráta seasta agus ráta comhlúthach i rith na bliana airgeadais. (Ráta seasta €0.45 milliún: ráta comhlúthach €138.24 milliún. (2012: Ráta seasta €1.41 milliún: Ráta comhlúthach €325.95milliún). Rangaítear airleacain innéacsnaascha an GAT mar shócmhainní ar ráta comhlúthach. Próifíl riosca maidir le ráta úis ar shócmhainní airgeadais mar a bhí ag:

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
Meánráta úis seasta ualaithe	5.02%	5.76%
Meánráta úis comhlúthach ualaithe	1.95%	2.30%
Meántréimhse ualaithe a bhaineann le sócmhainní ar ráta úis seasta	13.5 bliana	16.9 bliana

Is iasachtaí ar feadh 30 bliain a eisíodh sa bhliain 1986 cuid mhór de na hiasachtaí ar ráta seasta ón GAT. Is ar feadh tréimhsí i bhfad níos giorra ná sin, téarmaí iasachta idir cúig agus deich mbliana ar an meán, a shocraítear iasachtaí nua a tugadh ar airleacan ón 27 Bealtaine 1986 ar aghaidh. Iasachtaí d'údaráis áitiúla ar feadh tréimhsí idir aon bhliain amháin agus caoga bliain atá i gceist leis na hiasachtaí ar ráta comhlúthach. Bunaithe ar iarmhéideanna iasachta bunaidh ar airleacan, is téarma 23.7 bliain (2012: 23 bliain) an meán téarma bunaidh ualaithe le haghaidh iasachta bunaidh.

Áirítear ar dhliteanais ar ráta comhlúthach NR an GAT, agus fiachas Bhanc Infheistíochta na hEorpa agus Comhairle Bhanc Forbartha na hEorpa. Fiachas gearrthéarma arna phraghsáil de réir innéacs athraithigh (EURIBOR®) atá san fhiachas sin. Déantar iasachtaithe innéacsnaascha, a phraghastar lasmuigh de Phraghas Innéacs Tomhaltóirí, a rangú ar dhilteannais ar ráta comhlúthach freisin. Is é tuairim na Stiúrthóirí go ndéantar an fiachas a rangú go cuí mar fhiachas ar ráta comhlúthach.

Déantar anailís ar na hollsócmhainní airgeadais thíos:

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
Ráta seasta	93,720	93,360
Ráta Comhlúthach:		
EURIBOR®	4,117,051	4,198,631
Innéacsnaascha	200,378	198,388
	4,411,149	4,490,379

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(c) Rioscaí margaidh (ar lean)

Próifíl riosca ráta úis na ndliteanas airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2013:

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
Meánráta úis seasta ualaithe	8.89%	8.93%
Meántréimhse ualaithe a bhaineann le sócmhainní ar ráta úis seasta (blianta)	4.1 bliana	5.1 bliana
Meánráta úis comhlúthach ualaithe	1.25%	1.70%
Meántréimhse ualaithe dá bhfuil dliteanas ar ráta úis athraitheach socraithe (laethanta)	80	81

Cuimsíonn na dliteanas airgeadais ar ráta comhlúthach iasachtaí bairc agus NR lena ngabhann ús ar rátaí a shocraítear roimh ré ar feadh tréimhsí idir trí mhí agus sé mhí trína gcur i gcomórtas le EURIBOR® trí mhí agus sé mhí agus dliteanas innéacsna sctha lena ngabhann ús ar rátaí a ríomhtar i gcomórtas leis an Innéacs Praghsanna Tomhaltais in Éirinn.

Léiríonn an tábla seo a leanas aibíocht agus athphraghsáil sócmhainní airgeadais ag dáta deireadh na bliana:

	Aibíocht 31 Nollaig 2013 €'000	Athphraghsáil 31 Nollaig 2013 €'000
Aibíocht agus athphraghsáil ráta úis sócmhainní airgeadais		
Suimeanna dlite i mí amháin nó níos lú	519,783	4,363,948
Suimeanna dlite idir aon mhí agus trí mhí	1,744	107,789
Suimeanna dlite idir trí mhí agus dhá mhí déag	306,670	3,047
Suimeanna dlite idir bliain amháin agus dhá bhliain	73,726	29
Suimeanna dlite idir dhá bhliain agus trí bliana	31,909	418
Suimeanna dlite idir trí bliana agus ceithre bliana	30,074	9,231
Suimeanna dlite idir ceithre bliana agus cúig bliana	24,126	2,512
Suimeanna dlite tar éis níos mó ná cúig bliana	3,530,137	31,195
	4,518,169	4,518,169

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(c) Rioscaí margaidh (ar lean)

	Aibíocht 31 Nollaig 2012 €'000	Athphraghsáil 31 Nollaig 2012 €'000
Aibíocht agus athphraghsáil ráta úis sócmhainní airgeadais		
Suimeanna dlite i mí amháin nó níos lú	430,336	4,373,112
Suimeanna dlite idir mí amháin agus trí mhí	-	125
Suimeanna dlite idir trí mhí agus dhá mhí déag	335,725	114,597
Suimeanna dlite idir bliain amháin agus dhá bhliain	90,319	31
Suimeanna dlite idir dhá bhliain agus trí bliana	80,461	48
Suimeanna dlite idir trí bliana agus ceithre bliana	34,855	533
Suimeanna dlite idir ceithre bliana agus cúig bliana	36,141	11,375
Suimeanna dlite tar éis níos mó ná cúig bliana	3,567,542	75,558
	4,575,379	4,575,379

Léiríonn an tábla seo a leanas aibíocht agus athphraghsáil phríomhshuimeanna na ndlíteanas airgeadais ag dáta deireadh na bliana:

	Aibíocht €'000	Athphraghsáil €'000
Aibíocht, bearta leachtachta agus ráta úis dlíteanas airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2013		
In aibíocht i mí amháin nó níos lú	2,322,326	2,322,326
In aibíocht idir mí amháin agus trí mhí	1,676,053	1,676,053
In aibíocht idir trí mhí agus dhá mhí déag	-	-
In aibíocht i níos mó ná 1 bhliain agus níos lú ná 2 bhliain	200,377	200,377
In aibíocht i níos mó ná 2 bhliain agus níos lú ná 3 bliana	1,078	1,078
In aibíocht i níos mó ná 3 bliana agus níos lú ná 4 bliana	3,945	3,945
In aibíocht i níos mó ná 4 bliana agus níos lú ná 5 bliana	94,970	94,970
In aibíocht i níos mó ná 5 bliana	112,400	112,400
	4,411,149	4,411,149

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(c) Rioscaí margaidh (ar lean)

Aibíocht, bearta leachtachta agus ráta úis dlínteanas airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2012

	Aibíocht €'000	Athphraghsáil €'000
In aibíocht i mí amháin nó níos lú	1,601,475	1,601,475
In aibíocht idir mí amháin agus trí mhí	2,522,836	2,565,336
In aibíocht idir trí mhí agus dhá mhí déag	-	230,207
In aibíocht i níos mó ná bliain amháin agus níos lú ná 2 bhliain	-	-
In aibíocht i níos mó ná dhá bhliain agus níos lú ná 3 bliana	198,388	-
In aibíocht i níos mó ná trí bliana agus níos lú ná 4 bliana	1,437	-
In aibíocht i níos mó ná 4 bliana agus níos lú ná 5 bliana	4,931	-
In aibíocht i níos mó ná 5 bliana	161,310	93,359
	4,490,377	4,490,377

Áiseanna tiomanta neamhtharraingte

Bhí luach €31.33 milliún (2012: €75.68 milliún) d'áiseanna tiomanta neamhtharraingthe ag an GAT mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2013, is iad seo na suimeanna seo atá fós le tarraingt ar áiseanna tiomanta ceadaithe.

Íogaireacht i leith riosca ráta úis

Bheadh tionchar ag anailís ar íogaireacht an GAT i leith ardú nó laghdú i rátaí úis margaidh (ag glacadh leis go mbíonn seasamh cláir chomhordaithe seasta ann) ar ghnóthachain / (caillteanais) don bhliain airgeadais mar seo a leanas:

	100 bp d'ardú comhthreormhar €'000 Gnóthachan	100 bp de laghdú comhthreormhar €'000 (Caillteanas)	50 bp d'ardú comhthreormhar €'000 Gnóthachan	50 bp de laghdú comhthreormhar €'000 (Caillteanas)
Mar a bhí ar an 31 Nollaig 2013	11,780	(12,023)	5,890	(5,932)
Mar a bhí ar an 31 Nollaig 2012	11,727	(11,898)	5,863	(5,949)

Rinneadh na figiúirí thuas a ríomh trí mhaoiniú ECP ar ráta athraitheach ar na dátaí thuas leis na hiarmhéideanna gan íoc ar iasachtaí ar airleacan ar ráta athraitheach a fhritháireamh. Glactar le meánfhigiúr lárphointe don bhliain de réir an fhéilire, ó thaobh méaduithe ar rátaí úis thuas. Ní bhíonn suimeanna ar airleacan ar ráta seasta ná maoiniú ar ráta seasta íogair maidir le hathruithe i rátaí úis an mhargaidh agus, dá bhrí sin, ní chuirtear san áireamh san anailís seo iad.

Nochtadh do rioscaí maidir le ráta malairte eachtraí

Baineann an riosca maidir le hathrú ar rátaí malairte eachtraí leis na hidirbhearta seo a leanas:

Féadfaidh an GAT páipéar tráchtála fiachais le cúpón nialasach in airgeadraí seachas an t-airgeadra feidhmeach a eisiúint. Féadfaidh GBCN, ag feidhmiú di mar ghníomhaire, fálú a dhéanamh maidir leis an nochtadh i ndáil le hairgeadra eachtrach a bhainfeadh le haisíoc an fhiachais sin trí réamhchonartáí airgeadra eachtraigh a aontú maidir le suim sheasta euro a mhalartú ar shuim sheasta den airgeadra eachtrach. Faoi mar a bhí cúrsaí ar an 31 Nollaig sa bhliain 2013, ag cur san áireamh nach raibh aon fhiachas páipéir thráchtála ag an GAT in airgeadra seachas an euro, ní raibh aon nochtadh i gceist maidir le cúrsaí airgeadra (2012: nialas).

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(c) Rioscaí margaidh (ar lean)

Nochtadh do rioscaí eile margaidh – punainn neamhthrádala

Déanann lucht Riosca an Mhargaidh de chuid an GAT monatóireacht go rialta ar an riosca a bhainfeadh le praghasanna cothromais, ach níl aon suntas leis sin faoi láthair i ndáil le torthaí agus riocht airgeadais an GAT ar an iomlán.

Féadfaidh an GAT nótaí PE in airgeadraí seachas an Euro a eisiúint. Ach féadfaidh an GAT an nochtadh i ndáil le hairgeadra eachtrach a fhálú trí réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh a aontú chun aon bhaol maidir le hairgeadra a thabhairt ar neamhní. Mar a bhí an 31 Nollaig 2013 ní raibh aon nochtadh airgeadra ná airgeadra eachtrach gan íoc nó bearta clár PE gan íoc.

Nochtadh do riosca maidir le ráta boilscithe

Eascaíonn riosca a bhaineann le boilsciú mar gheall ar neamhréir idir suimeanna iasachta agus airleacain innéacsnaastha, a bhaineann go dlúth leis na conarthaí is ábhar don dá thaobh de leabhar an GAT. Déanann an GAT bainistíocht i leith an riosca sin, nuair nach bhfuil ionstraimí fálaíthe ar fáil go réidh, trí phunainn na suimeanna a fuarthas ar iasacht agus na suimeanna a tugadh ar iasacht a chur i gcomhréir lena chéile a oiread is féidir agus corrlaigh a shocrú sa bhreis ar an gcostas agus sin á cheadú ag an mBord. Is é beartas an GAT a chinntiú go gcuirtear cúlchistí leordhóthanacha de leataobh chun soláthar do na rioscaí ionchais aitheanta sa tréimhse lena mbaineann nochtadh dá leithéid.

Amhail an 31 Nollaig 2013, ba é €76.80 milliún (2012: €69.26 milliún) an neamhréir boilscithe – is ionann an mhímhéiteáil seo agus luach na mbannaí mar a bhí an 31 Nollaig 2013 lúide airleacain d'iasachtaí innéacsnaastha a bhí amuigh ag deireadh na bliana. I ndáil le neamhréir boilscithe agus athraitheacht maidir le corrlaigh, socraíonn an Bord figiúr cúlchiste don bhliain reatha, arna bhunú ar threochtaí san am roimhe sin. Maidir le réimsí eile (e.g. an costas ionchais a d'fhéadfadh baint le neamhréir idir sócmhainní ar ráta fadtéarmach seasta (airleacan le húdarais áitiúla) agus dliteanais (bannaí)), cuireann an Bord cúlchistí i leataobh arna mbunú ar luach glan reatha na gcaillteanas ionchais de réir rátaí lascaine reatha an mhargaidh.

Bhí luach cóir na sócmhainní innéacsnaastha níos airde ná an luach iompair mar gheall go ngearrtar an ráta ioncain ar na hiasachtaí innéacsnaastha ar chorrach infheidhme ar ráta seasta móide boilsciú. Téann sin i bhfeidhm freisin ar an ráta lascaine a úsáidtear chun an luach cóir a ríomh, arb é atá i gceist leis an meánráta ioncain a ghearrtar i leith na bliana lúide an ráta *EURIBOR*[®] ag deireadh na bliana.

Seo mar a leanas an anailís ar íogaireacht an GAT maidir le hardú nó ísliú ar na rátaí boilscithe a chuirtear san áireamh leis an innéacs praghasanna tomhaltais (ar an tuiscint go leanann staid an chláir chomhardaithe mar atá):

	100 bp d'ardú comhthreormhar	100 bp de laghdú comhthreormhar	50 bp d'ardú comhthreormhar	50 bp de laghdú comhthreormhar
	€'000 (Caillteanas)	€'000 Gnóthachan	€'000 (Caillteanas)	€'000 Gnóthachan
Ar an 31 Nollaig 2013	(384)	384	(192)	192
Ar an An 31 Nollaig 2012	(346)	346	(173)	173

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(c) Rioscaí margaidh (ar lean)

Luach Cóir

Leagtar amach sna táblaí seo a leanas luach cóir na sócmhainní agus na ndlíteanas airgeadais mar a bhí ar an 31 Nollaig 2013 agus ar an 31 Nollaig 2012:

31 Nollaig 2013	Luach Anonn €'000	Luach Cóir €'000
Sócmhainní airgeadais		
lasachtaí agus Infháltais		
Ráta seasta	50,392	48,169
Ráta comhlúthach	4,339,706	3,623,319
Innéacsnaasctha	128,071	120,600
	4,518,169	3,792,088
Dlíteanas airgeadais		
Ráta seasta	93,720	110,184
Ráta comhlúthach	4,117,051	4,117,050
Innéacsnaasctha	200,378	192,739
	4,411,149	4,419,973

Táthar den tuairim gur meastachán réasúnta ar an luach cóir an tsuim ghlanluacha a luaitear le gach sócmhainn nó dlíteanas eile nach ar a luach cóir atá sé á iompar.

31 Nollaig 2012	Luach Anonn €'000	Luach Cóir €'000
Sócmhainní airgeadais		
lasachtaí agus Infháltais:		
Ráta seasta	97,204	104,509
Ráta comhlúthach	4,344,440	3,425,803
Innéacsnaasctha	133,735	137,962
	4,575,379	3,668,274
Dlíteanas airgeadais		
Ráta seasta	93,360	117,068
Ráta comhlúthach	4,198,631	4,198,631
Innéacsnaasctha	198,387	209,474
	4,490,378	4,525,173

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

17. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

(c) Rioscaí margaidh (ar lean)

Feidhmíonn an GAT i margadh sách speisialta lena bhfreastalaítear ar riachtanas le maoiniú d'údaráis áitiúla agus don tithíocht shóisialta. Is deacair mar sin faisnéis mhargaidh a fháil ar a ríomhaí luach cothrom dá sócmhainní agus dliteanas innéacsnaasctha agus ar ráta seasta. Táthar tar éis luachanna cothroma sócmhainní agus dliteanas airgeadais ar ráta seasta a lascaíniú agus úsáid á baint as torthaí bhannaí ábhartha de chuid Rialtas na hÉireann de réir mar a bhí ar dháta an chláir chomhardaithe. Tá seo bunaithe ar a nochtaithe is atá an GAT do rioscaí ceannasacha faoi mar a phléitear sa chuid den nóta seo a bhaineann le rioscaí ó thaobh leachtachta. Faoi mar a bhí amhlaidh sa bhliain roimhe, taispeántar sócmhainní agus dliteanais ar ráta comhlúthaigh ar an luach par atá dlite dóibh toisc gur téarma gearrthéarmach a n-aibíochtaí.

Is ionann luach cóir sócmhainní an GAT arna ríomh agus €3.80 billiún (2012: €3.67 billiún) agus tá luach cothrom a cuid dliteanas measta ag €4.42bn (2012: €4.53bn). D'fhéadfadh suim difriúil go maith teacht chun cinn dá mbeadh duine le húsáid a bhaint as modhanna malartacha le luach cothrom a ríomh.

Agus sin á roghnú mar mhodheolaíocht, shocraigh an GAT gan leas a bhaint as an bpraghas a luaitear ar an margadh leis na bannaí innéacsnaasctha ó tharla gur beag é líon na stocshealbhóirí agus gur annamh a dhéantar trádáil ar na bannaí. Measadh gur chruinne an léiriú atá ar an gcás ón luach a lua i gcomórtas leis na rátaí athraitheacha agus cumasaíonn sin na sócmhainní agus na dliteanais araon a mheasúnú ar bhonn den chineál céanna.

18. Réiteach an chaiteachais le glan-insreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin agus trádála

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
<i>Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin</i>		
Brabús don tréimhse	19,760	15,104
Amúchadh préimhe ar lascaine ar dhliteanais	2,350	5,076
Dímheas	23	23
Muirir mar gheall ar lagú	299	328
Glansum airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	22,432	20,531
<i>Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí trádála</i>		
Glan laghdú / (méadú) ar lasachtaí agus ar airgead ar airleacan d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe (gan socrú air son MPI san áireamh)	110,712	(81,919)
Glan (méadú) / laghdú/ ar fhéichiúnaithe agus ar réamhiocaíochtaí eile	186	(190)
Glan (laghdú)/méadú ar chreidiúnaithe eile	142	68
Glansum airgid ó ghníomhaíochtaí trádála	111,040	(82,041)
Glan-(eis-sreabhadh)/insreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin agus trádála	133,472	(61,510)

19. Anailís ar shreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta

	31 Nollaig 2013 €'000	31 Nollaig 2012 €'000
<i>Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí</i>		
Ríomhairí agus trealamh a fháil	(33)	(26)
Fáltas ó dhíolachán ríomhairí agus trealaimh	-	-
Glansuim airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta	(33)	(26)

20. Gluaiseacht in airgead tirim, acmhainní leachtacha agus airgeadú

	31 Nollaig 2012 €'000	Sreabhadh airgid €'000	Gluaiseachtaí neamh-airgid €'000	31 Nollaig 2013 €'000
Anailís ar athruithe ar ghlanfhiachas	€'000	€'000	€'000	€'000
Airgead tirim agus a choibhéis in airgead tirim	20,881	53,471	-	74,352
Rotharraingt	-	-	-	-
	20,881	53,471		74,352
Nótaí faoi Ráthaíocht	(4,106,349)	(107,970)	-	(3,998,378)
Iasachtaí Bainc	(74,319)	44,352	-	(118,672)
Clár Páipéir Eurothrachtála	(17,962)	(17,962)	-	-
Bannaí innéacsnaasctha	(95,648)	-	(152)	(95,496)
Socrú le haghaidh préimhe ar bhannaí a fhuascailt	(102,740)	-	2,141	(104,881)
Stoc 8.75% na an Gníomhaireacht Airgeadais Tithíochta 2018	(93,359)	-	361	(93,720)
Ús is iníochta ar áiseanna	(9,820)	1,612	-	(11,432)
	(4,500,197)	(79,968)	2,350	(4,422,579)
Glanfhiach	(4,479,316)	-	-	(4,348,227)

* B'ionann na fáлтаí ó iasachtaí a eisíodh le linn 2013 agus €32.0 billiún (2012: €32.1bn) agus b'ionann aisíocaíocht iasachtaí le linn 2013 agus €32.1 billiún (2012: €32.0 bn).

21. Scairchaipiteal

Tá 30,000 gnáthscair ann ar luach €1.30, iad údaraithe, leithroinnte, glaoite agus láníochta sa chaoi agus go mb'ionann a luach iomlán agus €39,000 ar an 31 Nollaig 2013 agus ar an 31 Nollaig 2012.

Nótaí ar cuid de na Ráitis Airgeadais iad (ar lean)

22. Réiteach maidir le barrachais coinnithe

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Barrachas coinnithe ag tús na bliana	72,845	59,122
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain airgeadais	20,351	13,723
Barrachas coinnithe ag deireadh na bliana	93,196	72,845

23. Réiteach maidir le cistí na Scairshealbhóirí

	31 Nollaig 2013	31 Nollaig 2012
	€'000	€'000
Cistí scairshealbhóirí ag tús na bliana	72,884	59,161
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain airgeadais	20,351	13,723
Cistí scairshealbhóirí ag deireadh na bliana	93,235	72,884

24. Ceangaltas maidir le hiasachtaí

Maidir le hiasachtú ionchais de chuid an GAT do CTCanna, ceadáíodh iarratais ar iasachtaí de €14.68 milliún ach nár tarraingíodh síos an 31 Nollaig 2013. (2012: €13.81 milliún).

25. Imeachtaí tar éis an chláir chomhardaithe

Níor tharla aon imeacht suntasach tar éis dheireadh na bliana a d'fhágfadh go dteastódh nochtadh nó coigeartú ar na cuntais.

26. Dliteanas Teagmhasach

Faoi mar a pléadh i dTuarascáil na Stiúrthóirí, chinn an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, scairshealbhóir an GAT, a cheart ar íocaíocht na díbhinne a tharscaoileadh ar dhíbhinne an €20m a fógraíodh in 2013. D'iarr an tAire ar an GAT na cistí a leithdháileadh ar CPRMR. Ní fhéadfaidh an GAT, de réir mar atá an reachtaíocht faoi láthair áfach, an íocaíocht atá beartaithe a dhéanamh le CPRMR. Beidh athruithe ar reachtaíocht agus ar na hAirteagail Chomhlachais le déanamh chun éifeacht a thabhairt d'íocaíocht dá leithéid. Tuigtear go ndéanfaidh an GAT íocaíocht an €20m a luaithe is a leasófar an reachtaíocht; ach níl smacht ag an GAT ar chúrsaí maidir leis an Leasú sin a chur i gcrích, agus níltear cinnte cathain a tharlóidh an t-athrú sin.

27. Faomhadh na ráiteas airgeadais

D'aontaigh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais iniúchta, atá de réir an leagan amach atá ceadaithe ag an Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, ar an 3 Aibreán 2014.

Aguisín 1: Iarmhéid gan íoc ag údaráis áitiúla agus ag comhlachtaí tithíochta ceadaithe (neamhiniúchta)

Údarás Áitiúil	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2013 €'000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2012 €'000
Comhairle Baile Bhaile Átha Luain	6,599	6,830
Comhairle Baile Bhaile Átha Í	4,160	4,160
Comhairle Bhaile Bhéal an Átha	4,898	-
Comhairle Baile Bhré	7,473	7,474
Comhairle Baile Bhun Dóráin	2,063	2,023
Comhairle Chontae Cheatharlach	46,051	46,070
Comhairle Baile Cheatharlach	2,750	2,750
Comhairle Baile Charraig na Siúire	405	418
Comhairle Baile Chaisleán an Bharraigh	6,000	6,000
Comhairle Baile Bhaile na Lorgan	47	54
Comhairle Chontae an Chabháin	26,530	23,574
Comhairle Chontae an Chláir	64,257	65,945
Comhairle Baile Chluain Eois	158	166
Comhairle Bhuirg Chluain Meala	4,358	4,635
Comhairle Cathrach Chorcaí	138,778	142,804
Comhairle Chontae Chorcaí	405,009	411,030
Comhairle Chontae Dhún na nGall	139,065	141,126
Comhairle Bhuirg Dhroichead Átha	69,083	68,043
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	817,505	882,757
Comhairle Baile Dhún Dealgan	52,293	53,342
Comhairle Baile Dhún Garbháin	1,042	1,075
Comhairle Chontae Dhún Laoghaire/Ráth an Dúin	138,927	151,541
Comhairle Baile Inis	2,327	2,041
Comhairle Baile Mhainistir Fhear Maí	339	349
Comhairle Chontae Fhine Gall	364,427	368,260
Comhairle Cathrach na Gaillimhe	90,777	102,923
Comhairle Chontae na Gaillimhe	99,289	96,559
Comhairle Chontae Chiarraí	82,661	85,969
Comhairle Chontae Chill Dara	120,164	123,256
Comhairle Bhuirg Chill Chainnigh	1,059	836
Comhairle Chontae Chill Chainnigh	48,159	49,281
Comhairle Chontae Laoise	124,224	129,641
Comhairle Chontae Liatroma	11,882	12,613
Comhairle Baile Leitir Ceanainn	9,793	9,970
Comhairle Cathrach Luimnigh	12,883	14,111
Comhairle Chontae Luimnigh	43,665	45,586

Aguisín 1: Iarmhéid gan íoc ag údaráis áitiúla agus ag comhlachtaí tithíochta ceadaithe (neamhiniúchta) (ar lean)

Údarás Áitiúil	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2013 €'000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2012 €'000
Comhairle Baile Lios Tuathail	861	847
Comhairle Chontae an Loingfoirt	46,607	43,864
Comhairle Baile an Loingfoirt	615	732
Comhairle Chontae Lú	36,137	28,530
Comhairle Chontae Mhaigh Eo	108,670	108,858
Comhairle Chontae na Mí	82,686	83,656
Comhairle Chontae Mhuineacháin	30,089	31,412
Comhairle Baile na hUaimhe	5,408	5,662
Comhairle Baile an Aonaigh	3,250	2,750
Comhairle Baile Ros Mhic Thriúin	3,121	3,175
Comhairle Chontae Thiobraid Árann Thuaidh	46,067	48,172
Comhairle Chontae Uíbh Fáilí	35,243	37,435
Comhairle Chontae Ros Comáin	22,828	23,521
Comhairle Baile an Sciobairín	1,471	1,457
Comhairle Bhuirg Shligigh	41,574	42,761
Comhairle Chontae Shligigh	76,001	72,800
Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas	239,785	245,426
Comhairle Chontae Thiobraid Árann Theas	59,942	62,484
Comhairle Baile Thrá Lí	14,847	14,606
Comhairle Baile Thulach Mhór	4,762	4,837
Comhairle Cathrach Phort Láirge	91,498	95,069
Comhairle Chontae Phort Láirge	45,769	47,364
Comhairle Chontae na hIarmhí	102,046	100,071
Comhairle Baile Chathair na Mart	3,637	3,770
Comhairle Bhuirg Loch Garman	7,042	7,390
Comhairle Chontae Loch Garman	139,966	145,335
Comhairle Chontae Chill Mhantáin	104,003	103,701
Comhairle Baile Chill Mhantáin	2,910	3,003
Fo-iomlán	4,305,935	4,431,900
Cumann Tithíochta <i>Clúid</i>	17,725	7,970
Iontaobhas Tithíochta <i>Oaklee</i>	762	778
Cumann Tithíochta Túath	4,331	-
Iomlán	4,328,753	4,440,648

Aguisín 2: Iasachtaí arna dtabhairt ar airleacan ag údaráis áitiúla agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe (neamhiniúchta)

Údarás Áitiúil	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2013 €'000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2012 €'000
Comhairle Baile Bhaile Átha Luain	-	4,500
Comhairle Baile Bhéal an Átha	5,000	-
Comhairle Chontae Cheatharlach	2,069	849
Comhairle Chontae an Chabháin	4,252	1,879
Comhairle Chontae an Chláir	3,898	16,585
Comhairle Cathrach Chorcaí	366	-
Comhairle Chontae Chorcaí	24,029	48,923
Comhairle Chontae Dhún na nGall	2,579	23,614
Comhairle Bhuirg Dhroichead Átha	1,654	1,075
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	14,027	44,362
Comhairle Baile Dhún Dealgan	428	2,650
Comhairle Chontae Dhún Laoghaire/Ráth an Dúin	146	1,274
Comhairle Baile Inis	375	-
Comhairle Chontae Fhine Gall	11,049	2,650
Comhairle Cathrach na Gaillimhe	102	9,854
Comhairle Chontae na Gaillimhe	6,774	5,577
Comhairle Chontae Chiarraí	300	4,750
Comhairle Chontae Chill Dara	1,623	104
Comhairle Chontae Chill Chainnigh	2,848	1,689
Comhairle Bhuirg Chill Chainnigh	303	291
Comhairle Chontae Laoise	1,551	2,839
Comhairle Baile Leitir Ceanainn	-	6,300
Comhairle Cathrach Luimnigh	-	10,000
Comhairle Chontae Luimnigh	750	4,675
Comhairle Chontae an Longfoirt	4,870	2,549
Comhairle Chontae Lú	8,173	267
Comhairle Chontae Mhaigh Eo	5,501	32,829
Comhairle Chontae na Mí	1,919	1,101
Comhairle Chontae Mhuineacháin	229	464
Comhairle Baile an Aonaigh	500	-
Comhairle Baile Ros Mhic Thriúin	-	3,200
Comhairle Chontae Thiobraid Árann Thuaidh	142	996

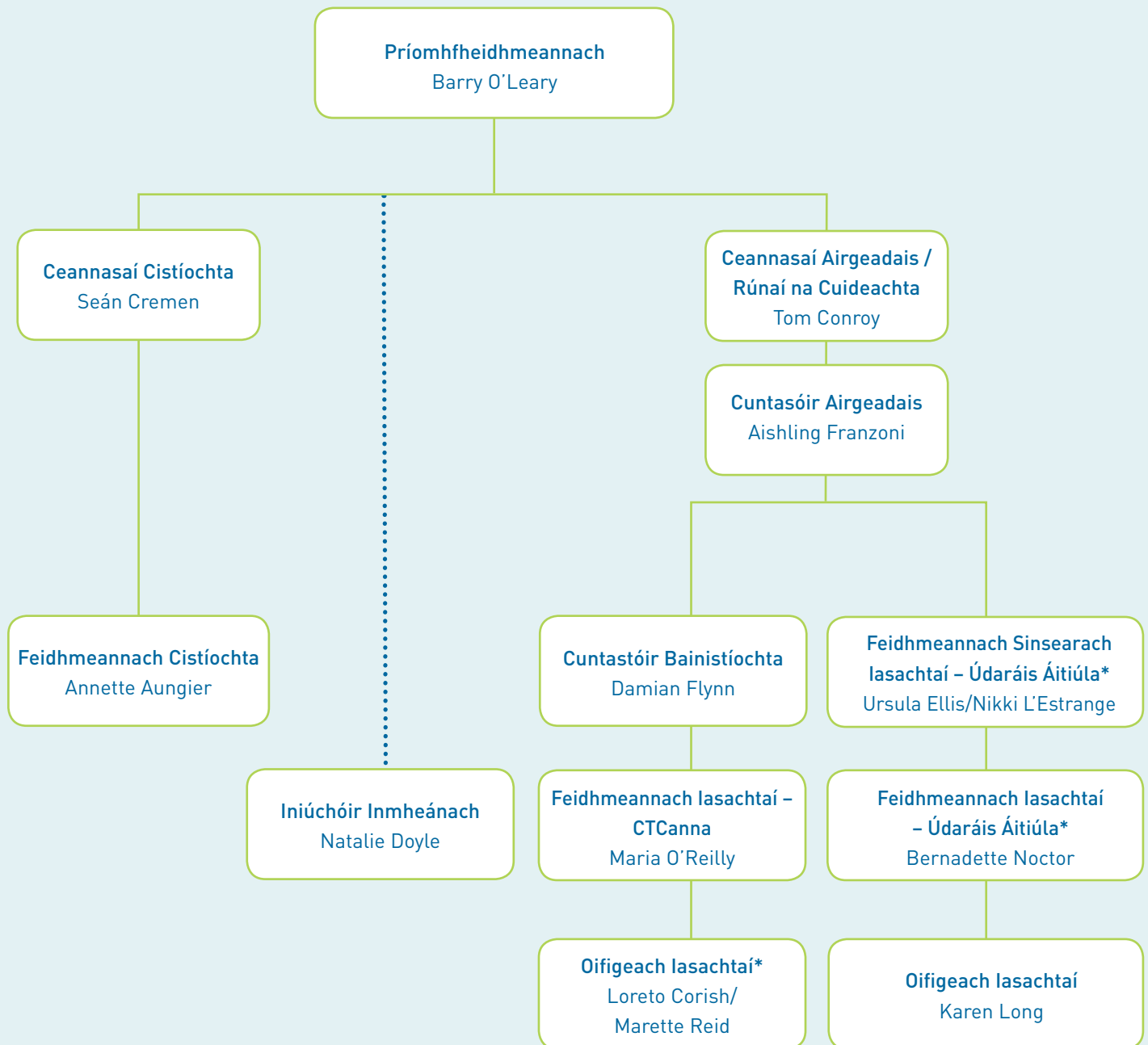
Aguisín 2: Iasachtaí arna dtabhairt ar airleacan ag údaráis áitiúla agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe (neamhiniúchta) (ar lean)

Údarás Áitiúil	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2013 €'000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2012 €'000
Comhairle Chontae Uíbh Fháilí	78	798
Comhairle Chontae Ros Comáin	-	14,170
Comhairle Chontae Shligigh	4,500	11,709
Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas	5,238	7,844
Comhairle Chontae Thiobraid Árann Theas	19	5,298
Comhairle Cathrach Phort Láirge	-	2,893
Comhairle Chontae Phort Láirge	-	6,764
Comhairle Chontae na hIarmhí	4,692	1,555
Comhairle Bhuirg Loch Garman	-	3,000
Comhairle Chontae Loch Garman	1,500	950
Comhairle Chontae Chill Mhantáin	3,000	27,788
Fo iomlán	124,482	318,615
Cumann Tithíochta Clúid	9,840	7,970
Iontaobhas Tithíochta Oaklee	-	778
Cumann Tithíochta Túath	4,373	-
Iomlán	138,695	327,363

Aguisín 3: Iarmhéid gan íoc ar an leabhar iasachta ó thaobh ráta, cinéal agus téarma na hiasachta (neamhiniúchta)

	Ráta Seasta	Ráta Athraitheach	Innéacsnaasctha		Iomlán
	€'000	€'000	Réamh 1986 €'000	Tar éis 1986 €'000	€'000
0 go 5 bliana	15,238	778,209	-	5,383	798,830
6 go 10 mbliana	1,637	176,043	-	25,853	203,534
11 go 15 bliana	6,979	419,559	-	74,808	501,346
16 go 20 bliain	9,767	1,085,081.83	-	-	1,094,849
21 go 25 bliain	11,446	1,043,197	-	-	1,054,643
26 go 30 bliain	1,367	451,108	-	-	452,475
31 go 40 bliain	-	203,676	19,400	-	223,076
	46,433	4,156,875	19,400	106,045	4,328,753

Aguisín 4: Struchtúr Foirne

* Ag roinnt an phoist le chéile

... Tuairiscíonn chuig an bPríomhfheidhmeannach chun críocha na hiniúcháireachta inmheánaí amháin

Aguisín 5: Seirbhís Ardchaighdeáin do Chustaiméirí agus Achoimre faoi Fhuinneamh a Chaomhnú

Seirbhís Ardchaighdeáin do Chustaiméirí (SAC)

Tá sé fós iontach tábhachtach ar fad don GAT go dtabharfar sár-Sheirbhís Ardchaighdeáin do Chustaiméirí. Leanaimid ar aghaidh le bheith ag díriú ar shaincheistean na théann i bhfeidhm ar an tSeirbhís Ardchaighdeáin do Chustaiméirí. Tá méadracht dhúshlánach leagtha síos ar a mbíonn monatóireacht leanúnach á déanamh chun SAC a thraiceáil i réimsí cosúil le hairleacain iasachtaí a íoc amach d'údaráis áitiúla, Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta an GAT a chomhlíonadh, oiliúint agus forbairt foirne agus a bheith ag déileáil le comhfhreagras ó fhoinsí seachtracha go tráthúil. Tá níos mó mionsonraí faoi thorthaí na feidhmíochta i gcoinne targaidí leagtha amach in Aguisín 5.

Rud atá ina chomhchuid bhuntábhachtach de SAC is ea caidrimh agus líonraí a chothú agus déanann an GAT deimhin go gcoinnítear dlúthcheangal lena custaiméirí trí phléití agus léiriúcháin do chumainn ionadaíochta oifigigh de chuid údaráis áitiúil (bainisteoirí cathrach agus contae, ceannairí airgeadais agus cléirigh bhaile); cruinnithe duine ar dhuine le baill foirne ó údaráis áitiúla; agus rannpháirtíocht i gcoiste idirchaidrimh údaráis áitiúil/an GAT, cuimsithe de stiúrthóirí an GAT agus bainisteoirí contae agus cathrach. I rith na bliana, thionóil an GAT sraith seimineár eolais réigiúnda do phearsanra de chuid údaráis áitiúil a riarann iasachtaí tithíochta. Ceaptar go coitianta gur bearta luachmhara iad seo, agus tá sé i gceist leanúint leo i gceann eatramh tréimhsiúla.

Lena chois sin, coinnímid ár bhfócas ar a bheith ag tacú leis na CTCanna agus ar ár gcaidrimh leo a fhorbairt. Reáchtáladh go leor cruinnithe i gcaitheamh na bliana chun cabhrú leis an CTCanna a gcuid iarratais, ar Stádas mar Chomhlacht Deimhnithe agus ar airgeadú le haghaidh iasachtaí aonair, a ullmhú agus leanann an GAT ar aghaidh le bheith ag forbairt táirgí nua chun riachtanais airgeadais na hearnála a chomhlíonadh.

Maidir le hiocaíocht amach tráthúil *airleacan iasachta d'údaráis áitiúla*, tá sprioc ag an GAT go ndéantar 95% d'iasachtaí a chur ar aghaidh laistigh de seacht lá tar éis an t-iarratas a fháil ceadaithe ag an RCPRÁ. Bhí figiúir an GAT beagán faoi bhun na sprice seo in 2013 le leibhéal comhlíontachta 93%.

Tomhaiseann *Comhlíonadh Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta an GAT* ár gcloí le rialachas corparáideach struchtúrach agus iomchuí. Déantar tuairisciú ar chomhlíontacht faoi dhó sa bhliain agus déanann an Coiste Iniúchóireachta athbhreithniú uirthi. Ba é ár sprioc sa réimse seo líon an tsáraithe ar nósanna imeachta agus ar bheartais a theorannú (seachas díobh siúd ag eascairt as asláithreachtaí foirne) go dtí níos lú ná 10. Tá áthas orm a thuairisciú gur bhaineamar ár sprioc amach, gan ann ach aon tuairisciú eisceachta amháin dá leithéid i 2013.

Tá *oiliúint agus forbairt foirne* tábhachtach d'éifeachtúlacht leanúnach an GAT. Níor baineadh ár sprioc amach ó thaobh caiteachas ar oiliúint, ar choibhéis 4% de chostais phárolla, a dhéanamh, ag éirí as laghduithe caiteachas riaracháin riachtanacha, a raibh toradh 3.6% do 2013 (2012: 3.9%).

Is tomhas tábhachtach faoi chomh maith agus a fhreastalaíonn eagraíocht ar a custaiméirí é *déileáil le comhfhreagras ó fhoinsí seachtracha ar bhealach tráthúil*. Leanann an GAT uirthi ag baint a sprioc amach chun freagra a thabhairt ar gach comhfhreagras a fhaightear ó fhoinsí seachtracha laistigh de sheachtain oibre amháin.

Achoimre faoi Fhuinneamh a Chaomhnú

Áitreabh

Oibríonn an GAT ó 46 Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2, mar a bhfuil spás ar urlár amháin ar léas aici. Is le haghaidh soilsiúcháin, téimh/aerchóiriúcháin, agus cumhacht a thabhairt dár ríomhairí is mó a úsáidtear fuinneamh. In 2013, d'ídig an Ghníomhaireacht 31.5 MWh d'fhuinneamh, a raibh an méid seo amháin i gceist leis: 31.5 MWh de leictreachas, (ar ionann agus 2.9 MWh de leictreachas á idiú ar an meán ag gach fostaí, i gcomparáid le 4.44 MWh de leictreachas á idiú ar an meán ag gach fostaí d'earnáil na seirbhísí, faoi mar atá ríofa ag Fuinneamh Inbhuanaíthe Éireann). Athfhorbraíodh ár n-áitreabh ar léas i rith 2009/2010, agus suiteáladh soilsiú atá éifeachtúil ó thaobh fuinnimh ansin.

- tá rátáil BER de B1 ag oifigí an GAT;
- déanann an GAT athchúrsáil ar pháipéar & ar chairtchlár, ar threalamh leictreonach, agus tonóirí printéirí agus;
- ceannaíonn sí agus oibríonn sí freastalaithe, ríomhairí pearsanta agus printéirí a bhfuil rátáil fuinnimh acu; úsáideann 90% den fhoireann iompar poiblí don chomaitéireacht, agus 10% den fhoireann ar rothar chuig an obair agus abhaile arís, á spreagadh ag infhaighteacht áiseanna cuí sa GAT.

Aguisín 5: Seirbhís Ardchaighdeáin do Chustaiméirí agus Achoimre faoi Fhuinneamh a Chaomhnú (ar lean)

Gníomhartha a Rinneadh in 2013

I rith 2013, thug an GAT Tithíochta faoi raon tionscnamh lenár bhfeidhmíocht ó thaobh fuinnimh a fheabhsú, lena n-áirítear:

- trí fhreastalaithe rátáil fuinnimh nua a cheannach
- ríomhairí rátáil fuinnimh nua a cheannach ar a bhfuil scáileáin LED atá tíosach ar fhuinneamh
- printéir nua atá rátáil fhuinneamh a cheannach.

Gníomhartha ata Beartaithe i gcomhair 2014

Leanfaimid ar aghaidh le bheith ag féachaint le coigilteas ó thaobh cúrsaí éifeachtúlachta a chomhlíonadh i ngach gné dár ngnó i 2014 agus féachfaimid ar an bhféidearthacht ó thaobh a bheith ag obair le Fuinneamh Inbhuanaithe Éireann chun a dhéanamh amach cén dul chun cinn breise is féidir a dhéanamh.

